

PROJEKT STRATEGII ROZWOJU
POWIATU BRZESKIEGO

na lata 2014–2020

OPRACOWANIE

Wydział Rozwoju Powiatu Inwestycji i Promocji Starostwa Powiatowego
w Brzesku oraz Zespół zadaniowy powołany Zarządzeniem nr 76/2011
Starosty Brzeskiego z dnia 30.12.2011 r. w sprawie powołania zespołów
zadaniowych

Przewodniczący: Krzysztof Klimek

Członkowie: Andrzej Mleczko

Janina Motak

Krzysztof Wrona

Agnieszka Polanowska-Nowak

Alicja Syty

Beata Mrówka

Ewa Ruchała

WSPÓŁPRACA

FIRMA DORADZTWO I SZKOLENIA KRZYSZTOF ŚLUSARSKI

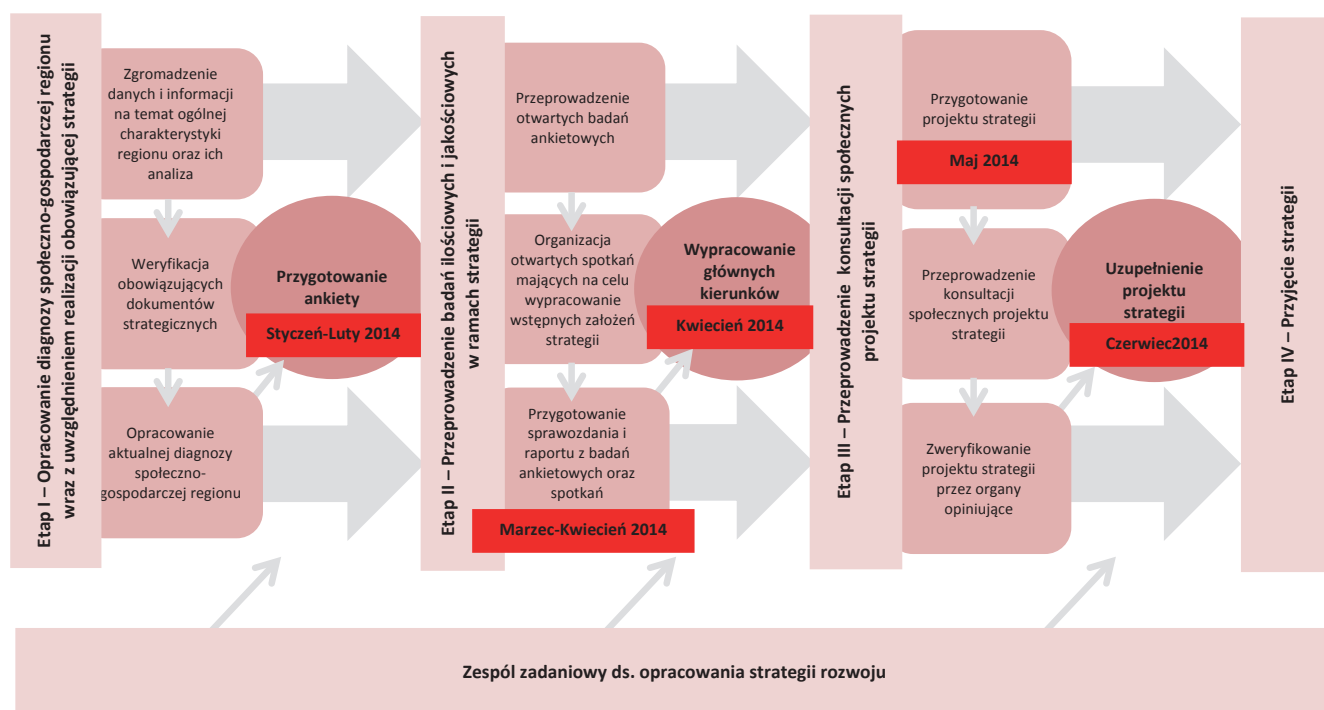
WSTĘP

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BRZESKIEGO NA LATA 2014–2020 powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z Zespołu projektowego wyłonionego z zasobów kadrowych Starostwa Powiatowego w Brzesku oraz zewnętrznych ekspertów.

Prace nad Strategią obejmowały następujące etapy:

1. Opracowanie formularzy ankietowych i przeprowadzenie badania ilościowego wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.
2. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej.
3. Opracowanie analiz SWOT-TOWS.
4. Organizację spotkań warsztatowych celem wypracowania wstępnych założeń strategicznych.
5. Opracowanie kierunków rozwoju Powiatu Brzeskiego.
6. Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu strategii.
7. Uzupełnienie projektu i przyjęcie strategii.

Rysunek 1. Harmonogram prac

Dokument składa się z części programowej, stanowiącej najważniejszy rezultat procesu budowania Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020, zawierającej wizję, misję, pola strategiczne, pola operacyjne oraz otwarty katalog kierunków działań. Część programowa zawiera również wskaźniki realizacji strategii, opis finansowania, analizę koherentności strategii z innymi dokumentami strategicznymi. Integralnym elementem strategii są załączniki:

1. Załącznik nr 1: Sytuacja społeczno-gospodarcza Powiatu Brzeskiego,
2. Załącznik nr 2: Analiza SWOT,
3. Załącznik nr 3: Sprawozdanie ze spotkań warsztatowych,
4. Załącznik nr 4: Raport z badania ankietowego.

Wskazane w strategii pola strategiczne, pola operacyjne oraz kierunki działań znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie stanu aktualnego Powiatu Brzeskiego oraz zasobów, jakimi dysponuje jego samorząd. Założenia strategii w pełni wpisują się w wizję i cele strategiczne rozwoju regionu małopolskiego oraz ogólne kierunki rozwoju dla Polski.

Budując strategię przyjęto zasadę, że wszystkie zidentyfikowane kierunki działania powinny co do zasady odnosić się bezpośrednio do realnych możliwości funkcjonowania i kompetencji samorządu powiatowego. Jest to klasyczne podejście instytucjonalne. Niemniej jednak, w wyniku spotkań z mieszkańcami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych do poszczególnych pól strategicznych dodano pola operacyjna oraz kierunki działań, które mają charakter obszarowy i wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu powiatowego. Tym samym należy mieć na uwadze, iż realizacja celów obszarowych tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań Powiatu Brzeskiego.

1. WIZJA I MISJA POWIATU BRZESKIEGO

1.1. Wizja

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Brzeskiego, sformułowano wizję obszaru w sposób następujący:

Powiat Brzeski w 2020 r. to przestrzeń harmonijnego i zrównoważonego rozwoju, z wysokim potencjałem kapitału ludzkiego i konkurencyjną gospodarką.

Powiat, jako jednostka samorządu terytorialnego, nie jest przypisany bezpośrednio do ziemi, zatem uprawione jest rozumienie tego pojęcia jako wielowymiarowej przestrzeni, w której działają także inne ważne dla rozwoju obszaru podmioty. Tym samym wizją regionu jest Powiat Brzeski będący przestrzenią harmonijnego i zrównoważonego rozwoju. Mówiąc o harmonii, nie można pominąć niewrażliwego źródła potencjału rozwojowego, jakim jest kapitał ludzki. Nawet najdoskonalsze zasoby, jeśli będą zarządzane w sposób nieudolny, nie przyniosą zakładanych korzyści ekonomicznych i finansowych. Dlatego wysoki potencjał kapitału ludzkiego został przywołany w wizji strategii rozwoju, tuż obok pojęcia konkurencyjnej gospodarki, rozumianej jako rozwój kreatywnej przedsiębiorczości.

1.2. Misja

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Brzeskiego, sformułowano misję regionu w sposób następujący:

Prowadzenie polityki dialogu na rzecz tworzenia sieci międzysektorowych powiązań kooperacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnej edukacji, ogólnodostępnej opieki zdrowotnej oraz kreatywnej przedsiębiorczości.

1.3. Pola strategiczne i operacyjne

Tabela 1. przedstawia podsumowanie pól strategicznych i operacyjnych.

Tabela 1. Matryca pól strategicznych i operacyjnych

POLE STRATEGICZNE 1. Przestrzeń, infrastruktura i środowisko	POLE STRATEGICZNE 2. Kapitał ludzki	POLE STRATEGICZNE 3. Przedsiębiorczość i kooperacja
Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych	Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa
Pole operacyjne 1.2. Rozwinięta infrastruktura komuni- kacyjna	Pole operacyjne 2.2. Uelastycznienie zasobów rynku pracy	Pole operacyjne 3.2. Profesjonalne kadry administracji publicznej

Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji	Pole operacyjne 2.3. Kreowanie trendów nowoczesnej edukacji	
Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej	Pole operacyjne 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego	
Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna		
Pole operacyjne 1.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego		

Źródło: Opracowanie własne

2. POLE STRATEGICZNE 1. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Celem głównym Pola strategicznego 1. Przestrzeń, infrastruktura i środowisko jest ciągłe podnoszenie jakości bazy infrastrukturalnej oraz wdrażanie nowych technologii w infrastrukturze dla zwiększenia spójności terytorialnej oraz konkurencyjności regionu, bezpieczeństwa oraz wykorzystania potencjału endogenicznego powiatu.

2.1. POLE OPERACYJNE 1.1.

Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Korzystne uwarunkowania do wykorzystywania energii wiatrowej i słonecznej stanowią impuls do podjęcia działań w zakresie rozwoju wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Stosowanie najlepszych dostępnych technologii gospodarki niskoemisyjnej w połączeniu ze zmianami bilansu paliwowo-energetycznego na rzecz wzrostu wykorzystania OZE przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód. Dywersyfikacja źródeł produkcji energii będzie także stanowiła wkład Powiatu Brzeskiego w budowanie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Barierą dla wykorzystania tego rodzaju zasobów są wysokie koszty inwestycji, które w dalszym ciągu postrzegane są jako rozwiązania innowacyjne, a nie tradycyjne. Szansą dla wysoce kapitałochłonnych inwestycji, pod pewnymi warunkami, mogą być projekty realizowane w formie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz promocja i aktywne poszukiwanie inwestorów. Jednakże efektywność realizacji zielonych projektów wymaga nie tylko zaangażowania środków finansowych, ale także zmiany mentalności społecznej poprzez transfer wiedzy w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych. Z tego też względu promocja wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji OZE została zaprogramowana dwutorowo. Planuje się wdrożenie projektów inwestycyjnych zmierzających do podniesienia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej będących własnością lub znajdujących się w trwałym zarządzie samorządu powiatowego.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.1.1. Realizacja zadań, do których zobowiązani zostali Starostowie Powiatów w ramach wypełniania założeń Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego¹.
2. Kierunek działania 1.1.2. Wdrażanie niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii w obiektach użyteczności publicznej.
3. Kierunek działania 1.1.3. Produkcja i dystrybucja energii odnawialnej dla obiektów użyteczności publicznej.
4. Kierunek działania 1.1.4. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie Powiatu Brzeskiego.
5. Kierunek działania 1.1.5. Podejmowanie działań zwiększających świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i ekologii.

2.2. POLE OPERACYJNE 1.2.

Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna

Ocenia się, że dla dążenia do pełniejszego wykorzystania potencjału położenia geograficznego Powiatu Brzeskiego oraz możliwości, jakie tworzy układ powiązań drogowych na jego terenie, kluczowy będzie rozwój dróg lokalnych zmierzający do wsparcia budowy podłączeń sieci dróg na poziomie krajowym i regionalnym, rozbudowy infrastruktury okołodrogowej oraz towarzyszącej. W tym zakresie Powiat Brzeski będzie podejmował takie działania, jak: podniesienie jakości infrastruktury drogowej, okołodrogowej i towarzyszącej, kolejowej, czy transportu zbiorowego.

Ponadto, komunikację na terenie Powiatu Brzeskiego, oprócz sieci dróg, zapewnia również infrastruktura teleinformatyczna, a rozwój cywilizacyjny obliguje samorządy do przywiązywania większej uwagi w zakresie wykorzystania narzędzi ICT w przestrzeni publicznej.

¹ „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” przyjęty uchwałą Nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.2.1. Wzmocnienie spójności i dostępności układu komunikacyjnego Powiatu Brzeskiego, zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego.
2. Kierunek działania 1.2.2. Wsparcie dla dostępu do infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, w tym: internetu szerokopasmowego.
3. Kierunek działania 1.2.3. Realizacja zadań, do których zobowiązani zostali Starostowie Powiatów w ramach wypełniania założeń Programu Strategicznego Transport i Komunikacja przyjętego uchwałą 321/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 19 marca 2013 r.

2.3. POLE OPERACYJNE 1.3.

Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji

Szczególne znaczenie dla logiki strategicznego rozwoju Powiatu Brzeskiego występuje na płaszczyźnie dostosowania edukacji do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Tym samym niezbędne jest wsparcie rozwoju nowoczesnej bazy materialnej, w tym wyposażanie w nowoczesny sprzęt oraz materiały dydaktyczne placówek funkcjonujących w publicznym systemie oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym, a także tworzenie i wyposażanie pracowni kształcenia zawodowego w odpowiednie zaplecze dla praktycznej nauki zawodu i symulacji środowiska pracy. Zadania te traktowane będą przez Powiat Brzeski priorytetowo. Nie wyklucza się jednak dalszych inwestycji w samą bazę lokalową, poprawy przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz uzupełniania niedostatków infrastruktury sportowej.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.3.1. Poprawa dostępności i jakości szkolnictwa zawodowego.
2. Kierunek działania 1.3.2. Rozwój technik cyfrowych w procesie edukacji ponadgimnazjalnej (stworzenie nowoczesnej bazy narzędzi wykorzystywanych w szkołach, w tym: wdrożenie dzienników elektronicznych, stworzenie platformy edukacyjnej, wykorzystywanie specjalistycznego oprogramowania w procesie nauczania, nowoczesnego łącza internetowego) oraz wzrost dostępności komputerów i sieci internet w szkołach.
3. Kierunek działania 1.3.3. Doposażenie placówek edukacyjnych w niezbędny sprzęt oraz pomoce dydaktyczne.
4. Kierunek działania 1.3.4. Budowa, modernizacja i remont obiektów placówek edukacyjnych (w tym: utworzenie Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku, stworzenie centrum kształcenia ustawicznego).

2.4. POLE OPERACYJNE 1.4.

Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej

Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia będzie ściśle skorelowany z wdrażaniem rozwiązań profilaktycznych, a także skalą zapotrzebowania mieszkańców Powiatu Brzeskiego na konkretne usługi medyczne. Z uwagi na sytuację demograficzną w kraju planowane jest wsparcie skierowane na profilaktykę, diagnostykę i leczenie schorzeń związanych ze zmianami demograficznymi i epidemiologicznymi. Z kolei wzrost jakości i standardów opieki społecznej w Powiecie Brzeskim uzależniony jest od rozszerzenia spektrum oferowanych form i instrumentów pomocowych.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.4.1. Budowa, modernizacja i doposażenie jednostek ochrony zdrowia.
2. Kierunek działania 1.4.2. Budowa, modernizacja i doposażenie jednostek opieki społecznej.
3. Kierunek działania 1.4.3. Rozwój infrastruktury w z zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej i geriatrycznej.
4. Kierunek działania 1.4.4. Rozwój informatyczny jednostek opieki zdrowotnej.
5. Kierunek działania 1.4.5. Realizacja zadań, do których zobowiązani zostali Starostowie Powiatów w ramach wypełniania założeń Programu Strategicznego Ochrona Zdrowia przyjętego Uchwałą ZWM nr 340/13 z dnia 21 marca 2013 r.

2.5. POLE OPERACYJNE 1.5.

Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna

Ocenia się, że zasoby o potencjale turystycznym zlokalizowane na terenie Powiatu Brzeskiego oparte o brzeg Dunajca, są ważnymi i popularnymi terenami turystyki pieszej i rowerowej, z kolei zbiornik wodny – jezioro Czchowskie – stwarza dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych, a warunki Gminy Dębno pozwalają na uprawianie turystyki wspinaczkowej. Urozmaicone walory Ziemi Brzeskiej predestynują zatem obszar do rozwoju turystyki weekendowej, głównie aktywnej, ale także kulturowej.

Zlokalizowanie powiatu w dwóch odmiennych krainach geograficznych: Kotlinie Sandomierskiej na północy i Pogórzu Wiśnickim na południu, obliguje samorząd Powiatu Brzeskiego do ponadlokalnej współpracy na rzecz wykorzystania potencjału regionu, ale także do uzupełniania niedostatków infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Samorząd powiatu ma ograniczone zasoby infrastruktury turystycznej, dlatego potrzeba osiągnięcia wysokiej skuteczności realizacji działań na rzecz jej rozwoju jest głęboko zakorzeniona w podejściu sieciowym i wspólnych przedsięwzięciach dysponentów zasobów turystycznych. Co więcej, istotnym elementem turystyki XXI wieku będzie niewątpliwie cyfryzacja zasobów oraz zwiększenie dostępności informacji turystycznej poprzez wykorzystanie ICT.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.5.1. Opracowanie spójnej oferty turystyczno-rekreacyjnej Powiatu Brzeskiego.
2. Kierunek działania 1.5.2. Wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych obszarów Ziemi Brzeskiej.
3. Kierunek działania 1.5.3. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

2.6. POLE OPERACYJNE 1.6.

Wysoki poziom infrastruktury bezpieczeństwa publicznego

Samorząd powiatowy będzie koncentrował swoje działania na dalszym rozwoju infrastruktury monitoringu zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych oraz alarmowaniu mieszkańców powiatu o nadchodzącym bądź zaistniałym zagrożeniu, a także doposażaniu wszystkich służb bezpieczeństwa publicznego funkcjonujących w jego granicach. Skuteczność tego rodzaju aktywności uwarunkowana jest współpracą samorządu powiatowego z innymi instytucjami odpowiedzialnymi funkcjonalnie za bezpieczeństwo publiczne na terenie powiatu, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego na poziomie gminy, przy uwzględnieniu funkcjonowania jednego podmiotu nadzorującego i koordynującego wszelkie podejmowane w tym zakresie działania. Ponadto, wsparcie Powiatu w dalszym ciągu ukierunkowane będzie na prowadzenie różnego rodzaju działań i programów profilaktycznych dostosowanych do występujących na jego terenie zagrożeń, w tym m.in. na zapobieganie takim zjawiskom, jak: przemoc w rodzinie, przestępczość i demoralizacja nieletnich, alkoholizm i narkomania, czy wszelkiego rodzaju zagrożenia w sieci (cyber-zagrożenia), które wydają się w dobie postępu technologicznego istotną problematyką.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.6.1. Wsparcie infrastruktury monitoringu zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych.
2. Kierunek działania 1.6.2. Wsparcie dla rozwoju infrastruktury służb bezpieczeństwa publicznego na terenie Powiatu Brzeskiego (w tym: budowa centrum zarządzania bezpieczeństwem).
3. Kierunek działania 1.6.3. Wsparcie dla podejmowanych i realizowanych działań oraz programów profilaktycznych dostosowanych do występujących na terenie Powiatu Brzeskiego zagrożeń.

3. POLE STRATEGICZNE 2. KAPITAŁ LUDZKI

Celem głównym Pola strategicznego 2. Kapitał ludzki jest zapewnienie warunków do harmonijnego, bezpiecznego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców.

3.1. POLE OPERACYJNE 2.1.

Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych

Polityka prozdrowotna na poziomie regionalnym i krajowym uwzględnia cywilizacyjny aspekt ochrony zdrowia, w tym zagrożenia epidemiologiczne i demograficzne. Zmiany w strukturze demograficznej wymuszają dostosowanie priorytetów do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. W celu zagwarantowania wysokich standardów zdrowotnych populacji, w tym stanowiącej zasoby rynku pracy, niezbędny jest rozwój programów profilaktycznych skoncentrowanych na zmniejszaniu zachorowalności na choroby cywilizacyjne (w tym: nowotwory, choroby układu sercowo-naczyniowego, cukrzyca, otyłość), jak również wdrażanie programów edukacyjnych i akcji promocyjnych na rzecz zdrowego stylu życia oraz regularnego korzystania z badań profilaktycznych i upowszechnianie zachowań prozdrowotnych. Zwiększenie efektywności opieki zdrowotnej wymagać będzie również poprawy dostępności mieszkańców Powiatu Brzeskiego do specjalistycznego leczenia ambulatoryjnego, w tym kompleksowych świadczeń wykonywanych w poradni specjalistycznej.

Systematyczne podnoszenie jakości świadczeń medycznych jest ściśle skorelowane z zasobami kapitału ludzkiego służby zdrowia. Oprócz etosu, jaki towarzyszyć powinien pracy tej grupy zawodowej, kluczowe są twarde kompetencje, profesjonalne przygotowanie, wiedza ekspercka, doświadczenie, ciągłe doskonalenie oraz czysto ludzka wrażliwość. Tym samym w ramach kierunków działań uwzględniono również rozwój zasobów kadrowych dla potrzeb jednostek ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.1.1. Rozwój opieki zdrowotnej i społecznej osób przewlekle chorych i niesamodzielnych oraz osób starszych.
2. Kierunek działania 2.1.2. Rozwój opieki długoterminowej i rehabilitacji.
3. Kierunek działania 2.1.3. Rozwój profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych (choroby nowotworowe, układu sercowo-naczyniowego, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, cukrzyca i otyłość, choroby psychiczne i uzależnienia).
4. Kierunek działania 2.1.4. Rozwój programów i działań promujących zdrowy styl życia
5. Kierunek działania 2.1.5. Poprawa dostępności mieszkańców Powiatu Brzeskiego do specjalistycznego leczenia ambulatoryjnego.
6. Kierunek działania 2.1.6. Działania w zakresie wzmocnienia funkcji lekarza rodzinnego.
7. Kierunek działania 2.1.7. Rozwoju zasobów kadrowych dla potrzeb jednostek ochrony zdrowia i opieki społecznej.

3.2. POLE OPERACYJNE 2.2.

Uelastycznienie zasobów rynku pracy

W kontekście zmian demograficznych, przesuwania dolnej granicy wieku emerytalnego oraz rosnącego wpływu osób starszych na kondycję rynku pracy niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do upowszechniania modelu kształcenia ustawicznego, m.in. poprzez wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych, rozwój doradztwa zawodowego, promowanie i prowadzenie szkoleń oraz społecznych kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom spowodowanym wiekiem, wspieranie tworzenia miejsc pracy związanych z zaspokajaniem potrzeb osób starszych.

W kontekście wysokiego poziomu bezrobocia, w tym w szczególności bezrobocia strukturalnego lub dotyczącego wybrane grupy społeczne, wdrażane będą rozwiązania przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności poprzez: wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą, stymulowanie współpracy między instytucjami edukacyjnymi a pracodawcami, rozwój profesjonalnego doradztwa zawodowego, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych w ramach kształcenia ustawicznego, podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy, stworzenie systemu informacyjnego dotyczącego potrzeb i aktualnych trendów panujących na regionalnym rynku pracy.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.2.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców.
2. Kierunek działania 2.2.2. Rozwój profesjonalnego doradztwa zawodowego.
3. Kierunek działania 2.2.3. Upowszechnianie i wdrażanie modelu kształcenia ustawicznego.

3.3. POLE OPERACYJNE 2.3.

Kreowanie trendów nowoczesnej edukacji

Nowoczesna edukacja ponadgimnazjalna na terenie Powiatu Brzeskiego wdrażana będzie poprzez wspieranie deficytowych kierunków kształcenia zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy; rozwój innowacyjnych kierunków kształcenia, w tym na kierunkach informatycznych, automatyki i robotyki, energetyki i odnawialnych źródeł energii, badań rynku, wzornictwa i projektowanie przemysłowego oraz biotechnologii; stymulowanie współpracy między szkołami zawodowymi a pracodawcami, w tym wspieranie szkolnictwa modułowego, systemu praktyk zawodowych i klas patronackich oraz indywidualizacji procesu kształcenia uczniów szczególnie zdolnych; wdrażanie systemów stypendialnych. Efektywny rozwój edukacji ponadgimnazjalnej wymaga podniesienia poziomu kompetencji kadr nauczycielskich, w tym poziomu szkoleń i kursów przygotowawczych dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w programach nauczania czy e-learningu.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.3.1. Monitorowanie trendów i komunikacja jednostek edukacyjnych z rynkiem pracy.
2. Kierunek działania 2.3.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy.
3. Kierunek działania 2.3.3. Organizacja praktycznego kształcenia uwzględniającego staże, praktyki zawodowe u pracodawców krajowych i zagranicznych.
4. Kierunek działania 2.3.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego.
5. Kierunek działania 2.3.5. Rozwój nowoczesnych kierunków kształcenia.
6. Kierunek działania 2.3.6. Rozwój kadr nowoczesnej edukacji.

3.4. POLE OPERACYJNE 2.4.

Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego

Budowanie tożsamości, upowszechnianie pozytywnych wzorców, wspieranie rozwoju talentów wśród mieszkańców powiatu, w tym młodzieży ponadgimnazjalnej, ma kluczowe znaczenie dla powodzenia realizacji innych postanowień Pola strategicznego 2. Zadania samorządu powiatowego w tym obszarze są zasadniczo ograniczone, jednakże pole operacyjne 2.4. potraktowano obszarowo, gdzie zaangażowanie Powiatu Brzeskiego koncentrować się będzie przede wszystkim na projektach zgłaszanych przez partnerów społecznych. Cele projektowe z kolei powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcje zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców powiatu brzeskiego (podejście obszarowe).

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.4.1. Opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców Powiatu Brzeskiego.

4. POLE STRATEGICZNE 3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

Celem głównym pola strategicznego 3. Przedsiębiorczość i kooperacja jest budowanie silnych struktur współpracy między podmiotami należącymi do wszystkich sektorów oraz wzrost kompetencji instytucji samorządu powiatowego.

4.1. POLE OPERACYJNE 3.1.

Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa

Powiat jest jednostką samorządu terytorialnego, która legitymuje się znacznym potencjałem kooperacyjnym. Z tego też względu zaprogramowano z jednej strony stymulowanie współpracy samorządu powiatowego z przedsiębiorcami, głównie w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją, turystyką i promocją, oraz stymulowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców z sektorem nauki i instytucjami B+R. Ocenia się, że działania te będą ukierunkowane w szczególności na wsparcie rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności o charakterze innowacyjnym oraz nawiązanie współpracy z sektorem nauki i jednostkami B+R. Wsparciem należy objąć także działania w obszarze organizacji kursów i szkoleń skierowanych do przedsiębiorców, w tym w zakresie pozyskiwania środków z funduszy pomocowych, rozwoju umiejętności, wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i umiejętności językowych.

Z drugiej strony, z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych, ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju powiatu, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań kooperacyjnych i współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, a także organizacjami pozarządowymi.

Kooperacja samorządowa w obu wskazanych kierunkach pozwoli przede wszystkim na synergiczne wykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 3.1.1. Stymulowanie współpracy samorządu z sektorem prywatnym oraz instytucjami otoczenia biznesu.
2. Kierunek działania 3.1.2. Rozwój potencjału sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Kierunek działania 3.1.3. Stymulowanie współpracy samorządowej w obszarach związanych z przedsiębiorczością, rynkiem pracy, edukacją i kulturą, turystyką, promocją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną oraz bezpieczeństwem publicznym.
4. Kierunek działania 3.1.4. Stymulowanie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz innymi jednostkami z potencjałem rozwojowym, w tym przede wszystkim w obszarze kultury, opieki społecznej, promocji zdrowia i zdrowego trybu życia, aktywizacji osób starszych i wychowania młodzieży.
5. Kierunek działania 3.1.5. Stymulowanie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie stosunków dwustronnych i wielostronnych z samorządami partnerskimi.

4.2. POLE OPERACYJNE 3.2.

Profesjonalne kadry administracji publicznej

Zarządzanie strategiczne wymaga wysoko wykwalifikowanych kadr, zdolnych do wieloletniej i wizjonerskiej pracy, mających kompetencje wyjściowe i skłonnych do ciągłego doskonalenia. Tym samym w ramach planowania rozwoju strategicznego Powiatu Brzeskiego zadbano również o zapewnienie przestrzeni do rozwoju kadr nowoczesnej administracji publicznej. Analiza zasobów kadrowych samorządu powiatowego wskazuje na konieczność rozwoju kompetencji w zakresie metod, systemów i narzędzi zarządzania administracją publiczną, rozwoju etyki zawodowej i postaw społecznie odpowiedzialnych, prowadzenia ciągłego i systematycznego pomiaru i porównywania wyników własnej działalności, wdrażania usług e-administracji, nowoczesnego doradztwa zawodowego, opieki zdrowotnej i społecznej oraz stymulowania partycypacji społecznej.

Szczególnie istotne jest wykorzystanie w administracji publicznej nowoczesnych kanałów komunikacji z otoczeniem oraz umożliwienie mu szerszej partycypacji w procesach zachodzących w instytucjach publicznych. Wykorzystanie ICT ma na celu usprawnienie procesu załatwiania spraw administracyjnych, obsługi mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, turystów i inwestorów w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, czy kultury etc.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 3.2.1. Jakość i standaryzacja świadczonych usług publicznych – ciągłe doskonalenie.
2. Kierunek działania 3.2.2. Nowoczesne e-usługi publiczne i upowszechnienie elektronicznej obsługi ludności
3. Kierunek rozwoju 3.2.3. Wdrożenie platformy internetowej komunikacji samorządu powiatowego z otoczeniem.
4. Kierunek działania 3.2.4. Społeczeństwo obywatelskie i partycypujące.

5. WSKAŹNIKI REALIZACJI

Wskaźniki realizacji mają na celu wspomóc proces monitoringu i ewaluacji strategii. Przyjęto metodę „0”, co oznacza, że w pierwszej kolejności badana będzie bezwzględna wartość wypracowanych produktów strategii. Następnie w stosunku do wskaźników, dla których na koniec 2014 r. możliwe będzie ustalenie wartości referencyjnych, należy dokonać porównania r/r.

Opracowano cztery grupy wskaźników, przy czym zaznacza się, że katalog ten nie jest zamknięty i może zostać w toku monitoringu i ewaluacji rozszerzony o dodatkowe. Pierwsza grupa to wskaźniki ogólne, odnoszące się do liczby projektów zrealizowanych przez Powiat Brzeski ze środków zewnętrznych i wartości środków wewnętrznych pozyskanych na potrzeby wdrażania uwzględnionych w strategii kierunków działania. Ponieważ tego rodzaju finansowanie będzie główną siłą napędową realizacji strategii, monitorowanie i ewaluacja wskaźników ogólnych jest niezwykle istotne z perspektywy wczesnego ostrzeżenia o braku postępów i możliwości reakcji on-going.

Tabela 2. Wskaźniki ogólne

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd powiatowy								
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd powiatowy								

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźniki Pola strategicznego 1. odnoszą się głównie do kategorii interwencji, które znajdują się w bezpośrednim oddziaływaniu Powiatu Brzeskiego. Jednakże wraz z rozwojem procesu wdrażania możliwe będzie rozwinięcie listy wskaźników.

Tabela 3. Wskaźniki – Pole strategiczne 1.

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Liczba zrealizowanych projektów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii [szt.]								
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]								
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek edukacyjnych [szt.]								
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek ochrony zdrowia [szt.]								
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek opieki społecznej [szt.]								
Liczba podjętych działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz działań wspierających profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób [szt.]								
Liczba podjętych działań z zakresu poprawy bezpieczeństwa publicznego [szt.]								
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do internetu [os.]								
Liczba wyposażonych placówek ochrony zdrowia [szt.]								
Liczba wyposażonych placówek edukacyjnych [szt.]								

Liczba doposażonych placówek opieki społecznej [szt.]							
Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg powiatowych [km]							
Długość wybudowanych/zmodernizowanych tras turystycznych/szlaków rowerowych etc. [km]							

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźniki Pola strategicznego 2. odnoszą się głównie do kategorii interwencji, które w największym stopniu wpływać będą na jakość kapitału ludzkiego w Powiecie Brzeskim. Szczególny nacisk położono na edukację i rynek pracy, jednakże katalog wskaźników i w tym wypadku nie jest zamknięty.

Tabela 4. Wskaźniki – Pole strategiczne 2.

Wskaźniki	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Liczba wdrożonych programów profilaktycznych [szt.]							
Liczba wdrożonych projektów ukierunkowanych na aktywizację rynku pracy [szt.]								
Liczba utworzonych klas patronackich [szt.]								
Liczba stypendystów w ramach powiatowych mechanizmów stypendialnych [szt.]								
Liczba podjętych inicjatyw kulturalnych [szt.]								

Źródło: Opracowanie własne.

Miarą, trudno mierzalnego, Pola strategicznego 3. będą przede wszystkim wspólne inicjatywy Powiatu Brzeskiego i innych podmiotów, w tym samorządowych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Tabela 5. Wskaźniki – Pole strategiczne 3.

Wskaźniki	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i inne jednostki samorządu terytorialnego, w tym zagraniczne samorządy partnerskie [szt.]							
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i sektor przedsiębiorstw [szt.]								
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i organizacje pozarządowe [szt.]								
Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Powiatu Brzeskiego [szt.]								
Liczba kursów, szkoleń etc. wdrożonych dla rozwoju kadr profesjonalnej administracji publicznej [szt.]								
Liczba usług publicznych możliwych do załatwienia on-line [szt.]								
Liczba dokumentów poddanych konsultacjom społecznym [szt.]								

Źródło: Opracowanie własne.

6. FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa podstawowe cele i kierunki działań Powiatu Brzeskiego w okresie 2014–2020. Przed samorządem stoi więc perspektywa pozyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet Powiatu z uwagi na stale rosnącą ilość zadań własnych, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkim zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych standardów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020, to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Powiatu;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe;
 - inne źródła finansowania.
- Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności). Ocenia się, że samorzady województwa małopolskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2014–2020 będą mogły otrzymać w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 kwotę 2 875,45 mln euro z funduszy europejskich, w tym: 2 073,52 mln ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 801,93 mln ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program składa się z 13 jednofunduszowych osi priorytetowych – spośród których największe środki zaplanowano na infrastrukturę transportową, politykę energetyczną i przedsiębiorczość.

7. KOHERENTNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 jest dokumentem spójnym wewnątrz, jak również wykazuje wysoki poziom spójności ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu.

7.1. Strategia rozwoju kraju 2020

W Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 zaakcentowano konieczność zrównoważonego rozwoju. Uwzględniono rozwój narzędzi podnoszących jakość i bezpieczeństwo życia mieszkańców. Oceniono, że szczególne znaczenie będzie miał rozwój narzędzi dostosowujących edukację do potrzeb rynku pracy, a nade wszystko skoncentrowano się na wdrażaniu mechanizmów współpracy. Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 na poziomie celu strategicznego oraz obszarów strategicznych i celów operacyjnych. Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 wykazuje wysoką spójność z następującymi celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Kraju 2020:

- Cel operacyjny II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych;
- Cel operacyjny III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;
- Cel operacyjny III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- Cel operacyjny II.4. Rozwój kapitału ludzkiego;
- Cel operacyjny I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela;
- Cel operacyjny I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

7.2. Strategia Sprawne Państwo 2020

Jednym z głównych dążeń Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 jest zwiększenie udziału mechanizmów kooperacyjnych, które pozwoliłyby odejść od sztywnego i hierarchicznego modelu zarządzania w samorządzie w kierunku współzarządzania, tj. sieciowego świadczenia usług przez administrację publiczną i podmioty zewnętrzne, takie jak organizacje pozarządowe. Mechanizmy ewaluacji zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 pozwolą na wprowadzenie rozwiązań zwiększających partycypację społeczności lokalnej w procesie realizacji strategicznych działań Powiatu Brzeskiego. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi będą realizowane między innymi dzięki wdrożeniu technologii cyfrowych. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla Powiatu Brzeskiego koherentne z założeniami Strategii Sprawne Państwo 2020, w tym z takimi celami, jak:

- Cel 2. Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa;
- Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działaniami rozwojowymi;
- Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych;
- Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

7.3. Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011–2020

W Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 duży nacisk położono na rozwój narzędzi dostosowujących edukację do potrzeb rynku pracy, promocję kształcenia ustawicznego, podjęcie działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałanie skutkom negatywnych zmian demograficznych i wykluczeniu społecznemu, zainicjowanie mechanizmów współpracy, a także wsparcie informatyzacji i cyfryzacji. Tym samym Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Małopolski na lata 2011–2020 na poziomie wizji, obszarów, zadań strategicznych oraz kierunków polityki rozwoju zawartych w dokumencie regionalnym, wykazują wysoką spójność ze wszystkimi siedmioma obszarami uwzględnionymi w Strategii Rozwoju Małopolski na lata 2011–2020.

8. PROCEDURA MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI

Realizacja planu strategicznego, jakim jest strategia rozwoju danej jednostki terytorialnej, stanowi podstawę sukcesu związanego z osiągnięciem zamierzonych w jej ramach celów. Niezwykle ważne jest zatem systematyczne monitorowanie oraz ocena realizacji wyznaczonych w strategii kierunków działania, którego podstawę powinien stanowić system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez jednostkę terenie.

Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy zatem na bieżąco gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są tym samym wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im kierunki rozwoju, a dalej wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest natomiast wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości.

Proces bieżącej weryfikacji stopnia osiągnięcia uwzględnionych w niniejszej strategii założeń będzie odbywał się na podstawie opracowanej w tym celu Procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020, która stanowi odrębny dokument.

ZAŁĄCZNIK NR 1. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU BRZESKIEGO

1. Historia

Brzesko – stolica powiatu – lokowane na prawie niemieckim w XIV wieku, było jednym z ważniejszych ośrodków gospodarczych w Małopolsce. Przez wieki, jako własność m.in. rodu Melsztyńskich i Czernych, pozostawało miastem prywatnym. Ożywienie gospodarcze miasta nastąpiło po wybudowaniu w Okocimiu w roku 1845 browaru i uruchomieniu w 1856 roku linii kolejowej Kraków–Tarnów, a w następnych latach połączenia z Przemysłem i Lwowem.

W 1867 roku, został utworzony powiat w wyniku reformy administracyjnej i sądowej państwa austriackiego. Obszarowo znacznie odbiegał jednak od stanu współczesnego. Jego granice, obejmowały również okolice Zakliczyna, Wojniczka oraz Radłowa. W takim stanie przetrwał okres zaborów, okres międzywojenny i powojenny, aż do 1975 r. Po reformie administracyjnej państwa w 1999 r. Brzesko stało się ponownie stolicą powiatu brzeskiego.

2. Położenie

2.1. Lokalizacja

Powiat brzeski położony jest w północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Od wschodu graniczy z powiatem tarnowskim, od północnego zachodu z powiatem proszowickim, od zachodu z bocheńskim, od południowego zachodu z limanowskim i od południowego wschodu z powiatem nowosądeckim. Ogólna powierzchnia powiatu: wynosi 591 km².

Mapa 1. Położenie powiatu brzeskiego w województwie małopolskim

Mapa 2. Powiat brzeski w podziale na gminy

Źródło: http://zasoby-ludzkie.wup-krakow.pl/powiat-3-powiat_brzeski.html

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=7&id_p=152&id_g

W skład powiatu wchodzi 7 gmin, dwie miejsko-wiejskie: Brzesko i Czchów oraz pięć gmin wiejskich: Borzęcin, Dębno, Gnojnik, Iwkowa i Szczurowa. Powiat obejmuje 73 sołectwa. Na jego terenie znajdują się dwa miasta: Brzesko i Czchów.

Północną część powiatu zajmują gminy Borzęcin i Szczurowa, w których dominuje funkcja produkcji rolniczej. Środkowa część (miasto i gmina Brzesko, Dębno) charakteryzuje się względnie największym stopniem urbanizacji i rozwojem pozarolniczych dziedzin gospodarki. Południową część powiatu wyróżniają walory krajobrazowe, predestynujące ten obszar do rozwoju turystyki.

Brzesko położone jest nad rzeką Uszwicą u progu Pogórza Karpackiego. Znajduje się w odległości 52 km na wschód od Krakowa, 30 km na zachód od Tarnowa oraz 50 km na północ od Nowego Sącza, przy międzynarodowej drodze nr 94. Gmina składa się z miasta Brzeska oraz 9 sołectw, tj.: Bucza, Jadownik, Jasienia, Mokrzysk, Okocimia, Poręby Spytkowskiej, Sterkowca, Szczepanowa i Wokowic. Gmina Brzesko zajmuje obszar 102,6 km², z czego miasto Brzesko 11,8 km². Gminę zamieszkuje 36,34 tys. mieszkańców, z czego samo miasto liczy 17,2 tys. osób.

W środkowym biegu Dunajca, w miejscu gdzie Pogórze Wiśnickie styka się z Pogórzem Rożnowskim, rozlokowała się na malowniczych wzgórzach **gmina Czchów**. W jej skład wchodzi 10 miejscowości: Będzieszyna, Biskupice, Domosławice, Tymowa, Tworkowa, Jurków, Piaski Drużków, Złota, Wytrzyścza oraz Czchów. Gmina Czchów jest gminą miejsko-wiejską. Liczba mieszkańców wynosi 9,6 tys., a powierzchnia 66 km². Główne sektory gospodarki to rolnictwo, drobna wytwórczość, usługi i handel. Infrastruktura turystyczna skoncentrowana jest głównie w Czchowie, w pobliżu jeziora utworzonego na Dunajcu. Atutem gminy są walory przyrodnicze tworzące naturalne warunki turystyczne.

Gmina Borzęcin położona jest na równinie Kotliny Krakowsko-Sandomierskiej nad rzeką Uszwicą, w kierunku północnym od trasy nr 94 pomiędzy Brzeskiem a Tarnowem. Zajmuje obszar 103 km², który zamieszkuje 8,5 tys. mieszkańców. Borzęcin jest gminą wiejską, w skład której wchodzi 7 miejscowości: Przyborów, Łęki, Bielcza, Waryś, Jagniówka, Borzęcin Dolny, Borzęcin Górny. Jest to gmina typowo rolnicza. Na terenie gminy działa wiele zakładów, m.in. firmy wykonujące usługi w zakresie robót budowlanych, stolarstwa i transportu.

Gmina Dębno leży na skraju Pogórza Karpackiego, nad potokiem Niedźwiedź, przy drodze krajowej nr 94. Obszar gminy wynosi 82 km², zamieszkuje je 14,5 tys. osób, w skład gminy wchodzi 13 sołectw: Maszkienice, Biadoliny Szlacheckie, Wolę Dębińską, Perłę, Jastew, Dębno, Sufczyn, Niedźwiedza, Doły, Porąbka Uszevska, Łoniowa, Łysa Góra i Jaworsko. Część północna równinna, z pięknymi lasami i szlakami turystycznymi, zaś południowa pagórkowata, z kilkoma wzniesieniami sięgającymi 400 m n.p.m.

Gmina Gnojnik leży na północnym skraju Pogórza Wiśnickiego i należy do jego chronionego obszaru, co świadczy o wysokiej atrakcyjności turystycznej. Jest to pośrodku trójkąta, wyznaczonego przez trzy ważniejsze ośrodki miejskie Małopolski: Kraków, Tarnów i Nowy Sącz przy drodze krajowej 75 Brzesko – Nowy Sącz. Gmina zajmuje obszar o powierzchni 55 km². Zamieszkuje ją 7,7 tys. osób. Składa się z siedmiu sołectw o zróżnicowanej wielkości (pod względem liczby mieszkańców i powierzchni użytków rolnych): Gnojnik, Uszew, Biesiadki, Lewniowa, Gosprzydowa, Zawada Uszevska, Żerków.

Gmina Iwkowa położona jest w województwie małopolskim, w południowej części powiatu brzeskiego, częściowo w Beskidzie Wyspowym, częściowo w Pogórzu Rożnowskim. Znaleźć ją można w pięknej kotlinie wzdłuż rzek Bela i Białka otoczonej pasmem górskim (najwyższe wzniesienie Szpilówka 512m n.p.m.), nieopodal drogi krajowej Brzesko–Nowy Sącz. Jej powierzchnia wynosi 47,2 km², zaś liczba ludności 6,5 tys. Tworzy ją siedem wsi: Iwkowa, Dobrociesz, Drużków Pusty, Kąty, Połom Mały, Porąbka Iwkowska oraz Wojakowa.

Gmina Szczurowa położona jest w północnej części powiatu brzeskiego w malowniczej dolinie Wisły i Raby. W jej skład wchodzi 21 sołectw. Obszar gminy wynosi 135 km², zamieszkuje go 9,8 tys. mieszkańców. Gmina ma charakter rolniczy z przewagą drobnych gospodarstw. Dominuje tutaj uprawa zbóż oraz hodowla bydła i trzody chlewnej. Sprzyjające warunki terenowe są podstawą do rozwoju agroturystyki, zaś gospodarstwa agroturystyczne oprócz noclegów mogą zaoferować świeżą i zdrową żywność oraz różne formy aktywnego wypoczynku. W skład gminy wchodzi miejscowości: Barczków, Dąbrówka Morska, Dołęga, Górka, Kopacze Wielkie, Księż Kopacze, Kwików, Niedzieliska, Pojawie, Popędzyna, Rajsko, Rudy-Rysie, Rylowa, Rząchowa, Strzelce Małe, Strzelce Wielkie, Szczurowa, Uście Solne, Wola Przemysłowska, Wrzępia, Zaborów.

Tabela 1. Powierzchnia gmin wchodzących w skład powiatu brzeskiego (stan na 2012 rok)

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem		
	ha	km ²	%
Brzesko	10 266	103	17,38
Czchów	6643	66	11,25
Borzęcin	10 270	103	17,39
Dębno	8160	82	13,82
Gnojnik	5499	55	9,31
Szczurowa	13 492	135	22,85
Iwkowa	4722	47	8,0
Powiat	59 052	591	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największy obszar powiatu brzeskiego zajmuje gmina Szczurowa (22,85% powierzchni powiatu), a najmniejszą powierzchnię gmina Iwkowa (8% powierzchni powiatu).

Tabela 2. Powierzchnia powiatu brzeskiego na tle województwa małopolskiego i Polski (stan na 2012 rok)

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem		
	ha	km ²	%
Powiat brzeski	59 052	591	0,19
Województwo małopolskie	1 518 279	15 183	4,86
Polska	3 126 796	312 679	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Powierzchnia powiatu brzeskiego stanowi 3,9% powierzchni województwa małopolskiego i 0,19% powierzchni Polski.

2.2. Układ przestrzenny

Położenie geograficzne powiatu pozwala na wyodrębnienie w nim trzech części, charakteryzujących przeważający rodzaj działalności:

- rolnicza – północ, do której należą gminy Borzęcin i Szczurowa,
- przemysłowa – środkowa część powiatu, do której zalicza się gminy Brzesko, Dębno i Gnojnik,
- rekreacyjno-wypoczynkowa – południowa część powiatu, do której należą gminy Czchów i Iwkowa.

Zabudowa mieszkaniowa na terenie powiatu jest rozmieszczona nierównomiernie. Największa część skupia się w stolicy powiatu. W części centralnej Brzeska dominuje zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Na obrzeżach teren zabudowany jest zabudową jednorodzinną zwartą, skupioną wzdłuż głównych ulic miejscowości.

W pozostałych gminach powiatu wyodrębnia się:

- zabudowę jednorodzinną zwartą, skupioną wzdłuż głównych ulic miejscowości, (gmina Szczurowa, miasto Czchów);
- zabudowę zagrodową (gmina Borzęcin, Dębno, Gnojnik, Iwkowa);
- zabudowę jednorodzinną rozproszoną (gmina Gnojnik, Iwkowa).

2.3. Stan zagospodarowania

Największy obszar powiatu brzeskiego zajmują grunty orne. Stanowią one 47,93% ogólnej powierzchni powiatu. Duży udział przypada również na grunty leśne. Stanowią one 20,97% ogólnej powierzchni powiatu brzeskiego. Kategorią gruntów najrzadziej występującą na obszarze powiatu są sady, stanowiące tylko 1,33% ogólnej powierzchni.

Tabela 3. Stan zagospodarowania terenów w powiecie brzeskim na dzień 1.01.2013

Użytki rolne [ha]					Grunty leśne [ha]	Grunty zabudowane i zurbanizowane [ha]	Pozostałe [ha]	Łączna pow. [ha]
grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	pozostałe grunty				
28 301	788	7087	4435	2260	12 384	2688	1109	59 052

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brzesku

Najwięcej gruntów ornych jest w gminie Szczurowa (ok. 22% wszystkich gruntów ornych), a najmniej w gminie Iwkowa (ok. 9% wszystkich gruntów ornych). Biorąc pod uwagę powierzchnię użytków rolnych przeznaczoną pod sadownictwo, to najwięcej z nich przypada na gminę Brzesko (ok. 31% całej powierzchni sadów), a najmniej na gminę Borzęcin (ok. 2,4% całej powierzchni sadów). Najwięcej gruntów leśnych, w tym lasów i gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, znajduje się w gminie Borzęcin (ok. 23% całej powierzchni gruntów leśnych), a najmniej w gminie Gnojnik (ok. 9,5% całej powierzchni gruntów leśnych). Grunty zurbanizowane i zabudowane przeważają w gminie Brzesko (ok. 30,4% całej powierzchni gruntów zabudowanych). Najmniej jest ich w gminie Iwkowa (6,2% całej powierzchni gruntów zabudowanych).

2.4. Własność terenów

Łączna powierzchnia powiatu brzeskiego wynosi 59 052 ha. Większość gruntów, bo aż 76,05%, należy do osób fizycznych. Duży udział własności gruntów przypada również Skarbowi Państwa, który łącznie posiada 14,07% gruntów powiatu brzeskiego. Grunty we władaniu władz powiatu stanowią tylko 0,35% powierzchni.

Tabela 4. Podział własności gruntów powiatu brzeskiego (stan na 1.01.2013)

Kategorie gruntów	ha	%
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	7842	13,28%
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	417	0,71%
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	50	0,08%
Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	2138	3,62%
Grunty gmin i zw. międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	94	0,16%
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	3	0,01%
Grunty osób fizycznych	44 910	76,05%
Grunty spółdzielni	301	0,51%
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	402	0,68%
Wspólnoty gruntowe	1247	2,11%

Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	207	0,35%
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00%
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	254	0,43%
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	5	0,01%
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pozostałych punktach	1195	2,02%
Powierzchnia wyrównawcza	-13	-0,02%
Łączna powierzchnia powiatu brzeskiego [ha]	59 052	100,00%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brzesku

Grunty należące do osób fizycznych obejmują największą powierzchnię w gminie Szczurowa i Brzesko, a najmniejszą w gminie Iwkowa. Największa powierzchnia gruntów Skarbu Państwa znajduje się w gminie Borzęcin i Brzesko, a najmniejsza w gminie Iwkowa.

2.5. Tereny inwestycyjne

Jednym z szeroko rozpowszechnionych narzędzi dystrybucji pomocy publicznej w zakresie polityki proinwestycyjnej są Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE). Na terenie powiatu brzeskiego brak jest obszarów objętych statusem SSE.

Na Pomianowskim Stoku powstała Strefa Aktywnej Gospodarki. Celem istnienia strefy jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Brzesko, stworzenie korzystnych warunków dla pobudzania i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy, wzrost poziomu konkurencyjności firm działających w obszarze strefy, wykorzystanie potencjału społecznego gminy Brzesko oraz zwiększenie poziomu zatrudnienia mieszkańców gminy. Podobna inicjatywa planowana jest w Szczurowej, gdzie na rok 2013 nie występują Specjalne Strefy Ekonomiczne.

W gminie Brzesko planowane są inwestycje w miejscowości Bucze, gdzie jest położony teren nieuzbrojony o powierzchni 41,6 ha w bezpośrednim sąsiedztwie planowanego zjazdu północnego z autostrady A4. Ponadto w rękach prywatnych znajduje się teren inwestycyjny „Jadowniki Rędziny” pow. 34,6 ha z dostępem do bocznic kolejowej, jednak do terenu nie ma dobrej drogi dojazdowej.

Gmina Iwkowa nie dysponuje terenami inwestycyjnymi, planowane jest utworzenie strefy aktywności gospodarczej związanej z turystyką. Analogiczna sytuacja ma miejsce w gminie Szczurowa. Tereny inwestycyjne w gminie Borzęcin to Borek – łązy o powierzchni ok. 20 ha oraz tereny Przyborów przy nowej trasie drogi wojewódzkiej. W gminie Gnojnik nie ma Specjalnych Stref Ekonomicznych, planowana jest natomiast strefa aktywności gospodarczej oraz rezerwacja terenów inwestycyjnych. Ujęty obszar ma mieć powierzchnię 25 ha w miejscowości Uszew i ma być przeznaczony na perspektywiczne inwestycje produkcyjno-usługowe. W gminie Dębno występują tereny inwestycyjne, w gminnej miejscowości – Wola Dębińska przeważają tereny produkcyjno-przemysłowe, ale można również wyróżnić tereny usług komercyjnych oraz turystycznych i rekreacji. W miejscowości Dębno inwestycje są możliwe na terenach usług rekreacji i turystyki oraz produkcji pozarolniczej. Sufczyn to miejscowość, w której można wyróżnić tereny usług komercyjnych – rzemiosła, usług rekreacji i turystyki, produkcyjno-usługowe, produkcji i obsługi rolnictwa, tereny komunikacji drogowej – obsługi ruchu drogowego, usług komercyjnych, tereny produkcyjno-usługowe oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W Łysej Górze natomiast występują tereny inwestycyjne o charakterze produkcyjnym, usługowym oraz tereny usług publicznych, w tym kultury oraz usług komercyjnych. Gmina Dębno jest w trakcie sporządzania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Wola Dębińska przewiduje utworzenie dużego obszaru terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów wzdłuż drogi krajowej nr 94. Gmina Czchów dysponuje terenami inwestycyjnymi w miejscowości Czchów i Jurków.

3. Zasoby naturalne

3.1. Położenie

Według regionalizacji fizycznogeograficznej omawiany obszar należy traktować jako część prowincji Karpat i Podkarpacia. Przez środkową część powiatu przebiega granica podprowincji Północnego Podkarpacia i Zewnętrznych Karpat Zachodnich. W skład pierwszej z nich wchodzi mezoregion: Niziny Nadwiślańskiej i Pogórza Bocheńskiego (będące częścią makroregionu Kotliny Sandomierskiej), natomiast do drugiej zalicza się mezoregion: Pogórza Wiśnickiego (makroregion Pogórze Zachodniobeskidzkie) i Pogórza Rożnowskiego (makroregion Pogórze Środkowobeskidzkie).

W podziale geomorfologicznym powiat brzeski należy do dwóch jednostek: Pogórza Karpackiego (stanowiącego część polskich Karpat Zewnętrznych) oraz Kotliny Sandomierskiej.

3.2. Klimat

Powiat brzeski położony jest w obrębie dwóch dzielnic rolniczo – klimatycznych: Tarnowskiej (Kotlina Sandomierska) i Podkarpackiej (Pogórze). Średnia temperatura dzielnicy tarnowskiej wynosi 7,5–8°C, a średnia roczna suma opadów 700–750 mm, czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 60–75 dni. Okres wegetacyjny trwa 210–220 dni. Przez większą część roku obszar powiatu pozostaje pod wpływem powietrza polarnomorskiego i podzwrotnikowo-morskiego, na terenie powiatu występują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. W dzielnicy podkarpackiej odnotowuje się temperatury roczne podobne do tych jakie występują w dzielnicy tarnowskiej, tj.: 7,5–7,8°C. Suma opadów wynosi 700 mm i więcej. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 80–90 dni. Czas trwania okresu wegetacyjnego liczy ponad 220 dni. W dolinie Uszwicy i jej dopływach występują często inwersje temperatury. W pogórskiej części powiatu występuje znaczne zróżnicowanie nasłonecznienia. Złe warunki panują na stromych stokach o ekspozycji północnej, północno-wschodniej i północno-zachodniej, natomiast tereny o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej odbierają najwyższą ilość energii słonecznej. W obrębie Kotliny Sandomierskiej na terenach najniższych położonych panuje niekorzystny klimat lokalny. Klimat ten potęgowany jest dużą wilgotnością względną powietrza.

3.3. Wody

Wody podziemne

Zasoby wodne powiatu brzeskiego można określić jako ubogie. Obszar powiatu cechują słabe (w części południowej) i średnio korzystne warunki infiltracji, stąd też większość zbiorników wód podziemnych cechuje się niską i średnią odnawialnością zasobów, przy średniej i małej retencyjności zlewni. Dla większości zbiorników brak izolującej pokrywy w stropie warstw wodonośnych stwarza możliwości skażenia wód.

Zasoby wód podziemnych są ściśle związane ze środowiskiem sedymentacyjnym, które uwarunkowało powstanie trzech horyzontów wodonośnych na obszarze powiatu brzeskiego:

- czwartorzędowego;
- mioceńskiego (trzeciorzędowy);
- fliszowego (trzeciorzędowo-fliszowy);

Region cechuje się niewielkimi zasobami wód podziemnych, a na jego zasobność składają się w dużej mierze wody płytkie pierwszego poziomu wodonośnego występujące w warstwach nie spełniających kryteriów dla wyznaczania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Poziom czwartorzędowy jest zasadniczym poziomem użytkowym w rejonie przedkarpacia. Charakteryzuje się on korzystnymi warunkami hydrogeologicznymi przyczyniającymi się do utrzymywania stale bardzo bogatych zasobów wodnych. Wody występujące w Kotlinie Sandomierskiej charakteryzują się niewielkim stopniem mineralizacji i średniej twardości. Odczyn wód kształtuje się w granicach 6–8 pH. Wody terasowe w dolinie Dunajca wykazują znaczną zawartość związków żelaza.

W holocenijskich formacjach wodonośnych na obszarze powiatu brzeskiego można wyróżnić następujące zbiorniki wód podziemnych:

- 435 – Dolina rzeki Dunajec-Zakliczyn;
- RW – Raba-Wiśła-Uszwica,
- DWŻB – Dunajec-Wiśła-Żabnica-Breń.

Wody poziomu mioceńskiego występują sporadycznie na bardzo zmiennych głębokościach, od 20–30 do 200 m. Wydajność studni założonych na tym poziomie osiąga średnie wartości w granicach 0,9–13 m/h. Mineralizacja wód mioceńskich wzrasta wraz z głębokością.

Szczególnie korzystne warunki hydrogeologiczne, panujące w rejonie miejscowości Mokrzyńska oraz Kopaliny, przyczyniły się do wydzielenia oddzielnego zbiornika wód podziemnych, jakim jest zbiornik Mokrzyńska.

Poziom fliszowy występuje na całym obszarze podregionu wewnątrzkarpackiego. Skałami zbiornikowymi są spękane gruboławicowe piaskowce. Woda w warstwach jest typu szczelinowego. Głębokość do zwierciadła wody wynosi od 5 do 20 m, a samo zwierciadło charakteryzuje się zróżnicowaną amplitudą wahań. Wody podziemne z utworów fliszowych wykazują niski stopień mineralizacji, zróżnicowaną twardość od 3 do 12 mval/l i odczyn pH od 5,0 do 8,0. W omawianym horyzoncie wodonośnym został wydzielony Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 436 – Istebna (Ciężkowice) oraz zbiorniki o mniejszym rozprzestrzenieniu zlokalizowane w paśmie Iwkowa–Bochnia–Łapanów (zbiornik IBŁ) i na południe od Brzeska (zbiornik BR). Wydajność ujęć istniejących w tym rejonie wynosi od 0,1 do 12 m³/h.

Zasoby wód podziemnych na terenie powiatu ujmowane są za pomocą studni głębinowych z utworów czwartorzędowych. Średnia głębokość ujęć w zbiorniku GZWP 425 to 10–30 m, a zasoby dyspozycyjne szacuje się na 140 tys. m³/dobę. Najczęściej są to wody niskiej jakości klasy III. W wodach tych powszechnie jest występowanie podwyższonych zawartości żelaza i manganu, co powoduje konieczność ich uzdatniania.

Średni współczynnik retencji strefy aktywnej wymiany dla całego obszaru szacuje się na 1–2%, zaś tempo odnawialności wód określa się na:

- 5–10 lat dla zbiorników położonych w dolinach Raby i Wisły oraz dolnym biegu Dunajca i Wisłoki,
- 10–15 lat dla zbiorników pozostałych.

W ramach krajowej sieci monitoringu wód podziemnych są badane wody zbiorników wód podziemnych powiatu brzeskiego. Wyniki badań jakości wód podziemnych z ujęć wód (studni) wykazują różną jakość (Ib do III). Analizy prób wody surowej pobranej z poziomu czwartorzędowego na ujęciach wody wykazują podwyższone zawartości związków manganu i żelaza, ujmowane wody nie odpowiadają pod tym względem wymaganiom dla wody pitnej, wymagają uzdatniania. Pozostałe wskaźniki fizyko-chemiczne i bakteriologiczne są niższe od dopuszczalnych.

Wody powierzchniowe płynące

Obszar powiatu należy do dwóch dużych jednostek hydrograficznych rozdzielonych granicą Karpat:

- region Kotliny Sandomierskiej – ma charakter infiltracyjno-splywowy i odznacza się większą niż region karpacki retencją podłoża. Sieć rzeczna tworzą dopływające z gór rzeki karpackie i ciekі Kotliny mające swe źródła na jej obszarze;
- region karpacki – jako obszar pogórski cechuje się znacznymi opadami i dużym spływem po mało przepuszczalnych utworach fliszowych. Obszar ten wyróżnia się dużą liczbą źródeł o małej wydajności i dużym zagęszczeniu sieci rzecznej. Rzeki o deszczowo-śnieżnym systemie zasilania cechują się wezbrzeniami wiosennymi i powodziąmi letnimi.

Na sieć rzeczna powiatu składają się w pierwszym rzędzie karpackie dopływy Wisły, którymi są: Raba, Uszwica, Dunajec, oraz sieć cieków z Kotliny, takich jak: Gróbka i Kisielina.

Wykonane analizy wykazały, że badane odcinki rzeki według oceny ogólnej zostały sklasyfikowane następująco:

- rzeki pozaklasowe – rzeka Raba, rzeka Uszwica (w przekrojach Borzęcin i Wola Przemysłowska),
- rzeki III klasy czystości – rzeka Uszwica w przekroju Poręba Spytłowska, rzeka Dunajec,
- rzeki II klasy czystości – rzeka Kisielina.

Wody powierzchniowe stojące

Udział zbiorników wód stojących w ogólnej powierzchni zarówno powiatu jak i terenów przypadających na wody powierzchniowe jest stosunkowo wysoki (6,2%). O stanie takim decydują uwarunkowania morfologiczne, w tym rzeźba terenu, a także i sama wysokość bezwzględna jego położenia. Największym zbiornikiem w powiecie brzeskim jest Zbiornik Czchowski (powierzchnia to 346 ha). Jest to zbiornik wyrównawczy dla zbiornika w Rożnowie. Zlokalizowany jest w środkowym biegu Dunajca na obszarze Pogórza Karpackiego. Zbiornik Czchowski zasilany jest głównie wodami Dunajca, w mniejszym stopniu wodami potoku Łososina. Z uwagi na

rekreacyjny charakter zbiornika nastąpiła wokół niego koncentracja obiektów wypoczynkowych stanowiących podstawową bazę turystyczną dla gminy Czchów.

Ponadto na terenie powiatu zlokalizowane są liczne zbiorniki wodne np. w Przyborowie (gmina Borzęcin) znajduje się kompleks zbiorników wodnych. Są to sztuczne akwenuy pocięte groblami, użytkowane przez Gospodarstwo Rybackie do hodowli ryb. Drugi mniejszy kompleks zbiorników usytuowany jest w otoczeniu lasu po obu stronach drogi Przyborów-Szczepanów. Zbiorniki zagospodarowane są jako łowiska ryb.

Ogólnie powierzchnia powiatu ze względu na wysoko zalegających poziom wód gruntowych jest podatna na tworzenie się lokalnych zalewisk, zawodnień. Na terenie powiatu w obszarach leśnych spotyka się niewielkie oczka wodne. W większości przypadków zarówno naturalne stawy i oczka wodne, tereny zawodnione, czy też rozlewiska jak i utworzone spiętrzeniem wód płynących niewielkie zalewy spełniają funkcje sportowo-rekreacyjne, niektóre pełnią funkcje zbiorników hodowlanych, bywają również wykorzystywane dla wędkarstwa w zakresie rekreacyjnym. Budowle hydrotechniczne głównie w postaci zapór ziemnych lub betonowych służą okresowej regulacji stosunków wodnych na skalę miejscową.

W kilku miejscach, znajdują się niewielkie sztuczne zbiorniki wodne w postaci zrehabilitowanych wyrobisk eksploatacyjnych i pełnią funkcje rekreacyjną (wędkarską, rybacką).

Lokalnie, głównie w dolinach rzecznych występują młaki lub rozległe podmokłe tereny, przekształcone w tereny bagienne, które w naturalnej konsekwencji okresowych zmian w bilansie wodnym mogą wysychać bądź też przekształcać się w rozlewiska.

Naturalne warunki środowiskowe związane z dolinnym położeniem powiatu brzeskiego w wielu jego rejonach, stwarzają zagrożenie wystąpienia stanów powodziowych. Dotyczy to zwłaszcza terenów położonych przy rzece Uszwicy, Kisielinie, Dunajcu, Gróbce, Uszwi, Rabie. Położenie gmin powiatu brzeskiego na terenach płaskich w dnach dolin rzek Wisły i Raby, Uszwicy biorących początek w terenach górskich, stwarza duże zagrożenie powodziowe. Z kolei gminy położone na terenach podgórskich (położonych w zlewni rzeki Dunajec) odwadniane są przez szereg niewielkich potoków – dopływów Dunajca. Ciek wodne dorzecza Dunajca mają charakter rzek górskich, które cechują znaczne wahania wodostanów i przepływów, w zależności od czynników atmosferycznych. Wodostany i przepływ Dunajca są w znacznym stopniu kontrolowane i regulowane, co umożliwia zaporę wodną usytuowaną w kierunku południowym od Czchowa i wyrównawczy Zbiornik Czchowski. W obszarze powiatu większość rzek jest obwałowanych.

3.4. Gleby

W powiecie brzeskim na obszarze dolin większych rzek w Kotlinie Sandomierskiej (Wisła, Raba, Uszwica, Dunajec), a także w ograniczonym zakresie w dolinach rzek na Pogórze dominują mady. Im dalej od rzek, tym większy staje się udział gleb brunatnych i bielicowych.

Obszar Niziny Nadwiślańskiej w pasie przylegającym do koryta rzeki pokryty jest utworami aluwialnymi. Rozkład przestrzenny złożonego przez wody Wisły materiału jest dość charakterystyczny. Bliżej koryta zalega materiał lżejszy, głównie gliny średnie i pyły, dalej zaś materiał cięższy, a nawet bardzo ciężki – ilasty. Wytworzone na tych utworach gleby to występujące obok siebie płaty mad brunatnych, czarnoziemnych i mad początkowego stadium rozwojowego. Można uznać, że mady wytworzone na utworach lżejszych są glebami lepszymi, w porównaniu z tymi, które powstały na ciężkim materiale ilastym. Te pierwsze zaliczane są do najwyższych klas bonitacyjnych – I i II, drugie natomiast do klasy IV. Powierzchniowo na tym obszarze przeważają mady ciężkie. Większość z nich użytkowana jest jako trwałe użytki zielone, głównie łąki. Dominują w nich twory pyłowe lub gliniaste. Potencjalnie są to gleby zasobne, jednak ujemną ich cechą jest nadmierna podmokłość.

Dalej od rzeki występuje stara terasa Wisły, zbudowana głównie z utworów pylastych lub gliniastych. Wśród nich częste są wkładki utworów piaszczystych. Na tym obszarze dominują występujące na przemian gleby brunatne i bielicowe (pseudobielicowe). Te ostatnie tworzyły się głównie na utworach pyłowych. Gleby pseudobielicowe charakteryzują się zwykle odgórnym oglejeniem.

Piaski Niziny Nadwiślańskiej stanowią przeważnie skałę macierzystą gleb bielicowych. Zwykle są one silnie przemyte, a czasem również podmokłe. W takich warunkach wilgotnościowych mogą się niekiedy na nich tworzyć czarne ziemie. Pewną regułą jest, że na suchych piaskach tworzą się gleby brunatne, podczas gdy piaski wilgotne sprzyjają tworzeniu się bądź to odgórnemu oglejeniu gleb bielicowych, bądź czarnych ziem albo murszów.

Dolina Dunajca wyścielona jest również madami. Dominują tu gleby dobre i bardzo dobre zaliczane do 1 i 2 kompleksu przydatności rolniczej (gleby pszenne bardzo dobre i dobre), a występowanie siedlisk łąkowych z re-guły pokrywa się z występowaniem mad ciężkich, trudniejszych do uprawy i odznaczających się mniej korzystnymi dla produkcji rolnej stosunkami wodnymi. Zarówno strefa Progu Pogórza, jak i rozległe tereny pogórskie okryte są utworami lessopodobnymi. Na Pogórzu Karpackim utwory lessopodobne leżą na fliszu.

W zależności od konfiguracji terenu warstwa tych utworów ma zróżnicowaną miąższość – w dolinach jest grubsza, na stokach i wierzchowinach cieńsza. Na niektórych skłonach, gdzie omawiany materiał został zmyty, podłoże fliszowe sięga blisko powierzchni, a miejscami wychodzi nawet na powierzchnię. W takich przypadkach skałą macierzystą gleby są utwory fliszowe. Na fliszu wytworzyły się przeważnie gleby brunatne, natomiast na utworach lessopodobnych ukształtowały się głównie gleby pseudobielicowe. W strefie Pogórza omawiane gleby występują naprzemiennie. Warto zaznaczyć, że pierwsze wyścielają najczęściej tereny płaskie oraz obszary słabo nachylone, drugie natomiast występują na stokach wzniesień. Na terenach równinnych gleby bielicowe mogą zachować właściwy im typowy układ poziomów, na silnie pochylonych skłonach wzniesień procesy erozyjne w istotny sposób zmieniają taką glebę.

Gleby Pogórza zaliczane są do gleb średnio urodzajnych, w zależności od położenia oraz od jakości materiału, z którego gleba powstała ich jakość może być różna. Na całej powierzchni przeważają klasy IIIa, IIIb, IVa i IVb. W strefie tej spotyka się płaty gleb wietrzeniowych, dla których materiałem glebotwórczym jest przeważnie glina, wytworzona z fliszu. W większości są to gleby brunatne kwaśne i wylugowane zaliczane do kompleksów zbożowego górskiego, a miejscami owsiano-ziemniaczanego górskiego. W nielicznych tylko przypadkach, głównie na terenach płaskich i na stokach o małym nachyleniu, na tym podłożu wykształciły się gleby bielicowe i pseudobielicowe. Strefa Przedgórze i równin terasowych okrytych lessem stanowi najbardziej żyzne obszary o glebach pszenno-buraczanych, nadających się pod warzywnictwo.

Wysoczyzny gliniasto-piaszczyste w Kotlinie Sandomierskiej mają znacznie gorsze gleby. Dna dolin Wisły i dopływów o żyznych madach, mimo ochrony wałami przeciwpowodziowymi, pozostają w północnej części Kotliny w zasięgu katastrofalnych powodzi. Dobre obszary gruntów ornych, w obniżeniach łąk i pastwisk, wymagają racjonalnej regulacji gospodarki wodnej (nie tylko wyłącznie drenowania).

3.5. Fauna i flora

Zbiorowiska roślinne

Kraina Kotliny Sandomierskiej – na niskich terasach zalewowych wzdłuż dolin dużych rzek rozwijają się zarośla wiklinowe oraz lasy wierzbowo-topolowe. Nad mniejszymi potokami rosną łągi olszowo-jesionowe. Bezodpływowe obniżenia terenu porasta bagienny las olchowy. Omawiane zbiorowiska związane są z glebami mułowo-glejowymi lub madami. W łągach, osuszonych olszynach lub na śródleśnych łąkach występuje na nielicznych stanowiskach szafran spiski, który znany jest m.in. z okolic Brzeska.

Kraina Pogórza Karpat Zachodnich – urozmaicona rzeźba i budowa geologiczna Pogórza wpływa także na różnorodność zbiorowisk roślinnych. Wzdłuż dolin dużych rzek rozwijają się zarośla wiklin i łągów wierzbowo-topolowych. Nad mniejszymi potokami dość częste są łągi olchowo-jesionowe, a zwłaszcza charakterystyczny dla Pogórza podgórski łąg. Na Pogórzu pojawia się również górskie zbiorowisko łągowe – olszyna karpacka. W obniżeniach terenu w niewielu miejscach zachowały się fragmenty niżowego, bagienego lasu olchowego (olsu). Na wyższych terasach rzek oraz na zboczach dominują lasy grabowodębowe (grądy), w których występuje przylaszczka, a nierzadko też bluszcz.

We współczesnym krajobrazie Pogórza zbiorowiska naturalne zajmują jedynie niewielki odsetek powierzchni, są silnie zniszczone i przekształcone, natomiast dominują zbiorowiska wtórne. Spośród tych ostatnich największą powierzchnię zajmują pola uprawne, mniejszy udział mają łąki i pastwiska.

W związku z antropogenicznymi przekształceniami krajobrazu wiele zbiorowisk naturalnych uległo zniszczeniu, a ich miejsce zajęły zbiorowiska wtórne (synantropijne na polach i uprawach okopowych oraz na siedliskach ruderalnych w miastach). Przestrzenie duże znaczenie mają także zbiorowiska półnaturalne (łąki i pastwiska, a także część zbiorowisk leśnych), które utrzymują się głównie dzięki zabiegom gospodarczym.

Tabela 5. Powierzchnia gruntów leśnych i lasów powiatu brzeskiego (stan na 2012 rok)

Powierzchnia gruntów leśnych [ha]	
ogółem	11183,6
grunty leśne publiczne ogółem	5718,6
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	5370,5
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	5282,2
grunty leśne prywatne	5465,0
Powierzchnia lasów [ha]	
lasy ogółem	11073,9
lasy publiczne ogółem	5608,9
lasy publiczne Skarbu Państwa	5260,8
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	5172,5
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	60,0
lasy publiczne gminne	348,1
lasy prywatne ogółem	5465,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Lesistość powiatu brzeskiego wynosi 18,8%. W porównaniu z lesistością województwa małopolskiego i kraju wypada znacznie gorzej, gdyż wskaźnik ten dla województwa wynosi 28,6%, a dla Polski 29,3%. Największą powierzchnię lasów stanowią lasy publiczne Skarbu Państwa (47,5%) oraz prywatne (49,4%).

Fauna

Powiat brzeski można podzielić na dwie części: południową i północną, stwarzające nieco odmienne warunki dla bytowania zwierząt. Granicę między nimi stanowi w przybliżeniu linia łącząca miejscowości: Bochnia, Brzesko, Tarnów. W części południowej, obejmującej duże fragmenty Pogórza Wielickiego, teren jest pagórkowaty; wprawdzie z niskim procentem lesistości, lecz dużą mozaikowością pól, lasów, śródpolnych lasów i zadrzewień. W takim urozmaiconym krajobrazie z reguły znajduje dogodnie warunki do bytowania większa liczba gatunków zwierząt, niż w krajobrazach jednorodnych.

Świat zwierzęcy najliczniej reprezentowany jest przez bezkręgowce, a zwłaszcza owady. Spośród przedstawicieli tej gromady dużą różnorodnością i liczebnością wyróżniają się motyle, a także rząd chrząszczy. Nad wodami można spotkać rzadki gatunek ważki – żągnicę zieloną, a nad śródleśnymi stawami bardzo rzadki gatunek pająka tygryzka paskowanego. Fauna ryb występujących w rzekach w powiecie ubożeje. Na skutek postępującej degradacji wód zanikają gatunki szlachetne, a na ich miejsce pojawiają się gatunki pospolite. Coraz rzadsza jest troć dunajecka, ryba krępa, głowacica, pstrąg potokowy, lipień. Płazy i gady reprezentowane są przez nieliczne gatunki, jednak są to gatunki rzadkie, podlegające ochronie gatunkowej. Pospolicie występują tu jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny oraz węże: zaskroniec zwyczajny, gniewosz płamisty i żmija zygzakowata. Z płazów najpospolitsze są żaby, a wśród nich stwierdzono bardzo rzadki gatunek żaby zwinki. Często spotykane są kumaki i ropuchy. Znaczący udział w faunie powiatu mają ssaki. Najliczniej reprezentowane są gryzonie, do ciekawszych można zaliczyć bobra europejskiego, smużkę, popielicę.

3.6. Złoża kopalin

Na obszarze powiatu brzeskiego zlokalizowanych jest 8 złóż wysokometanowego, niskoazotowego gazu ziemnego. Na ich podstawie utworzono pięć obszarów górniczych. Poza złożami gazu należy wspomnieć o złożach ilastych surowców ceramiki budowlanej oraz o złożach kruszyw naturalnych i piasków. Ich eksploatacja ma najczęściej niewielkie rozmiary, najczęściej są one wydobywane na potrzeby budownictwa lokalnego. O eksploatacji na większą skalę można mówić w przypadku złóż w gminach Borzęcin i Szczurowa.

Gaz ziemny

Na obszarze powiatu brzeskiego gaz ziemny występuje w utworach mioceńskich przedgórze Karpat. Jest to gaz wysokometanowy (70–98,8% metanu). Istnieje tu osiem złóż:

- eksploatowane – „Brzezowiec I i II”, „Szczepanów” (gmina Brzesko, gmina Borzęcin), „Rylowa” (Borzęcin, Szczurowa);
- zaniechane – „Brzezowiec” (Brzesko);
- rozpoznane – „Jadowniki”, „Łazy” (Brzesko);
- projektowane – „Rajsko” (Szczurowa).

Zlokalizowane są one w trzech obszarach górniczych: „Szczepanów”, Brzezowiec” (Brzesko), „Rylowa” (Borzęcin, Szczurowa).

Gaz ziemny wydobywany odwiertami ze złoża „Rajsko” przesyłany będzie gazociągiem do Ośrodka Zbioru Gazu, zlokalizowanego w obrębie złoża „Rylowa” w m. Niedzieliska. Do przedmiotowego złoża przesyłany będzie również gaz z odwiertów na złożu „Rylowa”.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej

Jedynie surowce ilaste ceramiki budowlanej tworzą złoża o rozpoznanych zasobach wydobywalnych. Są to głównie ilaste osady trzecio- i czwartorzędowe. Znajdują one zastosowanie w produkcji cegły, dachówki, pustaka. Eksploatowane są niektóre odmiany ilów mioceńskich, a także zwietrzliny skał fliżowych. W gminie Brzesko znajdują się trzy złoża:

- rozpoznane szczegółowo – Jasień, obszar I Ostra Góra i Jasień, obszar II Brzezowiec;
- zaniechane – Jasień.

Obecnie na terenie Powiatu Brzeskiego nie eksploatuje się surowców ilastych.

Kruszywa naturalne

W powiecie brzeskim eksploatacja kruszyw naturalnych ma niewielkie rozmiary. W gminie Borzęcin zlokalizowane jest 11 złóż kruszywa i 2 złoża piasków, w gminie Szczurowa 16 perspektywicznych złóż piasków i żwirów. W pozostałych gminach eksploatacja ma charakter lokalny i w większości przypadków są one wykorzystywane jako lokalne surowce budowlane. Ponadto duże zasoby kruszyw stanowią żwiry i piaski dolin karpackich i Przedgórze, ale te same osady są równocześnie warstwami wodonośnymi, dostarczającymi wody pitnej.

3.7. Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii są istotnym zagadnieniem przy rozwoju danej jednostki, dlatego ważne jest, by te działania były wprowadzane na każdym poziomie podziału terytorialnego kraju, a także stosowane przez coraz więcej mieszkańców.

Energia wiatru

Ten sposób pozyskiwania energii jest możliwy na terenie powiatu, tylko w gminie Borzęcin, która dysponuje sprzyjającymi warunkami do wykorzystywania energii wiatrowej. Budowa farmy wiatrowej, składającej się z 17 wiatraków, planowo miała zakończyć się jesienią 2013 r. Cztery wiatraki miały stanąć w gminie Brzesko. W pozostałych gminach powiatu brzeskiego nie ma potencjału do wykorzystywania tego źródła energii odnawialnej.

Energia słoneczna

Energia słoneczna jest bardziej popularnym sposobem pozyskiwania energii w powiecie. W każdej gminie bowiem są podejmowane działania zmierzające do wykorzystywania energii solarnej. Gmina Szczurowa wykorzystuje kolektory słoneczne zamieszczone na budynkach użyteczności publicznej. Gmina Dębno wykorzystuje energię słoneczną poprzez zamontowane kolektory na dwóch obiektach należących do gminy. Ponadto kolektory takie znajdują się na prywatnych budynkach, jednak gmina nie współfinansuje ich.

4. Procesy demograficzne

4.1. Ludność

Powiat brzeski liczy 92645 mieszkańców (21,1% ludności mieszka w miastach, pozostała część na wsi), z czego 36343 osób zamieszkuje w mieście i gminie Brzesko (ok. 40%). Poza gminą Brzesko, najwięcej mieszkańców skupia gmina Dębno (14467 osób, ok. 15,6%), najmniej zaś gmina Iwkowa (6254 osób, ok. 6,8%).

Tabela 6. Liczba ludności i gęstość zaludnienia powiatu brzeskiego w podziale na gminy (stan na 2012 rok)

Wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem		Gęstość zaludnienia
	osoby	%	os/km ²
Brzesko	36 343	39,23	354
Czchów	9640	10,40	145
Borzęcin	8446	9,12	82
Dębno	14 467	15,62	177
Gnojnik	7724	8,34	140
Szczurowa	9771	10,54	72
Iwkowa	6254	6,75	132
Powiat brzeski	92 645	100	157

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największa gęstość zaludnienia w powiecie brzeskim została odnotowana w 2012 roku w gminie Brzesko oraz Dębno, natomiast najniższa w gminie Szczurowa i Borzęcin. Powiat brzeski zaliczany jest do słabiej zaludnionych powiatów w województwie małopolskim. Gęstość zaludnienia wynosi w powiecie brzeskim 157 osób/km², przy średniej gęstości zaludnienia w województwie 221 osób/km². Gęstość zaludnienia dla Polski wynosi 123 osób/km² i jest niższa niż gęstość zaludnienia dla powiatu brzeskiego.

Ludność powiatu brzeskiego stanowi 2,84% ludności województwa małopolskiego i 0,24% ludności Polski.

Tabela 7. Liczba ludności powiatu brzeskiego na tle województwa małopolskiego i Polski (stan na 2012 rok)

Wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem	
	osoby	%
Powiat brzeski	92645	0,24
Województwo małopolskie	3264293	8,47
Polska	38533299	100

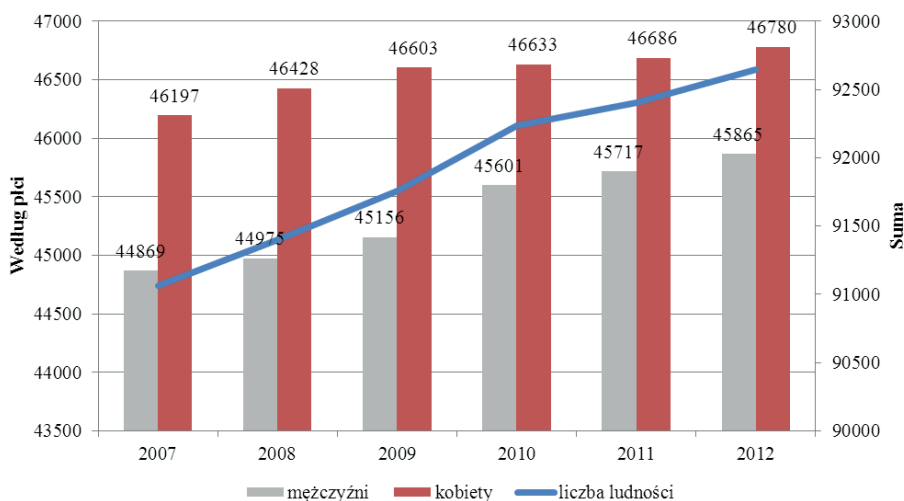
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując rozwój liczby ludności w powiecie brzeskim w latach 2007–2012 należy podkreślić jej stały wzrost w tym okresie, zamykający się wartością 4,26% (w liczbach bezwzględnych oznacza wzrost zaludnienia o 1 911 osób). Spośród siedmiu gmin z terenu powiatu brzeskiego, sześć również zanotowało w analogicznym okresie wzrost zaludnienia, wyjątek stanowi gmina Szczurowa, gdzie liczba ludności spadła.

Cechą charakterystyczną ludności powiatu brzeskiego jest nieznaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (kobiety stanowią 50,5% ludności powiatu). Jednak w wewnętrznej strukturze badanego powiatu wyróżnia się gmina o przewadze mężczyzn – jest to Gnojnik, gdzie kobiety stanowią 49,65% ogółu mieszkańców. Jest to trend typowy dla małych gmin rolniczych. Największy odsetek kobiet (50,86%) charakteryzuje gminę Brzesko.

Liczba mężczyzn wzrasta szybciej niż liczba kobiet, w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu brzeskiego.

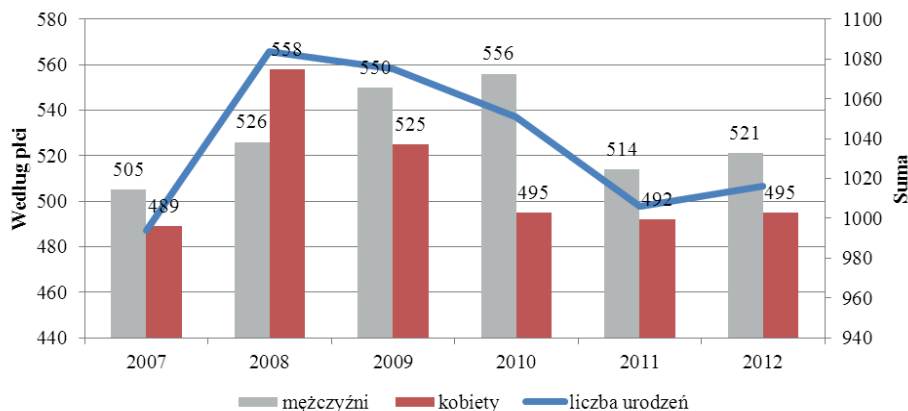
Wykres 1. Liczba ludności powiatu brzeskiego w latach 2007-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba urodzeń w powiecie brzeskim od 2008 roku spada. Niewielki wzrost zanotowano w 2011 roku, co może dobrze rokować na przyszłość. Z danych statystycznych wynika, że rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek.

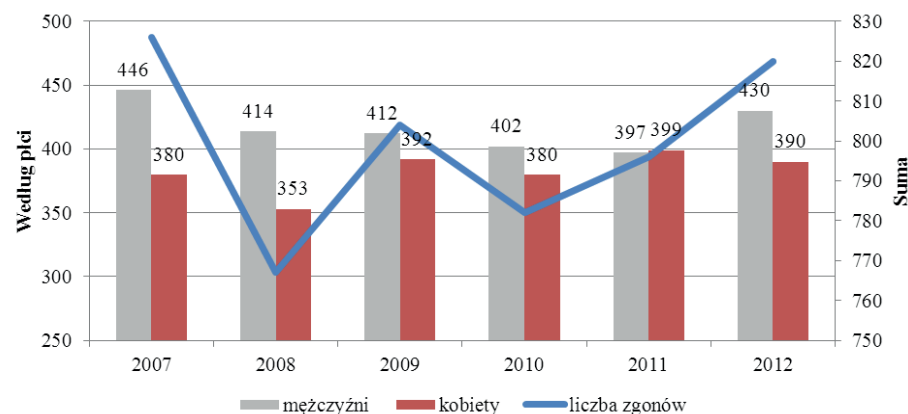
Wykres 2. Liczba urodzeń wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba zgonów w powiecie brzeskim zmienia się skokowo, jednakże od 2010 widać tendencję wzrostową. Z analizy danych wynika, że umieralność mężczyzn jest większa od umieralności kobiet.

Wykres 3. Liczba zgonów wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

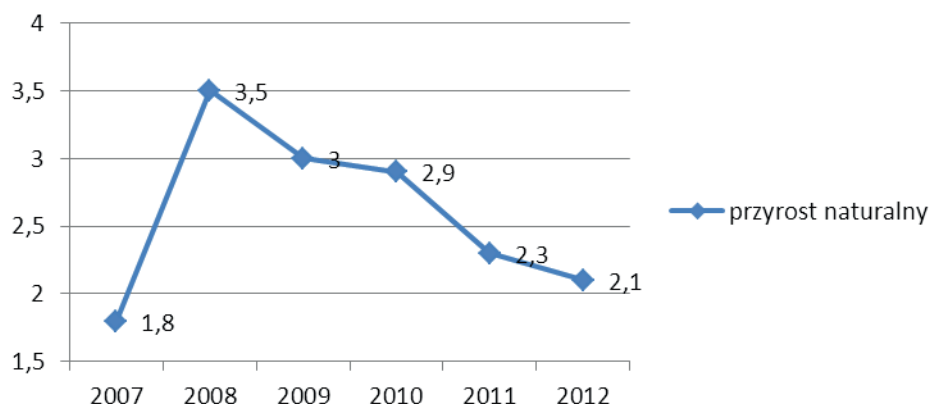

Przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą narodzin i zgonów) kształtuje się w powiecie brzeskim na średnim poziomie dodatnim – w latach 2007–2012. Wartość tego wskaźnika nigdy nie była niższa niż 1,8 (2007 r.). Negatywnym jednak zjawiskiem jest ciągły spadek wartości przyrostu naturalnego, widoczny od roku 2008.

Dodatni przyrost naturalny odnotowały gminy Iwkowa (8,0), Gnojnik (3,4), Dębno (3,2), Brzesko (2,3), Czchów (2,0), natomiast ujemne Szczurowa (-2,6) oraz Borzęcin (-0,5)¹.

Wskaźnik przyrostu naturalnego dla powiatu brzeskiego jest korzystniejszy niż wskaźnik dla Polski (0,0) oraz dla województwa małopolskiego (1,4)².

Wykres 4. Przyrost naturalny w powiecie brzeskim w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wraz ze spadkiem wartości przyrostu naturalnego, maleje liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym. Od roku 2007 wzrasta natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) stanowi 58,6%, co oznacza, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58,6 osób w wieku nieprodukcyjnym (dla województwa małopolskiego wskaźnik ten wynosi 57,8%, a dla Polski – 56,6%). Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego nie jest korzystna, ponieważ wskazuje na starzenie się społeczeństwa. Tendencja ta jest obserwowana na terenie całego kraju. Niekorzystna struktura społeczeństwa w przyszłości może przynieść wiele negatywnych skutków ekonomicznych, gospodarczych oraz społecznych.

Tabela 8. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w latach 2007–2012

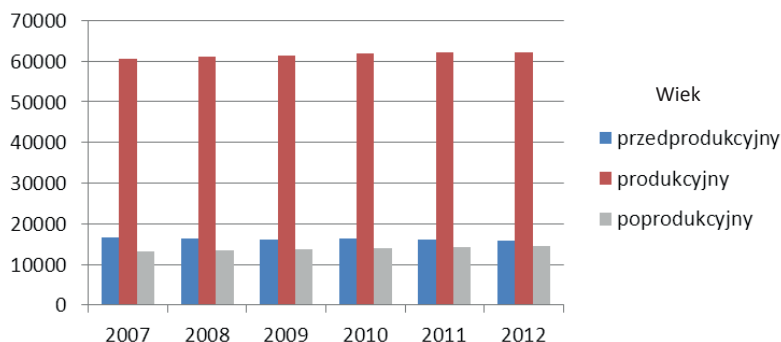
Wyszczególnienie	Liczba ludności wg struktury wiekowej w poszczególnych latach					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wiek przedprodukcyjny	16650	16362	16116	16314	16067	15920
wiek produkcyjny	60548	61078	61408	61947	62045	62154
wiek poprodukcyjny	13310	13527	13773	13973	14291	14571

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

¹ Dane za rok 2012.

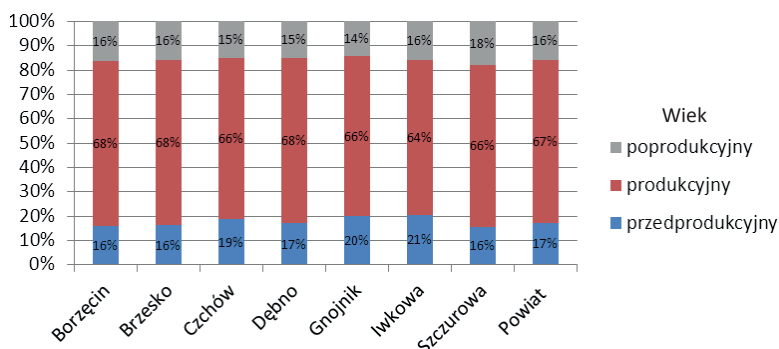
² Dane za rok 2012.

Wykres 5. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 6. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w podziale na gminy w 2012 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Spośród gmin powiatu brzeskiego relatywnie największą grupą osób w wieku przedprodukcyjnym wyróżnia się Iwkowa (21% ogółu mieszkańców), gminy: Brzesko, Dębno i Borzęcin charakteryzują się z kolei największym odsetkiem osób w wieku aktywności zawodowej (68%), zaś „najstarszych” obywateli skupia gmina Szczurowa, gdzie niemal co piąty mieszkaniec (18% ogółu) osiągnął wiek emerytalny.

Biorąc pod uwagę saldo migracji, można zauważyć, że bardzo korzystnie kształtuje się saldo migracji zagranicznych. Przyjmuje ono od 2008 roku wartości dodatnie, co oznacza, że więcej osób imigruje (napływa do powiatu) niż emigruje. Saldo migracji wewnętrznych jest od 2011 roku ujemne – więcej osób opuszcza powiat brzeski, osiedlając się w innych częściach Polski, niż napływa do powiatu. Nie jest to tendencja pozytywna, ponieważ w pewnym sensie wskazuje na mniejszą atrakcyjność zamieszkiwania na terenie powiatu brzeskiego.

Tabela 9. Saldo migracji w powiecie brzeskim w latach 2007–2012

Wyszczególnienie	Saldo migracji w poszczególnych latach ogółem					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
saldo migracji wewnętrznych	65	9	9	17	-62	-55
saldo migracji zagranicznych	-22	11	76	60	21	33

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Saldo migracji wewnętrznych na poziomie dodatnim odnotowały gminy: Czchów (11), Dębno (7), na poziomie ujemnym: Borzęcin (-5), Szczurowa (-12), Iwkowa (-12), Gnojnik (-14), Brzesko (-30)³

³ Dane za rok 2012.

Saldo migracji zagranicznych na poziomie dodatnim odnotowały gminy: Gnojnik (10), Brzesko (9), Czchów (7), Szczurowa (4), Borzęcin (3), Iwkowa (1), a na poziomie ujemnym: Dębno (-1)⁴.

Stały odpływ obywateli powiatu brzeskiego w głównej mierze dotyczy ludzi młodych. Reprezentanci tej grupy społeczności, najbardziej mobilni, otwarci na zmiany, nierzadko po ukończeniu studiów w dużych ośrodkach akademickich regionu i kraju, tamże próbują szukać pracy i osiedlać się na stałe. Część osób próbuje swoich sił w pracy za granicą (często nielegalnie) i po uzyskaniu samodzielności finansowej ściągają tam na stałe swoje rodziny. W jednym i drugim przypadku wiąże się to ze stratą dla lokalnych samorządów – z jednej strony młodych, wykształconych obywateli, z drugiej zamożniejszych członków społeczności, którzy swoimi dochodami (pośrednio) mogliby wzmacniać budżet samorządów lokalnych i lokalne firmy handlowo-usługowe.

⁴ Dane za rok 2012.

5. Infrastruktura społeczna

5.1. Oświata

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do jego obowiązków należy zapewnienie edukacji na szczeblu przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. W poniższej tabeli znajduje się wykaz liczby placówek i liczby uczniów w latach 2010–2012.

Tabela 10. Liczba gminnych placówek edukacyjnych na terenie powiatu brzeskiego w latach 2010–2012

Wyszczególnienie	Liczba placówek			Liczba uczniów		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Przedszkola	39	40	41	2247	2306	2433
Szkoły podstawowe	54	53	51	6134	5987	5774
Gimnazja	25	25	25	3736	3588	3460

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W gminach powiatu brzeskiego funkcjonuje 41 przedszkoli (w tym 15 w gminie Brzesko). W 2012 r. do wszystkich przedszkoli uczęszczało łącznie 2433 dzieci (w tym 1059 dzieci w przedszkolach gminy Brzesko), co przewyższało liczbę miejsc, których było 2207 (w tym 1006 w przedszkolach gminy Brzesko).

Na szczeblu edukacji podstawowej w powiecie brzeskim prowadzą działalność 51 szkoły podstawowe (w tym 11 w gminie Brzesko), w których naukę pobierało w 2012 roku łącznie 5774 uczniów, z tego 2101 w szkołach gminy Brzesko.

Średnio w jednej szkole podstawowej z terenu badanego powiatu naukę pobiera 114 uczniów (najwięcej w szkołach brzeskich – średnio 191 uczniów, najmniej w szkołach gminy Szczurowa – średnio po 80 uczniów).

W 25 gimnazjach działających w powiecie brzeskim w 2012 r. kształciło się 3460 młodych ludzi. Średnio w jednej szkole gimnazjalnej z terenu powiatu naukę pobierało 139 uczniów (najwięcej w trzech szkołach z terenu Brzeska – średnio po 321 uczniów, najmniej w gimnazjach gminy Borzęcin – 107 uczniów).

Liczba szkół podstawowych i uczniów uczęszczających do nich, z roku na rok maleje z powodu niżu demograficznego. Sytuacja ta dotyczy również szkół gimnazjalnych. Korzystny trend dotyczy liczby przedszkoli, ich liczba z roku na rok wzrasta.

Szkoły ponadgimnazjalne i placówki oświatowo-wychowawcze zgodnie z Ustawą o systemie oświaty prowadzone są przez samorząd powiatowy.

Na terenie powiatu funkcjonują następujące zespoły szkół ponadgimnazjalnych:

- Szkoły dla Dorosłych w Brzesku – w skład placówki wchodzi: Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych oraz Policealna Szkoła Zawodowa.

Tabela 11. Charakterystyka Szkoły dla Dorosłych w Brzesku w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Razem	–	–	–	15	17
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Razem	98	72	67	33	42

Policealna Szkoła Zawodowa	Technik administracji	15	25	30	10	–
	Technik informatyk	15	–	–	–	–
	Asystent osoby niepełnosprawnej	–	–	25	–	23
	Razem	30	25	55	10	23
Razem		128	97	122	58	82

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Brzesku – to nowoczesna placówka edukacyjna, zapewniająca bogatą ofertę przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym oraz zajęć dodatkowych, które pozwalają na dobre przygotowanie uczniów do kontynuacji kształcenia na uczelniach humanistycznych, przyrodniczych, technicznych, ekonomicznych itp.

Tabela 12. Charakterystyka ZSP nr 1 w Brzesku w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Liceum Ogólnokształcące	Razem	779	747	673	607	514
Technikum	technik ekonomista	141	143	125	123	118
	technik handlowiec	106	102	90	63	38
	technik informatyk	143	116	114	117	111
	technik logistyk	121	120	113	109	107
	technik organizacji reklamy	–	–	–	28	49
	Razem	511	481	442	440	423
Razem		1290	1228	1115	1047	937

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

W 2013 roku ZSP 1 kształcił 937 uczniów. Jak pokazuje tabela liczba uczniów z roku na rok spada, co jest konsekwencją niżu demograficznego. ZSP nr 1 wymaga nakładów inwestycyjnych na zakup wyposażenia edukacyjnego i sportowego, prace konserwatorskie budynku szkolnego oraz wprowadzenie dziennika elektronicznego. Umiejętności personelu ZSP nr 1 podlegają ciągłemu doskonaleniu poprzez udział kadry w studiach podyplomowych oraz różnego typu szkoleniach.

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Brzesku (technikum, szkoła zawodowa) – to szkoła, w której ponad czterdzieści lat tradycji i doświadczenia współgra z nowoczesnością wyposażenia i różnorodnością form nauczania.

Tabela 13. Charakterystyka ZSP nr 2 w Brzesku w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Liceum Ogólnokształcące	Razem	25	0	0	0	0
Technikum	technik informatyk	100	106	101	92	99
	technik organizacji usług gastronomicznych	97	93	98	76	48
	technik mechanik	47	47	61	63	46
	technik mechatronik	109	100	109	111	113
	technik elektronik	20	0	0	0	0
	technik budownictwa	129	129	129	125	132
	technik geodeta	32	57	55	68	55
	technik elektryk	15	31	46	65	68
	technik żywienia i usług gastronomicznych	0	0	0	32	66
	Razem	549	563	599	632	627
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	mechanik pojazdów samochodowych	101	85	93	99	124
	murarz	66	47	30		
	technolog robót wykończeniowych w budownictwie	70	101	131	81	42
	monter zabudów i robót wykończeniowych w budownictwie	0	0	0	19	87
	elektryk	64	65	39	18	0
	wielozawodowa	295	272	220	240	172
	Razem	596	570	513	457	425
Razem	1170	1133	1112	1089	1052	

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

W ubiegłym roku ZSP nr 2 kształciło 1052 uczniów. Szkoła wymaga drobnych prac remontowych i konserwacyjnych, a także uzupełniania używanego się wyposażenia sportowego i dokupienie wyposażenia edukacyjnego.

- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Łysej Górze – oferuje kształcenie w zakresie usług hotelarskich i fryzjerskich. Atmosfera tam panująca jest dużym walorem.

Tabela 14. Charakterystyka ZSTiO w Łysej Górze w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Technikum	technik hotelarstwa	116	107	74	69	71
	technik usług fryzjerskich	0	16	38	33	33
	Razem	116	123	112	102	104
Gimnazjum	Razem	82	74	73	67	56
Razem		198	197	185	169	160

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

W roku 2013 szkoła kształciła w gimnazjum i technikum łącznie 160 uczniów. Tak jak w innych placówkach oświaty, tak i w ZSTiO liczba uczniów na przestrzeni lat maleje. Szkoła wymaga drobnego remontu oraz zakupu dodatkowego wyposażenia edukacyjnego i sportowego.

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Czchowie (liceum ogólnokształcące, technikum, zasadnicza szkoła zawodowa) – to jedna z najnowocześniejszych placówek oświatowych powiatu brzeskiego. Doskonała baza dydaktyczna, przestronne pracownie do zajęć teoretycznych i praktycznych, pełnowymiarowa hala sportowa – umożliwiają zdobycie wiedzy i umiejętności praktycznych. Wykwalifikowana, energiczna kadra zapewnia nie tylko wspaniałe wyniki, ale również tworzy niesamowity, rodzinny klimat tego miejsca.

Tabela 15. Charakterystyka ZS w Czchowie w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Liceum Ogólnokształcące	Razem	90	107	89	81	37
Technikum	technik ekonomista	99	89	93	89	88
	technik żywienia i gospodarstwa domowego	120	102	100	72	45
	technik żywienia i usług gastronomicznych	0	0	0	31	52
	technik handlowiec	17	0	0	0	0
	Razem	236	191	193	192	185
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	kucharz małej gastronomii	39	27	32	20	0
	kucharz	0	0	0	13	26
	wielozawodowa	106	100	111	100	105
	Razem	145	127	143	133	131

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Razem	49	50	49	15	17
Szkoła Policealna	technik informatyk	15	0	0	0	0
	asystent osoby niepełnosprawnej	0	0	25	0	23
	Razem	15	0	25	0	23
Razem		535	475	499	421	393

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

Szkoła w Czchowie kształciła w 2013 r. 393 osoby. Oferuje naukę w liceum ogólnokształcącym, technikum, zasadniczej szkole zawodowej (z kierunkami kształcenia: kucharz małej gastronomii, kucharz, wielozawodowy), szkole policealnej i liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Liczba uczniów od 2009 roku ciągle spada. Szkoła wymaga przeprowadzenia remontu, zakupu wyposażenia edukacyjnego oraz sportowego, a także budowy bieżni.

- Zespół Szkół w Szczurowej (liceum ogólnokształcące, technikum, zasadnicza szkoła zawodowa) – posiada wyspecjalizowaną kadrę nauczycielską, która zapewnia uczniom rzetelne przygotowanie do egzaminu maturalnego i egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Nauka prowadzona jest w systemie jednomianowym.

Tabela 16. Charakterystyka ZS w Szczurowej w latach 2009–2013

Typ szkoły	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
Liceum Ogólnokształcące	Razem	59	44	18	0	0
Technikum	technik handlowiec	22	0	12	86	75
	technik informatyk	0	52	67	12	12
	technik agrobiznesu	0	0	0	8	9
	Razem	22	52	79	106	96
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	wielozawodowa	127	140	138	117	109
Szkoła Policealna	technik administracji	15	25	30	10	0
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Razem	49	22	18	33	42
Razem		272	283	283	266	247

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

Zespół Szkół w Szczurowej kształci 247 uczniów w pięciu typach szkół: liceum ogólnokształcącym, technikum, zasadniczej szkole zawodowej, szkole policealnej i liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Szkoła wymaga remontu budynku, zakupu wyposażenia edukacyjnego, sportowego oraz urządzeń biurowych.

Łącznie w szkołach (bez szkół dla dorosłych) powiatu brzeskiego kształcą się 2707 uczniów, z czego:

- 42,8% stanowią kobiety;
- 82,6% pochodzi z obszarów wiejskich;
- 14 uczniów z upośledzeniem umysłowym;
- 1 uczeń z dysfunkcją ruchową.

W szkołach dla dorosłych kształcą się 82 osoby (w tym 55,8% kobiet), z czego 92,2% stanowią osoby z obszarów wiejskich.

Szkoły powiatowe zatrudniają wykwalifikowaną kadre, obejmującą 264 nauczycieli, a w tym:

- 3,8% to nauczyciele stażyści;
- 14,4% to nauczyciele kontraktowi;
- 23,5% to nauczyciele mianowani;
- 58,3 to nauczyciele dyplomowani.

W gestii władz powiatowych znajduje się prowadzenie także następujących placówek:

- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Złotej – dla dzieci z niepełnosprawnością w stopniu lekkim (Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicze Szkoły Zawodowe) oraz z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim (Szkoła Podstawowa Życia, Gimnazjum Życia, Szkoła Przesposabiająca Do Pracy).

Tabela 17. Liczba wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Złotej w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	liczba wychowanków*				
	2009	2010	2011	2012	2013
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Złotej	106	125	125	117	101

*liczba wychowanków nie odpowiada liczbie uczniów

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku

W roku 2013 ogólna liczba wychowanków wynosiła 101, w tym 87 uczniów (71 uczniów pochodzi z obszarów wiejskich, 7 ma dysfunkcję ruchową, a 87 upośledzenie umysłowe). W Ośrodku zatrudnionych jest 54 nauczycieli, z czego 48,15% to nauczyciele dyplomowani, 27,8% to nauczyciele mianowani, 14,8% to nauczyciele kontraktowi, pozostałą część nauczycieli, czyli 9,25%, stanowią stażyści. Ośrodek wymaga utworzenia Sali do terapii integracji sensorycznej oraz drobnego remontu.

- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Brzesku – oferującej pomoc: psychologa, pedagoga, logopedy, oligofrenopedagoga, surdopedagoga, tyflop pedagoga i doradcy zawodowego, którzy w diagnozie i terapii korzystają z nowoczesnych metod zgodnych ze światowymi standardami. Poradnia posiada dobrze wyposażone gabinety do prowadzenia diagnozy i terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Pracownicy Poradni udzielają szeroko pojętej pomocy i wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzinie, jak również nauczycielom i wychowawcom podejmującym trud kształcenia i wychowania młodych ludzi. Pracownicy Poradni biorą udział w szkoleniach zawodowych, komunikacyjnych oraz w zakresie rozwiązywania konfliktów.
- Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Brzesku – świadczącego usługi noclegowe, gastronomiczne, rekreacyjne. Oferuje całodobową obsługę recepcyjną, która udziela wszelkich informacji o ofercie schroniska i cenach noclegu. Schronisko wymaga zagospodarowania terenu wokół budynku, zakupu sprzętu sportowego oraz prac remontowych.

W Szkolnym Schronisku Młodzieżowym oraz Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zatrudnionych jest 16 nauczycieli: 6,25% stanowią stażyści, 18,75% nauczyciele kontraktowi, 31,25% nauczyciele mianowani, a 43,75% nauczyciele dyplomowani.

- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Łysej Górze – jest placówką, która wspiera rozwój i wychowuje chłopców (w 2013 było ich 48, w tym 3 z obszarów wiejskich), znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i mających problemy edukacyjne. Wychowankowie mieszkający w internacie mają szansę poprawić swoje wyniki w nauce i zdobyć nową wiedzę w gimnazjum działającym w Ośrodku. Placówka zatrudnia 40 nauczycieli, w tym 5% to stażyści, 55% to nauczyciele kontraktowi, 12,5% to nauczyciele mianowani, a 27,5% to nauczyciele dyplomowani. Ośrodek wymaga remontu oraz zakupu wyposażenia edukacyjnego.

Uczniowie powiatu brzeskiego mogą liczyć na coroczne dofinansowania w postaci stypendiów przyznawanych przez Starostę. Stypendium motywacyjne jest przyznawane laureatom lub finalistom międzynarodowej, krajowej olimpiady przedmiotowej lub ogólnopolskiego konkursu wiedzy, a także laureatom i finalistom i olimpiady przedmiotowej lub konkursu wiedzy na szczeblu wojewódzkim.

Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli współczynnik skolaryzacji ze względu na obowiązek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest wysoki. Porównując powiat brzeski z województwem małopolskim wskaźnik skolaryzacji brutto i netto dla szkół podstawowych na terenie powiatu jest mniejszy, natomiast dla gimnazjów nieznacznie większy. Na tle kraju dobrze wypada jedynie skolaryzacja brutto dotycząca gimnazjów.

Tabela 18. Współczynnik skolaryzacji w szkołach na terenie powiatu brzeskiego, województwa małopolskiego i Polski w 2012 roku

Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne) [%]			
współczynnik skolaryzacji brutto	Powiat	Małopolska	Polska
szkoły podstawowe	95,39	98,34	99,15
gimnazja	97,74	97,59	99,71
współczynnik skolaryzacji netto			
szkoły podstawowe	93,52	95,23	94,87
gimnazja	94,94	94,29	92,98

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wskaźnik komputeryzacji szkół w powiecie brzeskim jest zróżnicowany. Najlepiej wypadają licea ogólnokształcące, gdzie na jeden komputer przypadają tylko 4 osoby, najgorzej szkoły zawodowe, gdzie liczba ta wynosi 120 osób.

Tabela 19. Wskaźnik komputeryzacji szkół na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku

Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych		
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	98
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	78
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	8
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	10
Wskaźniki komputeryzacji szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez specjalnych) wg poziomu kształcenia		
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu		
ogółem	%	71
szkoły zawodowe bez policealnych	%	56
zasadnicze szkoły zawodowe	%	25
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	%	80
licea ogólnokształcące	%	100
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów		
ogółem	osoba	6

szkoły zawodowe bez policealnych	osoba	7
zasadnicze szkoły zawodowe	osoba	120
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	osoba	5
licea ogólnokształcące	osoba	4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Powiat brzeski dysponuje dobrą bazą oświatową. Poza formami szkolnymi, szkoły proponują dorosłym również formy pozaszkolne takie jak: kursy zawodowe, kwalifikacyjne, kursy przyuczające do zawodu, języków obcych, egzaminy eksternistyczne. Dla osób szukających swoją ścieżki edukacyjnej i zawodowej dużą pomoc świadczą:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku i pedagodzy szkolni,
- Szkolny Ośrodek Kariery Zawodowej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Brzesku,
- Młodzieżowe Biuro Pracy,
- Młodzieżowe Centrum Kariery,
- Klub Pracy,
- Cech Rzemiosł Różnych.

Na terenie Brzeska znajduje się Małopolska Szkoła Wyższa. Oferuje licencjackie studia stacjonarne (dzienne) i licencjackie studia niestacjonarne (zaoczne) na Wydziale Nauk Stosowanych na kierunkach: Kosmetologia, Pedagogika Specjalna i Pedagogika. Ponadto, szkoła wyższa posiada szeroką ofertę studiów podyplomowych na MSW oraz studiów podyplomowych Szkoły Biznesu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie we współpracy z Małopolską Szkołą Wyższą.

W powiecie brzeskim funkcjonuje Młodzieżowa Rada Powiatu Brzeskiego. Jest ona grupą młodych ludzi, którzy zostali wybrani przez swoich rówieśników, w demokratycznych wyborach organizowanych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Brzeski. Młodzieżowa Rada Powiatu Brzeskiego ma na swoim koncie m.in. organizację imprez i konkursów edukacyjnych.

Uczniowie decydując się na pracę w Radzie biorą odpowiedzialność za swoje środowisko lokalne, uczą się samodzielności i zasad funkcjonowania samorządu. Celem funkcjonowania Rady jest bowiem kształtowanie postaw obywatelskich i przygotowanie młodzieży do życia i uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim. Rada realizuje cele poprzez współpracę z władzami samorządowymi, oświatowymi oraz stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi w zakresie spraw bezpośrednio dotyczących młodzieży oraz przez wspieranie i organizowanie życia kulturalnego oraz sportowego wśród młodzieży.

Samorząd stara się efektywnie wspierać pracę Młodzieżowej Rady zarówno merytorycznie, jak i organizacyjnie, pamiętając jednak, że Rada jest autonomiczna w swoich działaniach. Za sprawną komunikację między młodymi ludźmi a samorządem odpowiada opiekun rady, którego zadaniem jest zapewnienie swobodnego przepływu informacji pomiędzy młodzieżową radą a Starostwem Powiatowym w Brzesku.

5.2. Kultura i sztuka

Na terenie powiatu brzeskiego funkcjonują następujące Ośrodki Kultury:

- Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku,
- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Czchowie,
- Centrum Kultury w Gnojniku,
- Dębińskie Centrum Kultury,
- Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Szczurowej,
- Gminny Ośrodek Kultury w Iwkowej,
- Gminny Ośrodek Kultury w Borzęcinie,

ponadto w prawie każdej miejscowości w powiecie znajduje się Dom Ludowy.

Ośrodki kultury organizują liczne imprezy kulturalne. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się Turniej Rycerski „O złoty warkocz Tarłówny”, który corocznie we wrześniu odbywa się na Zamku w Dębnie. Na program turnieju składają się pokazy walk rycerskich, a także prezentacja widowisk i historycznych scen batalistycznych.

W turniejowych walkach i pojedynkach uczestniczą członkowie polskich i zagranicznych bractw rycerskich. Finałem imprezy jest ogólna bitwa z udziałem wszystkich uczestniczących w niej bractw i grup rycerskich, a także konnicy i artylerii. Kończy ją efektowny pokaz ogni sztucznych.

Zamek w Dębnie proponuje również Wieczory Muzyczne inspirowane porami roku: „Wiosenne spotkanie przy kawie”, „Letnie spotkanie przy winie”, „Jesienne spotkanie przy herbacie” oraz „Zimowe spotkanie przy piwie”. Dla miłośników jazzu ciekawą ofertę ma Czchów. Co roku odbywa się tu Baszta Jazz Festiwal. Podczas imprezy występują zespoły znane nie tylko w Polsce ale i w całej Europie: we Francji, Wielkiej Brytanii, Portugalii, Czechach, Niemczech i Holandii oraz w Stanach Zjednoczonych (Sacramento Jazz Jubilee). Osoby, które lubią folklor z pewnością zainteresuje: Krakowski Wianek im. Jędrzeja Cierniaka – Wojewódzki Przegląd Zespołów Regionalnych, Kapel Ludowych, Instrumentalistów, Grup Śpiewaczych i Śpiewaków Ludowych w Szczurowej, Przegląd Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych Regionu Krakowskiego „Krakowiaczek” w Łoniowej oraz impreza pn. Dni z Folklorem organizowana w Brzesku. W stolicy powiatu odbywają się też corocznie imprezy promujące lokalne rzemiosło, czego przykładem może być Święto Chleba, organizowane przez Cech Rzemiosł Różnych w Brzesku. W okresie letnim swoją ofertę prezentują gospodarstwa agroturystyczne. Co roku odbywają się imprezy: Święto Suszonej Śliwki w Iwkowej oraz Biesiady Agroturystyczne połączone z konkursami potraw domowych organizowane przez Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne. Ponadto w powiecie odbywają się również imprezy: Borzęckie Święto Grzyba, Dni Gminy Gnojnik, Dni Brzeska, Powitanie Lata i Rodzinny Rajd Rowerowy o Puchar Złotego Bicykla w Iwkowej, Międzynarodowy Turniej Szachowy „O Czarnego Konia”, Piknik Modelarski.

Na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku zorganizowano łącznie 481 imprez (najwięcej zorganizowano konkursów oraz występów zespołów amatorskich), a udział w nich wzięło 123 085 osób. Największą popularnością cieszyły się występy artystów i zespołów zawodowych oraz zespołów amatorskich. Wśród imprez kulturalnych, organizowanych w powiecie, wymienić można również seanse filmowe, wystawy, prelekcje, spotkania i wykłady, a także imprezy turystyczne, sportowo-rekreacyjne oraz dyskoteki i zabawy taneczne.

Na terenie powiatu brzeskiego działa łącznie 28 bibliotek, które zatrudniają 61 osób. Z bibliotek w ciągu roku korzysta 17469 czytelników. Mają oni do dyspozycji bogaty księgozbiór obejmujący 409517 książek. Czytelnicy mogą korzystać również z literatury naukowej i fachowej obejmującej 34812 książek zebranych w 3 bibliotekach.

Tabela 20. Charakterystyka bibliotek na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku

Placówki biblioteczne		
biblioteki i filie	obiekt	28
pracownicy bibliotek	osoba	61
księgozbiór	woluminy	409 517
czytelnicy w ciągu roku	osoba	17 469
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	woluminy	360 139
objekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	obiekt	3
objekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: udogodnienia wewnątrz budynku	obiekt	1
Biblioteki naukowe, fachowe		
biblioteki i filie	obiekt	3
pracownicy	osoba	6
księgozbiór	woluminy	34 812
czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku	–	2 861

Udostępnianie zbiorów czytelnikom indywidualnym w bibliotekach naukowych i fachowych		
na zewnątrz		
księgozbioru	woluminy	31 423
na miejscu		
księgozbioru	woluminy	16 181

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na jedną placówkę biblioteczną przypada 3309 mieszkańców powiatu brzeskiego. Na jednego czytelnika bibliotek przypada 20,6 wypożyczeń woluminów w ciągu roku.

Należy podkreślić działalność Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzesku. Została ona w 2013 roku sklasyfikowana na dziesiątym miejscu w kategorii gmin miejsko-wiejskich oraz na 23 miejscu w rankingu krajowym. Ranking miał na celu wyłonienie najlepiej prowadzonych bibliotek w mniejszych samorządach. Wzięło w nim udział 763 biblioteki z całej Polski. Oceniano m.in.: dane statystyczne dotyczące liczby czytelników i wypożyczonych książek, powierzchnię biblioteki, wielkość księgozbioru nabytego po 2002 roku, jako procent całego zbioru, nowe książki zakupione w 2012 roku, dostęp do nowych mediów, działające przy bibliotece kółka czytelnicze i literackie, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych i książki dla osób niedowidzących i niewidomych oraz dotacje podmiotowe dla biblioteki w budżecie gminy w 2012 r.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku działa od 1946 roku. Jest instytucją kultury, zapewniającą bezpłatny, szeroki dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, czasopism i Internetu. Gromadzi dzieła z różnych dziedzin wiedzy oraz literaturę piękną i książki dla dzieci.

Biblioteka prowadzi:

- Pomoc instrukcyjno-metodyczną dla bibliotek publicznych na obszarze powiatu w zakresie planowania i sprawozdawczości gromadzenia i opracowania zbiorów, tworzenie katalogów oraz rozwijania różnych form pracy z czytelnikiem.
- Organizuje cykliczne szkolenia zawodowe dla pracowników bibliotek powiatu brzeskiego.
- Pomoc i doradztwo przy zakupie sprzętu elektronicznego i oprogramowania.

Biblioteka skupia się na gromadzeniu regionalistów, pragnąc w przyszłości stworzyć Centrum Wiedzy o Regionie. W bibliotece znajdują się: monografie poszczególnych miejscowości, wycinki prasowe, kserokopie, druki ilościowe i inne dokumenty życia społecznego. Na szczególną uwagę zasługuje „Kronika Miasta Brzeska” (5 tomów) i „Kronika powiatu brzeskiego” (6 tomów) autorstwa Jana Burlikowskiego w oryginale, a także na krążku CD. Niezwykle cenne i poszukiwane są także wszelkie materiały dotyczące ludzi zasłużonych dla miasta i regionu, którzy odegrali szczególną rolę w historii Brzeska.

W Brzesku działa kino Planeta. W 2013 roku z jego oferty skorzystało 37 241 osób. Sala kina Planeta znajduje się na pierwszym piętrze Centrum Konferencyjno-Rozrywkowego Planeta. Kino jest wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt kinowy: projektor cyfrowy do projekcji cyfrowych filmów w standardzie 3D oraz projektor analogowy do projekcji filmów analogowych z taśmy 35 mm. W bezpośrednim sąsiedztwie placówki można skorzystać z Bowlingu Planeta i Restauracji Planeta.

Mieszkańcy powiatu mogą odwiedzać trzy muzea. Poza typową działalnością organizują one różne koncerty, konkursy, imprezy plenerowe i zajęcia lekcyjne. W 2012 roku muzea przyciągnęły 17 937 zwiedzających. W 2014 r. powrócił pomysł utworzenia „Muzeum Ziemi Brzeskiej”, którego przez lata nie udawało się zrealizować. Muzeum miało by mieścić się na parterze budynku zwolnionego przez bibliotekę. Dzięki bogatej historii powiatu będzie można wyeksponować w Muzeum przedmioty od neolitu poprzez średniowiecze, powstania narodowe, zawieruchy obu wojen ubiegłego wieku, ruchu oporu i walki z komunizmem, aż po czasy współczesne.

Muzeum Zamek w Dębnie – wewnątrz prezentuje pomieszczenia gospodarcze (kuchnia, spiżarnia, apteka domowa), pomieszczenia reprezentacyjne (sala koncertowa, sala rycerska, salon rokokowy, salon barokowy, skarbiec, kaplica zamkowa), ekspozycję archeologiczną oraz inne okresowe wystawy. Na Zamku organizowane są lekcje muzealne np. „Życie w średniowiecznym zamku”, „Życie szlachty polskiej” czy „Przy staropolskim stole”.

Muzeum organizuje także lekcje w terenie pt. „Legendy o Dębnie”. Kierownictwo placówki oferuje ponadto: koncerty, wynajem sali na jubileusze, sympozja, sesje zdjęciowe dla młodych par, pokaz walk rycerskich Chorągwi Tarnowskiej na dziedzińcu Zamku.

Warto również odwiedzić:

- Muzeum Dwór w Dołędze; wnętrza dworskie z przełomu XIX/XX w.; zbiór obrazujący walki niepodległościowe (Powstanie Styczniowe), pamiętki po prof. M. Siedleckim i po Sewerze (Ignacy Maciejowski);
- Muzeum Parafialne im. ks. Jana Piechoty – obejmujące przedmioty sztuki ludowej i sakralnej; muzeum zostało utworzone przez miejscowego proboszcza, ks. J. Piechotę w 1966 r. dla uczczenia Millennium Chrztu Polski;
- wystawę „Zamek w Czchowie” – ekspozycja wykopalisk prezentująca wyniki badań prowadzonych od 1993 roku przez ekipę Muzeum Okręgowego w Tarnowie pod kierunkiem mgr. Andrzeja Szpunara (w trakcie dziewięciu sezonów badawczych odsonięto cały zarys fundamentów zamku, pozyskano ogromną ilość materiału zabytkowego – ponad 60 tysięcy fragmentów naczyń, kilka tysięcy przedmiotów metalowych, monety, kości itp.);
- Izbę Tradycji Marii Stalmachowej – obejmującą zbiory pamiątek rodzinnych i ubiorów, etnografia;
- Izbę Regionalną w Jadownikach – zawierającą kolekcję narzędzi rolniczych i sprzętu gospodarstwa domowego (dodatkowo możliwe jest obejrzenie stałej ekspozycji prac artysty rzeźbiarza Tadeusza Świerczka);
- Muzeum Parafialne w Złotej – prezentujące m.in. zabytkowe naczynia i szaty liturgiczne.

5.3. Sport i rekreacja

W Powiecie Brzeskim bardzo dobrze rozwinięta jest infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Na terenie powiatu m.in. prężnie działa Brzeski Ośrodek Sportu i Rekreacji. W Ośrodku można korzystać z krytej pływalni, odnowy biologicznej, kręgielni, kortu tenisowego, tenisa stołowego, boisk „ORLIK 2012”, w sezonie letnim również z boisk piaszczystych, a w sezonie zimowym z lodowiska. W Ośrodku organizowane są również różnego rodzaju cykliczne imprezy, m.in. zawody pływackie, wakacyjna szkółka pływacka, turniej piłki plażowej, zawody jeździeckie, „bieg jesieni”. Przy współpracy z lokalnymi klubami powstają kolejne sekcje sportowe: pływanie, dwu i trójbój, triathlon, łucznictwo, jazda konna.

W Brzesku działa ponadto Okocimski Klub Sportowy, BKM Brzeski Klub Motocrossowy, Klub Sportowy Olimp, TKKF Sokół, Ośrodek Jazdy Konnej i Hipoterapii „Konik Klub”, Stadnina Koni „Rancho Pasja” oraz Brzeskie Koło Wędkarskie. Od kilku sezonów bardzo dużą popularnością cieszy się Powiatowa Liga Halowej Piłki Nożnej pod patronatem Starostwa Powiatowego w Brzesku. Na terenie Powiatu działa również wiele innych piłkarskich klubów sportowych. Ponadto w południowej części Powiatu wytyczony jest okrężny szlak turystyczny po Pogórze Wielickim. Przez cały rok odbywają się liczne imprezy sportowe m.in. Turniej Szachowy o Czarnego Konia w Gnojniku, Rajd Polski Historyczny, Rajdy Motocrossowe na torach w Buczu czy Otwarty Turniej Kręglarski w Brzesku.

Aktywność sportową wykazują również uczniowie szkół. Szkoły rywalizują między sobą w ramach: Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Gimnazjady oraz Licealiady. Tworzony jest również ranking gmin. Powiat brzeski wspiera proces szkolenia sportowego zawodników poprzez udzielenie pomocy finansowej. Stypendia sportowe są przyznawane zawodnikom, którzy uprawiają dyscyplinę sportu zaliczaną do programu Igrzysk Olimpijskich lub Igrzysk Paraolimpijskich lub inną dyscyplinę sportu mającą szczególne znaczenie dla rozwoju sportu w powiecie brzeskim (biegi przełajowe), są członkami klubu sportowego, reprezentuje kraj lub klub sportowy, na zawodach sportowych oraz osiągają wysoki wynik sportowy we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym.

Sportowcy mogą liczyć również na nagrody sportowe, czyli jednorazowe świadczenia. Stanowią one wyraz uznania dla zawodnika za osiągnięcie wysokiego wyniku sportowego we współzawodnictwie sportowym międzynarodowym lub krajowym.

Oprócz dofinansowania zawodnicy otrzymują wyróżnienia w postaci nagród rzeczowych, medali, pucharów lub dyplomów.

Mieszkańcy powiatu brzeskiego idą z duchem czasu i wykorzystują nowoczesne technologie do promowania sportu. W serwisie internetowym Youtube.pl został założony kanał PowiatBrzeskoZawodySzkolne, gdzie umieszczane są nagrania ze zmagani sportowych młodzieży brzeskiej. Daje to szansę do dzielenia się z szerszą publicznością przeżyciami podczas rozgrywek oraz stanowi cenną pamiątkę dla samych uczestników.

Miłośnicy kolarstwa mogą na terenie powiatu brzeskiego oglądać wyścigi Tour de Pologne. Odcinek polski biegnie przez południe powiatu brzeskiego: przez Gosprzydową, Tymową, Tworkową i Jurków w kierunku Zakliczyna. Kolarze pokonają trasę z Krakowa do Rzeszowa. W drugim odcinku zawodnicy mają do przejechania trasę: Tarnów – Katowice. Trasa IV etapu Tarnów – Katowice o długości 231,0 kilometrów wiedzie od startu ostrego w Łęgu Tarnowskim przez Niedomice, Żabno, Biskupice Radłowskie, Zabawę, Borzęcin Dolny, Rylową, Szczurową, Strzelce Małe, Uście Solne, Nowe Brzesko, Olkusz, Dąbrowę Górniczą i Katowice.

5.4. Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców powiatu brzeskiego czuwa Komenda Powiatowa Policji w Brzesku. Do jednostek jakie podlegają Komendzie Powiatowej należy:

- Komisariat Policji w Czchowie;
- Posterunek Policji w Szczurowej.

Zamieszczone poniżej tabele pokazują liczbę wykrytych i stwierdzonych przestępstw na obszarze powiatu brzeskiego w latach 2009–2013.

Tabela 21. Przestępczość ogółem – przestępstwa stwierdzone i wykryte w powiecie brzeskim w latach 2009–2013

Kategoria	Zabójstwo		Zgwałcenie		Uszczerbek na zdrowiu		Udział w bójce lub pobiciu		Kradzież cudzej rzeczy	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	–	–	1	–	17	14	13	11	186	49
2010	1	1	3	2	22	20	20	20	230	82
2011	–	–	4	4	19	18	15	11	312	148
2012	–	–	1	1	27	25	8	4	284	116
2013 (I-X)	–	–	5	5	26	22	6	3	175	53

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzesku

Tabela 22. Przestępczość ogółem c.d. – przestępstwa stwierdzone i wykryte w powiecie brzeskim w latach 2009–2013

Kategoria	Przestępstwa różbójnicze		Kradzież z włamaniem		Przestępstwa gospodarcze		Uszkodzenie mienia		Przestępstwa narkotykowe	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	33	26	155	69	171	161	75	25	1205	1195
2010	302	299	255	160	195	184	75	24	839	837
2011	393	386	246	121	207	197	86	35	533	532
2012	44	35	252	93	388	373	81	25	2883	2878
2013 (I-X)	16	13	162	63	361	345	53	14	540	529

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzesku

Najwięcej przestępstw w latach 2009–2013 stwierdzonych było w zakresie przestępstw narkotykowych, gospodarczych oraz kradzieży cudzej rzeczy. Najmniej liczne są zdarzenia związane z udziałem w bójkach lub pobiciu, ze zgwałceniem oraz zabójstwem. Największa wykrywalność przestępstw dotyczy: przestępstw narkotykowych, zgwałceń oraz przestępstw gospodarczych, natomiast najniższa wykrywalność związana jest z uszkodzeniem mienia, kradzieżą z włamaniem oraz kradzieżą cudzej rzeczy.

Tabela 23. Przestępstwa drogowe w powiecie brzeskim w latach 2009–2013

Kategoria	Przestępstwa drogowe	
	Stwierdzone	Wykryte
2009	346	344
2010	296	292
2011	299	295
2012	261	259
2013 (I-X)	261	256

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzesku

Policjanci z Komendy Powiatowej w Brzesku co roku mają do czynienia z około 300 przestępstwami drogowymi. Wykrywalność przestępstw drogowych jest na poziomie 99%.

Ważnym aspektem dla Komendy Powiatowej są czyny karalne, których dopuszczają się nieletni. Na terenie powiatu brzeskiego nieletni dopuszczają się najczęściej przestępstw narkotykowych, rozbojów, kradzieży rozbójniczych, wymuszeń rozbójniczych, uszkodzeń mienia oraz kradzieży cudzej rzeczy. Liczba czynów karalnych od 2010 roku maleje, co dobrze rokuje na przyszłość, jednak należy podejmować działania oraz organizować akcje mające na celu zmniejszenie przestępczości wśród nieletnich.

Tabela 24. Czyny karalne popełniane przez nieletnich na terenie powiatu brzeskiego w latach 2009–2013

Kategoria	Czyny karalne popełniane przez nieletnich – ogółem
2009	176
2010	576
2011	510
2012	314
2013 (I-X)	23

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzesku

Nieletni na terenie powiatu brzeskiego najczęściej dopuszczali się przestępstw narkotykowych. Dziedzina narkomanii jest przedmiotem działań brzeskich policjantów w sferze represji, profilaktyki, jak i stałego rozpoznania w zakresie substancji odurzających, wyszczególnionych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Liczba czynów stwierdzonych z kategorii przestępstw narkotykowych (tj. sprzedaży, udzielania i posiadania substancji odurzających) na terenie powiatu brzeskiego, w latach 2009–2012 zmieniła się skokowo.

Tabela 25. Przestępstwa narkotykowe na terenie powiatu brzeskiego w latach 2009–2012

Kategoria	Przestępstwa narkotykowe
2009	123
2010	111
2011	1
2012	222

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzesku

W powiecie brzeskim istnieją grupy młodzieży sympatyzujących z klubami sportowych (np. OKS Brzesko, jak również Wisła Kraków i Cracovia), jednakże nie przejawiają one większej aktywności na terenie miasta Brzesko.

Przedstawione powyżej zagadnienia są na bieżąco monitorowane przez brzeskich policjantów, którzy podejmują szereg działań profilaktycznych we współpracy z placówkami oświatowymi i samorządowymi na szczeblu gminnym i powiatowym. Jednocześnie funkcjonariusze nawiązują kontakt z instytucjami specjalizującymi się w danej dziedzinie. Poza wymienionymi zagrożeniami zauważalne są coraz częstsze przypadki spożywania alkoholu i palenia papierosów przez osoby małoletnie. Policja na bieżąco prowadzi różnego rodzaju akcje i działania profilaktyczne dostosowane do występujących zagrożeń ukierunkowane m.in. na zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie przestępczości i demoralizacji nieletnich, działania profilaktyczne w zakresie alkoholizmu i narkomanii, zwalczanie przestępczości przeciwko zdrowiu, życiu i mieniu, rozpoznawanie subkultur młodzieżowych. W ostatnim czasie szczególny nacisk kładzie się na zagrożenia w sieci (cyberzagrożenia), które wydają się w dobie postępu technologicznego istotną problematyką. Policjanci z Komendy Powiatowej w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa biorą udział w następujących programach profilaktycznych: Bezpieczne Świąta, Gminna Kampania Przeciw Uzależnieniom, Bezpieczny Ogród, NIE Narkotykom, Nieletni a Prawo, Niebieska Karta (akcja mająca na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i pomoc ofiarom przemocy domowej). Powiatowa Komenda Policji w Brzesku podlega programowi Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa. Polega ona na opracowywaniu programów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywateli powiatu brzeskiego. Na terenie miasta Brzesko funkcjonuje monitoring miejski, gdzie funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Brzesku mają możliwość bieżącego podglądu. Rejestracja umożliwia także wykorzystywanie monitoringu do prowadzonych postępowań. Jak wynika z doświadczeń, system monitoringu przynosi wymierne korzyści, dlatego tak istotne jest, aby jego parametry były jak najlepszej jakości. W związku z tym wskazanym byłoby doposażyć funkcjonujący obecnie system w nowoczesne kamery oraz rejestratory obrazu i dźwięku, aby w pełni spełniały swoją rolę.

Straż Pożarna

Ochronę przeciwpożarową na obszarze powiatu brzeskiego zapewnia Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Brzesku oraz Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane na terenie gmin należących do powiatu brzeskiego. Komenda Powiatowa Straży Pożarnej stara się tworzyć nowoczesną, profesjonalną i wysoce skuteczną formację ratowniczą, dbającą o życie, zdrowie, bezpieczeństwo oraz mienie mieszkańców powiatu brzeskiego. Do Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego należy dwanaście Ochotniczych Straży Pożarnych z: Borzęcina, Czchowa, Dębna, Gnojnika, Jadownik, Łoniowej, Porąbki Iwkowskiej, Szczepanowa, Szczurowej, Tymowej, Ujścia Solnego oraz Zaborowa. Pozostałe 47 jednostek OSP powiatu brzeskiego współpracuje z Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym. Zadaniem tego systemu są: organizacja krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze powiatu, walka z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, organizacja stanowisk kierowania oraz dysponowanie sił i środków systemu do działań ratowniczych, kierowanie działaniem ratowniczym, prowadzenie dokumentacji zdarzeń oraz funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz organizacja odwodów operacyjnych.

Komenda Powiatowa Straży Pożarnej wyposażona jest łącznie w 12 specjalistycznych wozów i samochodów ratowniczych oraz w łódź aluminiową, łódź hybrydową i quada.

Poniższa tabela pokazuje statystyki Powiatowej Straży Pożarnej w Brzesku:

Tabela 26. Ilość przeprowadzonych Akcji Straży Pożarnej w powiecie brzeskim w latach 2010–2013

Ilość przeprowadzonych Akcji Straży Pożarnej w latach 2010–2013				
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013 (stan na 12.11.2013)
Požary	244	222	392	133
Miejscowe zagrożenia	1384	501	518	697
Alarmy fałszywe	15	16	8	10
Ogółem	1643	739	918	840

Źródło: <http://www.straz.brzesko.pl>

Porównując stan obecny z rokiem 2010 można dostrzec, iż znacznie spadła liczba akcji ogółem. Świadczy to o wzrastającej świadomości mieszkańców powiatu brzeskiego oraz poprawie stanu szeroko pojętego bezpieczeństwa.

5.5. Ochrona zdrowia

System ochrony zdrowia w Powiecie opiera się na publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz aptekach i punktach aptecznych. Ogólna liczba przychodni wynosi 45, z czego 12 to przychodnie publiczne. W 2012 roku lekarze udzielili 473097 porad.

Tabela 27. Statystyki przychodni zlokalizowanych na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku

Przychodnie		
ogółem	ob.	45
praktyki lekarskie w miastach	ob.	3
praktyki lekarskie na wsi	ob.	5
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	5
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu		
przychodnie ogółem	ob.	12
porady ogółem		
ogółem	jd.	297 412
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	jd.	122 555
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie		
porady lekarskie ogółem		
ogółem	jd.	473097

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba aptek na terenie powiatu brzeskiego wynosi 30, ponadto funkcjonują też 2 punkty apteczne. Dostępność aptek jest wystarczająca – na jedną aptekę przypada 3088 osób.

Apteki na terenie powiatu brzeskiego pełnią dyżury w porze nocnej, niedziele, święta i inne dni wolne od pracy, tak by mieszkańcy zawsze mieli zapewniony dostęp do leków.

Tabela 28. Apteki na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku

Apteki ogólnodostępne		
apteki	ob.	30
mgr farmacji	osoba	61
Punkty apteczne		
punkty apteczne	ob.	2
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	3088

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Pacjenci z terenu powiatu brzeskiego mogą uzyskać pomoc medyczną w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Brzesku. Ogólna liczba pacjentów z roku na rok jest coraz mniejsza, co może świadczyć o poprawiającym się stanie zdrowia ludności powiatu brzeskiego.

Tabela 29. Statystyki Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Brzesku w latach 2009–2013

Rok	Liczba łóżek	Liczba leczonych	Liczba osobodni	Wskaźniki			Obłożenie
				średni pobyt [dni]	obłożenie*	średni przelot**	%
2009	284	12 746	86 992	6,8	306,3	44,9	83,92
2010	274	11 668	76 709	6,5	279,9	42,5	76,70
2011	273	11 096	74 918	6,7	274,4	40,6	75,18
2012	283	11 195	69 290	6,1	244,8	39,5	66,89
2013 (3 kwartały)	289	8624	54 502	6,3	188,5	29,8	69,07

* Wskaźnik obłożenia – iloraz liczby osobodni i liczby łóżek.

** Wskaźnik przelotowości – liczba chorych kolejno korzystających z jednego łóżka szpitalnego – iloraz liczby hospitalizowanych i liczby posiadanych łóżek.

Źródło: Samodzielny Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku

Analizując statystyki SPZOZ widać, że zmniejsza się nie tylko liczba pacjentów, ale również obłożenie, liczba osobodni i średni przelot, zwiększa się natomiast liczba łóżek. Średni pobyt pacjentów w SPZOZ jest względnie stały i wynosi średnio 6,48 dni.

W SPZOZ zatrudnionych jest (stan na rok 2013) łącznie 120 lekarzy. Podział zatrudnionych lekarzy oraz pozostałego personelu medycznego na oddziały przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Liczba zatrudnionych lekarzy i pozostałego personelu według oddziału w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Brzesku w 2013 roku

Oddziały	Liczba zatrudnionych według oddziału					
	lekarze	pielęgniarki/położne	personel z wyższym wykształceniem medycznym	technicy medyczni	dietetycy	inny personel med.
Oddział Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiologicznym	15	37	1	–	1	1
Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	12	31	–	–	–	–
Oddział Chorób Płuc	6	14	1	–	–	–
Oddział Reh. Ogólnoust. z Pododdz. Reh. Neurolog.	7	22	12	9	–	6
Oddział Dziecięcy	10	17	–	–	1	–
Oddział Noworodkowy	2	9	–	–	–	–
Oddział Ginekologiczno-Położniczy i Trakt Porodowy	9	24	–	–	–	–
Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej	16	31	–	1	1	–
Oddział Urologiczny	4	11	–	–	–	–
Szpitalny Oddział Ratunkowy z Zespołami Ratownictwa Medycznego	39	25	–	11	–	49
SUMA	120	221	14	21	3	56

Źródło: Samodzielny Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku zatrudnia wykwalifikowanych lekarzy oraz personel medyczny. Wpływa to na jakość udzielanej pomocy oraz opieki nad chorymi. Szczegółowa charakterystyka personelu SPZOZ pod względem kwalifikacji przedstawia poniższa tabela:

Tabela 31. Klasyfikacja personelu medycznego Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brzesku w 2013 roku

Klasyfikacja dodatkowa personelu medycznego	Liczba personelu medycznego
Specjaliści I stopnia	17
Specjaliści II stopnia	65
Lekarze ze stopniem naukowym doktora	10
Lekarze ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	0
Lekarze ze stopniem naukowym profesora	0
Lekarze w trakcie specjalizacji – lekarz rezydent	36
Lekarze stażyści, staż podyplomowy	4

Źródło: Samodzielny Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku

W celu poprawy jakości leczenia oraz zwiększenia jego skuteczności lekarze i personel medyczny biorą udział w różnego rodzaju programach profilaktycznych.

Na terenie powiatu brzeskiego działa od 2010 roku Powiatowy Publiczny Zakład Opiekuńczo-Lecznicy (wraz ze stacjonarnym hospicjum od 2011 roku), zlokalizowany w mieście powiatowym. PPZOL udziela całodobowych świadczeń zdrowotnych, obejmujących leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających już hospitalizacji, u których zakończono proces diagnozowania, leczenia operacyjnego, które jednak ze względu na stan swojego zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz brak możliwości funkcjonowania w środowisku domowym wymagają stałego nadzoru fachowego personelu. Z usług Hospicjum stacjonarnego z roku na rok korzysta coraz więcej osób, natomiast z usług Zakładu Opiekuńczo-Lecznicy korzysta względnie stała liczba chorych, co pokazuje poniższa tabela.

Tabela 32. Liczba pacjentów w Powiatowym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy w Brzesku w latach 2010–2013

Wyszczególnienie	Liczba pacjentów			
	2010	2011	2012	2013 (3 kwartały)
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	125	80	127	98
Hospicjum Stacjonarne	–	197	200	210

Źródło: Powiatowy Publiczny Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Brzesku

W Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy zatrudnionych jest 4 lekarzy, w tym 3 na umowy cywilnoprawne oraz 31 osób należących do personelu medycznego, w tym 7 osób na umowy cywilnoprawne. W Hospicjum zatrudnionych jest 10 lekarzy, w tym 9 na umowy cywilnoprawne oraz 19 osób należących do personelu medycznego, w tym 4 na umowy cywilnoprawne. Wśród personelu wyróżnić można 2 specjalistów I stopnia (specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej) oraz 8 specjalistów II stopnia.

Tabela 33. Zatrudnienie w Powiatowym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy w Brzesku w 2013 roku

Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych lekarzy	Liczba zatrudnionego personelu medycznego
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	4	31
Hospicjum Stacjonarne	10	19

Źródło: Powiatowy Publiczny Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Brzesku

Lekarze oraz personel medyczny biorą udział w szkoleniach z zakresu opieki paliatywnej i długoterminowej, przechodzą kursy kwalifikacyjne oraz specjalistyczne dla poszczególnych stanowisk pracy.

Powiatowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy wymaga wielu inwestycji, w tym: zagospodarowania placu manewrowego na terenie Zakładu, kompleksowej termomodernizacji budynku wielofunkcyjnego wraz z alternatywnym źródłem ciepła dla potrzeb ciepłej wody użytkowej, zakupu wyposażenia medycznego (ssaki, koncentratory tlenu, wózki inwalidzkie, pulsoksymetry, aparaty do mierzenia ciśnienia, podnośnik hydrauliczny dla pacjentów, podnośnik kąpielowy z zasilaniem akumulatorowym), zakupu samochodu z możliwością transportu pacjenta do Hospicjum Domowego.

5.6. Pomoc społeczna

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz pomocą środowiskową zajmują się następujące Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Brzeskim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzęcinie;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czchowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwkowej;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczurowej.

Podstawowe formy pomocy społecznej to:

- pomoc środowiskowa – polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania,
- pomoc instytucjonalna – świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych.

Placówki stacjonarnej pomocy społecznej powiatu brzeskiego obejmują:

- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie sióstr Służebniczek NMP w Porąbce Uszewskiej – dla kobiet i mężczyzn w podeszłym wieku, przewlekle chorych.
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP w Brzesku – jest placówką pobytu stałego, przeznaczona dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie i fizycznie, dziewczynek i chłopców, z możliwością pozostania po 30-roku życia. Zadaniem Domu jest zapewnienie całodobowej opieki.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzesku – przeznaczony jest dla przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie (typ ABC).

Szczegółowa charakterystyka dotycząca placówek stacjonarnych powiatu brzeskiego znajduje się w poniższej tabeli:

Tabela 34. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 roku

Placówki stacjonarnej pomocy społecznej		
placówki (z filiami)	obiekt	4
domy pomocy społecznej	obiekt	2
miejsca (łącznie z filiami)	miejsce	91
mieszkańcy (łącznie z filiami)	osoba	77
mieszkańcy – niepełnosprawni intelektualnie dorośli, dzieci i młodzież	osoba	48
mieszkańcy – osoby bezdomne	osoba	9
mieszkańcy – osoby w podeszłym wieku	osoba	20
bezdomni w noclegowniach, domach i schroniskach dla bezdomnych	osoba	9
miejsca w noclegowniach, domach i schroniskach dla bezdomnych	miejsce	16
noclegownia	obiekt	1
pozostałe	obiekt	1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Placówki stacjonarne łącznie dysponują 91 miejscami. W roku 2012 w placówkach przebywało 77 osób.

W powiecie brzeskim działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Z zakresu administracji rządowej realizuje on następujące zadania:

- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności,
- wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Na terenie powiatu brzeskiego działa również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Jednym z głównych zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest organizowanie i zapewnienie usług w określonym ustawowo standardzie w Domach Pomocy Społecznej. Ważnym zadaniem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych tam dzieci.

Ważna dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy jest realizacja zadań Powiatu z zakresu rehabilitacji (społecznej i zawodowej) osób niepełnosprawnych.

Na terenie powiatu brzeskiego funkcjonuje także:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Brzesku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej.

Oferują one rehabilitację zawodową i społeczną, udział w imprezach kulturalnych i turystycznych.

Wśród organizacji działających na terenie powiatu brzeskiego problematyką ochrony zdrowia i pomocy społecznej zajmują się również liczne fundacje i stowarzyszenia.

Tabela 35. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 roku

Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	2124
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	7103
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	7,7
udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	15,1
udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	6,4
udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku	%	2,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie powiatu brzeskiego funkcjonuje Dom Dziecka w Jasieniu. Jest on zorganizowany w trzy tzw. autonomiczne grupy mieszkaniowe, które stanowią jakby samodzielne, w pełni wyposażone mieszkania dla 8, 11 i 11 dzieci. Każde mieszkanie ma własną kuchnię, łazienkę z miejscem do prania, świetlicę, kącik do nauki oraz cztery do pięciu pokoi dwu i trzy osobowych. Każdą grupę nadzoruje czterech wychowawców, którzy mają pod swoją indywidualną opieką po dwóch lub trzech wychowanków.

Tabela 36. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą
Sieroctwo	0
Bezdomność	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa	335
w tym: wielodzietność	231
Bezrobocie	865
Niepełnosprawność	649
Długotrwała lub ciężka choroba	798
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	554
w tym: rodziny niepełne	218
rodziny wielodzietne	179
Przemoc w rodzinie	66
Potrzeba Ochrony Ofiar handlu ludźmi	0
Alkoholizm	130
Narkomania	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	22
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0
Zdarzenia losowe	23
Sytuacja kryzysowa	27
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0
Inne przyczyny nie składające się na wyżej wymienione pozycje	707

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Brzeskim

Powody trudnej sytuacji życiowej, ze względu na które została przyznana pomoc społeczna są na terenie powiatu brzeskiego rozłożone nierównomiernie. W niektórych gminach jedno zjawisko nie występuje wcale np. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w gminie Iwkowa, ale w gminie i mieście Brzesko to zjawisko jest wyraźne. Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że bezrobocie to główna przyczyna przyznawania pomocy społecznej w powiecie brzeskim. Nieco mniej liczna jest grupa rodzin borykająca się z długotrwałą lub ciężką chorobą jej członka. Niepokojąca jest wysoka liczba rodzin potrzebujących wsparcia finansowego ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (554 rodziny), z czego aż 302 pochodzą z terenu gminy i miasta Brzesko. Pozytywną stroną analizowanego powiatu jest praktycznie brak problemu narkomanii. Inne przyczyny, z powodu których jest przyznawana pomoc społeczna to głównie ubóstwo.

5.7. Organizacje pozarządowe

Do organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie powiatu brzeskiego zaliczyć można 10 fundacji, 89 stowarzyszeń z osobowością prawną, 3 stowarzyszenia zwykłe oraz 66 Ochotniczych Straży Pożarnych. Celem Programu współpracy Powiatu Brzeskiego z organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi podmiotami, jest kształtowanie właściwych postaw społecznych w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między samorządem a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które ma służyć diagnozowaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Powiatu Brzeskiego, głównie poprzez:

- zwiększenie aktywności społeczności lokalnej;
- wsparcie rozpoznanych potrzeb mieszkańców w ramach zadań Powiatu Brzeskiego realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
- efektywną i oszczędną realizację zadań publicznych;
- wzmacnianie współpracy Powiatu Brzeskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

5.8. Społeczeństwo obywatelskie

Integracja społeczności lokalnych zwiększa możliwość aktywizacji regionu, dlatego wszystkie gminy powiatu brzeskiego włączyły się w działalność Lokalnych Grup Działania, czego potwierdzeniem są informacje zamieszczone na stronach internetowych stowarzyszeń. Lokalne Grupy Działania opracowują strategię rozwoju obszarów wiejskich, a zawarte w nich innowacyjne projekty w umiejętny sposób łączą wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Takie działania wzmacniają spójność podejmowanych decyzji, podnoszą jakość zarządzania i przyczyniają się do wzmocnienia kapitału społecznego a równocześnie skłaniają do stosowania innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwoju regionu. Na terenie powiatu funkcjonują trzy Lokalne Grupy Działania:

- Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, które skupia gminy: Czchów, Gnojnik i Iwkowa;
- Stowarzyszenie „Kwartet na Przedgórzu” – skupia gminy: Borzęcin, Brzesko i Dębno;
- Nadwiślańska Grupa Działania „E. O. Cenoma” – obejmuje gminę Szczurowa.

oraz

- Stowarzyszenie Miast Kazimierza Wielkiego – obejmuje miasto Czchów, które jest członkiem-założycielem,
- Projekt „Jesteśmy Najlepsi” – realizowany w partnerstwie trzech gmin: Czchów, Iwkowa, Gnojnik.

Mieszkańcy gmin angażują się również w sprawy własnych społeczności lokalnych i regionalnych, chociaż proces ten nie jest zbyt intensywny. Skalę tej działalności obrazuje liczba utworzonych organizacji pozarządowych – fundacji i stowarzyszeń.

6. Sytuacja gospodarcza

6.1. Podmioty gospodarcze

Na terenie powiatu brzeskiego odnotowuje się ciągły wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W roku 2012 ich liczba wynosiła 6043. W stosunku do roku 2011 liczba ta wzrosła o 4,2%.

Tabela 37. Podmioty gospodarcze według sektorów w latach 2007–2012 na terenie powiatu brzeskiego

Podmioty gospodarcze wg sektorów	2007	2008	2009	2010	2011	2012
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	0	0	529	585	591	630
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	1717	1736	1922	1980	1955	2006
pozostałe usługi	1497	1562	986	1045	1848	1149
przemysł i budownictwo	1422	1576	1701	1831	1081	1945
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	368	361	332	331	323	313
Suma	5004	5235	5470	5772	5798	6043

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności zgodnie z PKD to najczęściej podmiotów na terenie powiatu brzeskiego funkcjonowało w sektorze: handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja oraz przemysł i budownictwo.

Według struktury własności w powiecie brzeskim przeważają podmioty gospodarcze sektora prywatnego – w 2012 roku było ich 5808. Podział podmiotów gospodarczych funkcjonujących w poszczególnych gminach należących do powiatu brzeskiego, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 37. Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiecie brzeskim w 2012 roku ze względu na formę własności

SEKTOR \ GMINA	Brzesko	Borzęcin	Czchów	Dębno	Gnojnik	Iwkowa	Szczurowa	Powiat brzeski
	PUBLICZNY	74	21	43	38	19	15	
PRYWATNY	2853	364	597	770	361	445	418	5808
RAZEM	2927	385	640	808	380	460	443	6043

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Najwięcej podmiotów gospodarczych działa na terenie Gminy Brzesko (która stanowi naturalne zaplecze administracyjne i handlowo-usługowe dla sąsiednich gmin) – 2927 podmioty (co stanowi 48% wszystkich podmiotów na terenie powiatu) i Dębno – 808 podmioty gospodarcze (13% wszystkich podmiotów). Najmniejszą liczbę podmiotów wykazuje gmina Gnojnik – 380 podmioty gospodarcze (6,3% wszystkich podmiotów w powiecie brzeskim). Z analizy rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych gminach powiatu wynika, iż w roku 2012 największy wzrost liczby podmiotów nastąpił na terenie gmin: Gnojnik o 8,0%, Dębno o 6,6% oraz Brzesko o 4,3%.

Największe firmy

Na terenie powiatu brzeskiego największą liczbę pracowników zatrudnia Grupa CAN-PACK, w skład której wchodzi m.in. fabryka puszek napojowej oraz zakład produkcji opakowań metalowych. Biorąc pod uwagę wielkość zatrudnienia kolejnym podmiotem jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku. Na terenie powiatu zlokalizowany jest również browar, działający w ramach grupy piwowarskiej CARLSBERG POLSKA.

Na terenie powiatu brzeskiego wiodące branże to min. budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, transport oraz przetwórstwo przemysłowe. Największe przedsiębiorstwa pod względem liczby zatrudnionych to:

- Grupa Can-Pack,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Carlsberg Polska,
- Przedsiębiorstwo Budowlane i Usług Technicznych „Granit”,
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Handlowo-Transportowe „Edmund Leś”,
- Małopolska Wytwórnia Maszyn w Brzesku,
- „Jawor” Usługi Remontowo-Budowlane,
- Firma „Proster”.

Tabela 39. Podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w 2012 roku w powiecie brzeskim

SEKTOR \ GMINA	GMINA							Powiat brzeski
	Brzesko	Borzęcin	Czchów	Dębno	Gnojnik	Iwkowa	Szczurowa	
0–9	2781	369	608	773	361	445	412	5749
10–49	119	14	28	33	17	15	29	255
50–249	26	2	4	2	2	0	2	38
250 i więcej	1	0	0	0	0	0	0	1
OGÓŁEM	2927	385	640	808	380	460	443	6043

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

W powiecie brzeskim przeważają małe podmioty gospodarcze, zatrudniające do 9 pracowników. Istnieje tylko jeden podmiot zatrudniający powyżej 250 osób.

W 2011 roku w powiecie brzeskim było 26 111 zatrudnionych osób. W stosunku do roku 2007 (20 931 osób) odnotowano wzrost o 0,75%.

Na podstawie porównań liczby zatrudnionych w poszczególnych sektorach w latach 2007 i 2011 można stwierdzić, iż najczęściej zatrudnionych odnotowuje się w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (13 327 osób – 51%). Liczba ta na przestrzeni lat wzrasta. Rośnie również liczba zatrudnionych w pozostałych sektorach oprócz działalności finansowej, ubezpieczeniowej i obsługi rynku nieruchomości. Zatrudnieni w przemyśle i budownictwie stanowią 20%, w usługach ogółem 28%, w działalności finansowej niecały procent (0,9%), wszystkich zatrudnionych na terenie powiatu brzeskiego.

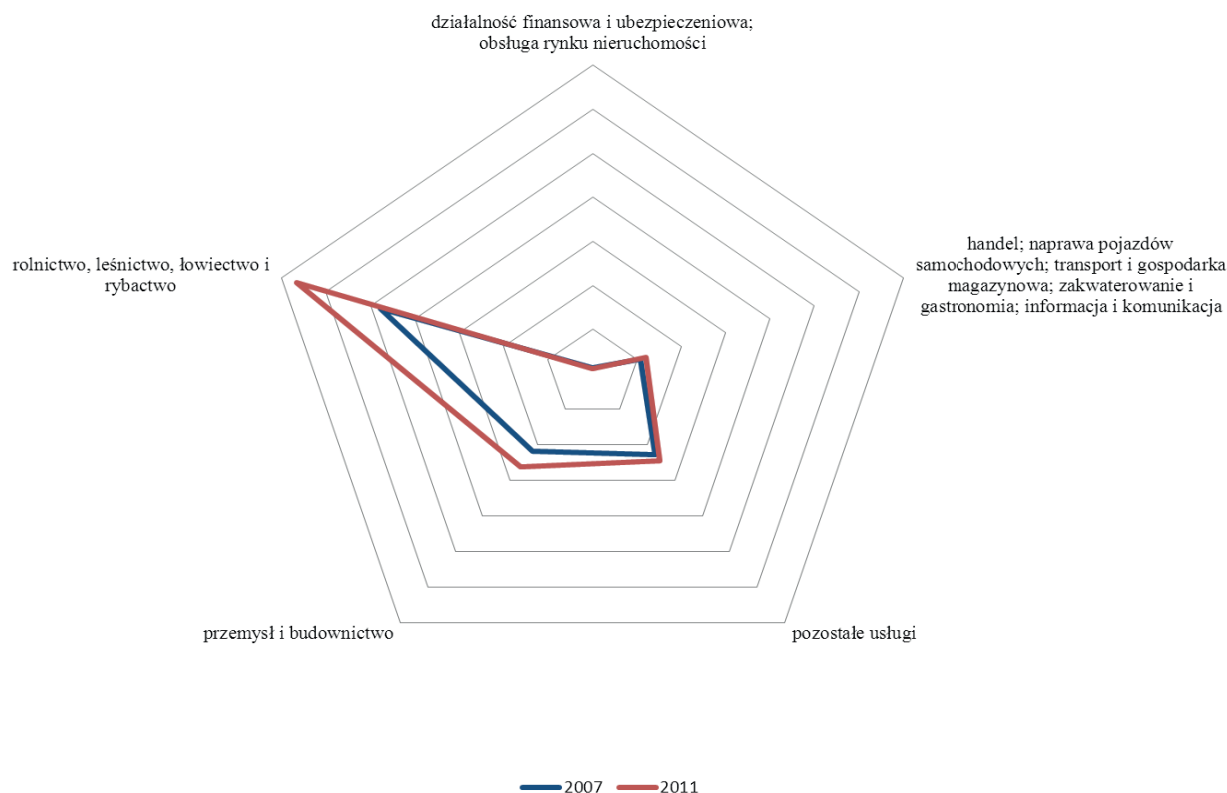
Tabela 40. Pracujący wg sektorów w powiecie brzeskim w latach 2007–2011

Pracujący według sektorów	2007	2008	2009	2010	2011
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	264	266	253	230	235
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	2154	2247	2222	2458	2424
pozostałe usługi	4571	4543	4639	4768	4902

przemysł i budownictwo	4384	5265	4877	5125	5223
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9558	9538	9527	13 336	13 327
Suma	20 931	21 859	21 518	25 917	26 111

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 7. Pracujący wg sektorów w powiecie brzeskim w latach 2007 i 2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2012 roku wynosiło 2821,76zł i stanowiło 75,4% średniej krajowej. Przepiętne wynagrodzenie z roku na rok wzrasta, co jest pozytywnym zjawiskiem (stosunek do średniej krajowej pozostaje na stałym poziomie). Należy jednak brać pod uwagę rosnącą stopę inflacji.

Rozwój przedsiębiorczości na szczeblu lokalnym jest niewątpliwie silnie uzależniony od dynamiki wzrostu gospodarczego naszego kraju, a także licznych obciążeń spoczywających na pracodawcach. Wśród tych ograniczeń niekorzystnie wpływających na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości wymienić należy zwłaszcza wysokie koszty pracy (podatki, opłaty ZUS), drogie kredyty inwestycyjne oraz utrudnienia administracyjne związane z zakładaniem firm. Coraz większe znaczenie przypisuje się także globalizacji światowej gospodarki, która może przynosić przedsiębiorstwom zarówno korzyści, jak i zagrożenia (nawet dla małych rodzinnych firm).

Jednak nie można zapominać, że dla szefów firm ważny jest także lokalny klimat sprzyjający rozwojowi przedsiębiorczości. Obok typowo „twardych” uwarunkowań niezbędnych dla rozwijania inwestycji (np. uzbrojone tereny, budynki pod działalność inwestycyjną, przyjazny system komunikacyjny) duże znaczenie przypisuje się tzw. miękkim elementom, które ogólnie można nazwać mianem promocji inwestycji. Pośród nich warto wymienić: ulgi inwestycyjne, dobre kontakty władz samorządowych z przedsiębiorcami (regularne spotkania, wspólna promocja, wzajemne zaufanie, dwukierunkowy system przepływu informacji), pomoc administracyjno-prawna dla nowo powstających lub poszerzających działalność firm (ograniczenie do minimum i przyspieszenie wydawania decyzji, zezwoleń etc., stanowisko ds. rozwoju przedsiębiorczości), wsparcie w procesie pozyskiwania przez pracodawców funduszy zewnętrznych (krajowych i europejskich), a także funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu w powiecie – np. organizacje doradczo-szkoleniowe, banki, fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych.

Inwestycje zagraniczne

Powiat brzeski na tle województwa małopolskiego charakteryzuje się umiarkowaną liczbą miejsc pracy powstałych zarówno wskutek nowych inwestycji zagranicznych, jak i inwestycji w zakłady już istniejące. Sytuacja ta wiąże się z zdecydowaną dominacją przedsięwzięć dwóch największych inwestorów zagranicznych w Brzesku – firmy Can-Pack i grupy Carlsberg. Firma Can-Pack inwestowała w fabrykę puszek napojowych, natomiast grupa Carlsberg przeprowadza inwestycje na rzecz brzeskiego browaru. W zakresie inwestycji w nowe zakłady sytuacja ta kontrastuje z powiatami sąsiadującymi z powiatem brzeskim, np. bocheńskim, czy tarnowskim. Dla obu wskaźnik nowoutworzonych miejsc pracy przez inwestorów zagranicznym jest kilkukrotnie wyższy od wartości dla powiatu brzeskiego. Pomimo pozytywnego wpływu obu inwestorów na rynek pracy powiatu należy zauważyć, że uzależnienie powiatowego rynku pracy od sytuacji dwóch dużych inwestorów zagranicznych ocenić należy za potencjalnie niebezpieczne.

W latach 1989–2011 inwestorzy zagraniczni zainwestowali na terenie powiatu brzeskiego 749 mln USD, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje kwotę 8,1 tys. USD.

6.2. Otoczenie biznesu

Instytucje otoczenia biznesu to podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP. Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej, pomoc nowo tworzonym przedsiębiorstwom. Priorytetowe przedsięwzięcia podejmowane przez IOB (Instytucje Otoczenia Biznesu) to podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo, wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw, tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw, a także zapewnienie zewnętrznych źródeł finansowania.

Na terenie powiatu brzeskiego wyróżnić można następujące instytucje otoczenia biznesu:

- Lokalny Punkt Konsultacyjny dla Przedsiębiorców w Urzędzie Miasta w Brzesku,
- Urząd Skarbowy w Brzesku,
- Cech Rzemiosł Różnych,
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Brzeskich,
- Krakowska Kongregacja Kupiecka O/Brzesko,
- Stowarzyszenie Agroturystyczne „Galicyskie Gospodarstwa Gościnne” Koło Terenowe w: Borzęcinie – Przyborowie, Biesiadkach, Porąbce Uszewskiej i Iwkowej,
- Małopolskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

6.3. Izba Przemysłu Gospodarczego

Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu brzeskiego mogą dołączyć do firm członkowskich Izby Przemysłowo-Handlowej w Tarnowie.

Izba w swojej działalności oddziałuje na podmioty gospodarcze miasta Tarnowa oraz powiatów: tarnowskiego, dębickiego, brzeskiego, bocheńskiego i dąbrowskiego. Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie powstała z Tarnowskiego Towarzystwa Przemysłowego i w obecnej formie działa od 1992 roku jako Samorząd Gospodarczy, który na zasadzie dobrowolności zrzesza podmioty gospodarcze z regionu byłego województwa tarnowskiego. Do Izby należą przede wszystkim małe i średnie firmy, prowadzące działalność gospodarczą w sferze produkcji, handlu i usług.

Do zadań Izby należy w szczególności:

- reprezentowanie interesów firm członkowskich,
- promowanie gospodarki regionu tarnowskiego,
- kształcenie zawodowe poprzez organizowanie szkoleń, kursów,
- rozpowszechnianie informacji gospodarczej,
- kojarzenie podmiotów gospodarczych,
- wywiadownia gospodarcza,
- wydawanie katalogów, organizowanie targów, konkursów i misji gospodarczych,
- integrowanie członków Izby,
- kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki w biznesie.

IPH współpracuje z izbami zagranicznymi oraz korzysta z pomocy polskich i zagranicznych placówek dyplomatycznych. Współpraca z zagranicą prowadzona przez Izbę w Tarnowie ma na celu przede wszystkim udzielanie pomocy firmom członkowskim w nawiązywaniu kontaktów zagranicznych. Działalność IPH, jako przede wszystkim promotora gospodarki regionu tarnowskiego, jest doceniana i wspierana przez lokalnych przedsiębiorców oraz instytucje współpracujące z Izbą, których grono sukcesywnie się powiększa.

6.4. Innowacyjność regionu

Poza siecią kontaktów i powiązań biznesowych, we współczesnej gospodarce liczą się wiedza i innowacyjność. Szereg instytucji z siedzibą w Tarnowie dostarcza specyficznych usług oraz wpiera procesy innowacyjne. Działalność tych instytucji wpływa korzystnie również na rozwój powiatu brzeskiego ze względu na swoje bliskie położenie i ogólnopolski zasięg realizowanych projektów.

Oto następujące ośrodki innowacji i przedsiębiorczości :

- Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego – jest wyspecjalizowaną instytucją rozwoju regionalnego, która działa we współpracy z władzami państwowymi, lokalnymi, instytucjami, organizacjami i podmiotami gospodarczymi, instytucjami oraz placówkami naukowymi i kulturalnymi. Od początku swego istnienia zajmuje się realizacją przedsięwzięć służących tworzeniu nowych miejsc pracy, konsolidacją lokalnych środowisk gospodarczych oraz pozyskiwaniem środków krajowych i zagranicznych na realizację regionalnych przedsięwzięć gospodarczych i ekologicznych.
- Tarnowski Inkubator Przedsiębiorczości – jest jednostką Tarnowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Celem Inkubatora jest pomoc i wsparcie nowopowstałym przedsiębiorstw przez stwarzanie specjalnych warunków organizacyjno-prawnych i technicznych ułatwiających rozwój mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom, aktywne przeciwdziałanie bezrobociu poprzez pomoc w tworzeniu przedsiębiorstwa, promowanie rozwoju i usług opartych na nowoczesnych technologiach, ekonomiczna aktywizacja lokalnej społeczności w celu podejmowania działalności gospodarczej, zmiana w strukturze lokalnego rynku pracy.
- Tarnowski Park Naukowo-Technologiczny – działa w ramach Tarnowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. Cele Parku to: wspomaganie transferu nowoczesnych technologii z sektora nauki do gospodarki, stworzenie dogodnych warunków dla realizacji przedsięwzięć opartych o nowoczesne technologie, zapewnienie opieki naukowej wdrażanym w Parku projektom technologicznym, zapewnienie specjalistycznego doradztwa, konsultacji i szkoleń
- Wiedza i Kapitał dla Innowacji Informatycznych i Telekomunikacyjnych – głównymi celami Fundacji są działania na rzecz rozwoju nowych technologii, przede wszystkim związanych z informatyką i telekomunikacją, tworzenie optymalnych warunków dla powstawania nowych przedsiębiorstw – w tym udzielanie wsparcia lokalowego, usługi doradcze, eksperckie i szkoleniowe dla nowo tworzonych firm, a także działania na rzecz innowacyjności i poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki oraz budowy gospodarki opartej na wiedzy społeczeństwa informacyjnego, tworzenie zasobów wiedzy i zaplecza infrastrukturalno-sprzętowego przy opracowywaniu innowacyjnych produktów i usług, wspomaganie inicjatyw związanych z rozwojem gospodarczym i przedsiębiorczością na szczeblu lokalnym, regionalnym, jak również ogólnopolskim i międzynarodowym.

6.5. Rolnictwo

Powiat brzeski leży między doliną Wisły a Pogórzem Rożnowskim, co sprawia, że warunki naturalne są bardzo urozmaicone, a dla rolnictwa – szczególnie zróżnicowane. Na północy powiatu dolina Wisły i zbiegających ku niej Raby i Uswicy tworzą naturalnie dogodne warunki dla rolnictwa, zarówno dla hodowli bydła, jak i uprawy zbóż, zwłaszcza, że brak tu bardziej rozwiniętego przemysłu a ludność ciągle znajduje zatrudnienie we własnych gospodarstwach rolnych. Mocno zróżnicowane południe powiatu ma warunki naturalne mniej korzystne rolniczo. Decydują o tym zarówno słabsze gleby i gorsze stosunki wodne, jak i pofałdowana a miejscami górzysta rzeźba terenu. Gleby w powiecie brzeskim są bardzo zróżnicowane – od małych na Nizinie Nadwiślańskiej do piaszczystych gleb bielicowych i glin na południu. Przeważają gleby klas średnich i niskich. Najwyższy jest udział gleb klasy IV, które stanowią ponad 54% ogólnej powierzchni użytków rolnych powiatu. Natomiast gleby najbardziej produkcyjnych klas bonitacyjnych: I i II zajmują zaledwie 1,6%.

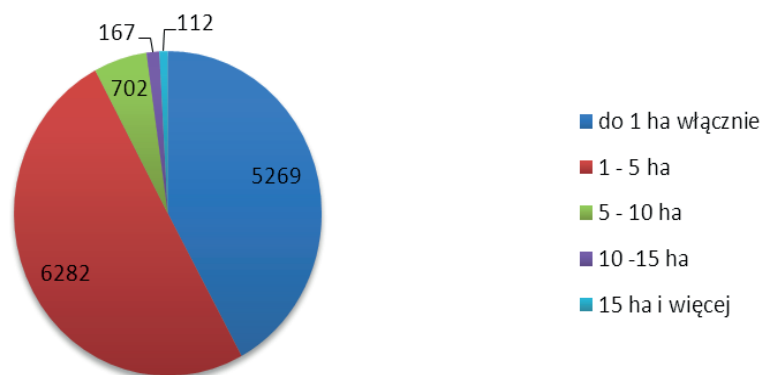
Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 591 km². Użytki rolne stanowią 72,6% powierzchni powiatu, w tym 66% to grunty orne, 26,9% to łąki i pastwiska oraz 1,84% – sady. Lasy i tereny leśne zajmują 21% powierzchni powiatu brzeskiego.

Ogólna powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych w powiecie wynosi 34 108,55 ha. Według Powszechnego Spisu Rolnego, przeprowadzonego w 2010 r. w powiecie brzeskim funkcjonowało 12 532 gospodarstw rolnych, z czego 7263 (58%) liczących powyżej 1 ha. Gospodarstwa nie przekraczające powierzchni 1 ha, zgodnie z nomenklaturą, określane mianem działek rolnych, stanowią prawie 42% ogółu gospodarstw w powiecie brzeskim.

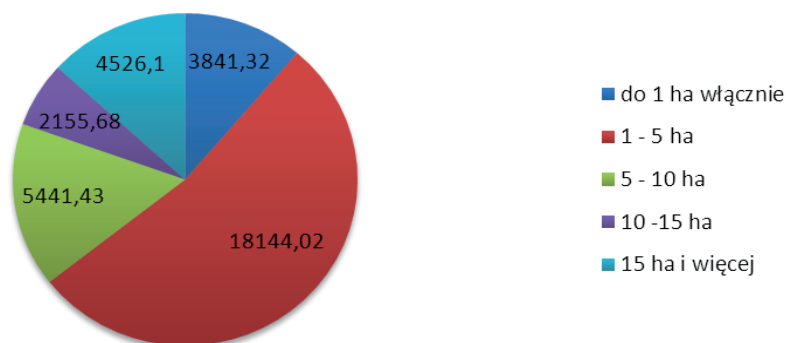
Ciekawe dane, które dostarczył spis rolny, dotyczą odsetka gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. W powiecie brzeskim wskaźnik ten wynosi 93,38% (11072 gospodarstw).

Wykres 8. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie brzeskim w 2010 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 9. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie brzeskim 2010 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie powiatu brzeskiego najwięcej jest gospodarstw małych do 5 ha. Zajmują one też największą powierzchnię gruntów. Najmniej liczne gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej zajmują stosunkowo dużą część terenu powiatu (13,3%). Niewielki odsetek przypada w udziale gospodarstwom powyżej 10 ha. Wskazuje to na duże rozdrobnienie w rolnictwie.

Tabela 41. Powierzchnia zasiewów w powiecie brzeskim w 2010 roku

Powierzchnia zasiewów [ha]	
ogółem	11723,68
zboża razem	9118,07
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	8575,89
ziemniaki	1323,68
uprawy przemysłowe	118,32
buraki cukrowe	7,45

rzepak i rzepik razem	0
strączkowe jadalne na ziarno razem	82,51
warzywa gruntowe	73,96

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W strukturze zasiewów powiatu brzeskiego dominują rośliny zbożowe i okopowe. Zboża stanowią nieco ponad 77% ogólnej powierzchni zasiewowej, liczącej 11 723,68 ha. W powiecie uprawia się też ziemniaki, które zajmują drugie miejsce pod względem powierzchni zasiewów. Na niewielką skalę uprawiane są buraki cukrowe, natomiast uprawy rzepaku i rzepiku w ogóle nie występują.

Tabela 42. Zwierzęta gospodarskie w powiecie brzeskim w 2010 roku

Zwierzęta gospodarskie [szt.]	
bydło razem	7718
bydło – krowy	4316
trzoda chlewna razem	10329
trzoda chlewna – lochy	946
konie	964
drób ogółem razem	237501
drób ogółem – drób kurzy	203186

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największy odsetek zwierząt gospodarskich stanowi drób oraz trzoda chlewna. W produkcji żywca wieprzowego przoduje gmina Szczurowa, jego skup prowadzą lokalne ubojnie i masarnie oraz w pewnej części Zakłady Mięsne w Tarnowie. Bydło mleczne stanowi natomiast źródło poboru mleka dla Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Szczurowej i w Brzesku.

Strukturę obszarową rolnictwa indywidualnego cechuje duże rozdrobnienie i specyfikowanie. Średnia klasa gruntów ornych zbliża się do IV klasy bonitacyjnej, przy czym najlepsze (względnie) gleby występują w gminach Szczurowa, Dębno, Czchów. Najlepsze warunki glebowe, agroklimatyczne, fizjograficzne i wodne posiada gmina Borzęcin.

Transakcje targowiskowe, w których biorą udział m.in. producenci rolni odbywają się na targowiskach w Brzesku (praktycznie przez cały tydzień), Zakliczynie, Czchowcie, Wojniczu, Tarnowie, Iwkowej i Szczurowej (a więc również w miejscowościach poza obrębem powiatu). Zbyt podstawowych produktów roślinnych (o charakterze towarowym) obejmuje przede wszystkim owoce oraz warzywa, niewielkie ilości zbóż i ziemniaków. Sprzedawane są one w przeważającej części niejako w „obrocie wewnętrznym” rynku powiatu i regionu.

Poziom zmechanizowania gospodarstw rolnych w powiecie brzeskim jest przeciętny.

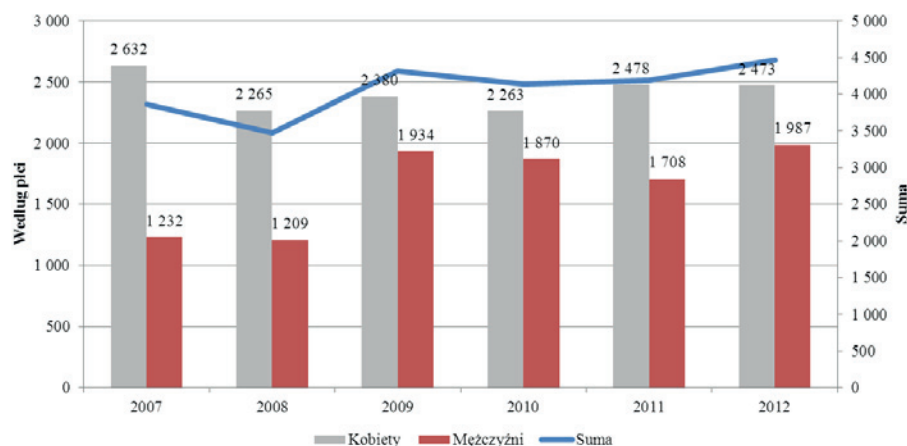
W 2010 roku w rolnictwie zatrudnionych było 28109 osób, w tym 14310 mężczyzn i 13799 kobiet.

6.6. Rynek pracy

W 2012 roku w powiecie brzeskim zarejestrowanych było 4460 osób bezrobotnych. Ich liczba na przestrzeni lat (2007–2012) ulega niewielkim zmianom (oscyluje między wartościami 3474–4460) i przyjmuje trend wzrostowy. W ogólnej liczbie bezrobotnych przeważają kobiety (trend utrzymuje się od kilku lat). W roku 2012 kobiety stanowiły ok. 55% wszystkich bezrobotnych. Rozkład liczby bezrobotnych w poszczególnych latach przedstawia Wykres 10.

Wykres 10. Bezrobocie wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

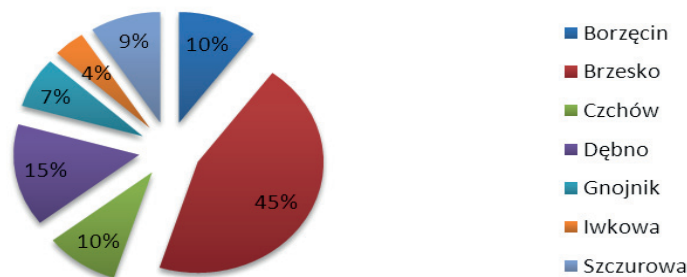
Na terenie powiatu największa liczba bezrobotnych w 2012 roku została odnotowana w gminie Brzesko (1999 osób), a najmniejsza w gminie Iwkowa (182 osoby).

Tabela 43. Liczba bezrobotny w poszczególnych gminach powiatu brzeskiego w latach 2007–2012

Bezrobocie według gmin powiatu brzeskiego						
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Borzęcín	408	370	432	367	431	451
Brzesko	1742	1562	1890	1860	1864	1999
Czchów	398	339	447	414	374	426
Dębno	506	514	671	621	631	667
Gnojnik	320	260	320	340	327	329
Iwkowa	180	152	195	187	184	182
Szczurowa	310	277	359	344	375	406
Powiat brzeski	3864	3474	4314	4133	4186	4460

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Wykres 11. Udział liczby bezrobotnych mieszkańców gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych osób w powiecie brzeskim w 2012 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

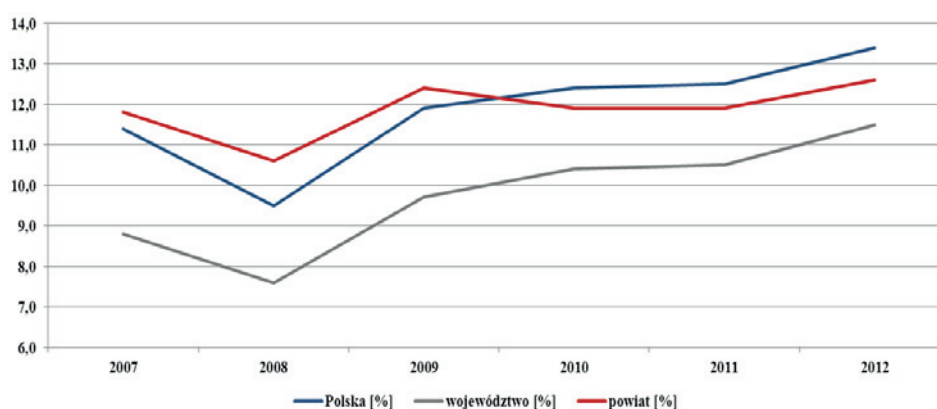
Stopa bezrobocia powiatu brzeskiego jest zdecydowanie wyższa (w latach 2007–2012) niż stopa bezrobocia dla województwa małopolskiego, a do 2010 roku była także wyższa niż stopa bezrobocia dla całego kraju (zob. Wykres 12.). Z analizy wykresu wynika również, że bezrobocie w skali całego kraju, województwa i powiatu na przestrzeni lat (2008–2012) utrzymuje tendencję wzrostową.

Tabela 44. Liczba bezrobotnych w powiecie brzeskim, województwie małopolskim i Polsce w latach 2007–2012

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w poszczególnych latach					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat brzeski	3864	3474	4314	4133	4186	4460
Województwo małopolskie	112 602	97 813	130 007	142 221	145 094	161 161
Polska	1 746 573	1 473 742	1 892 680	1 954 706	1 982 676	2 136 815

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Wykres 12. Stopa bezrobocia dla powiatu brzeskiego, województwa małopolskiego i Polski w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

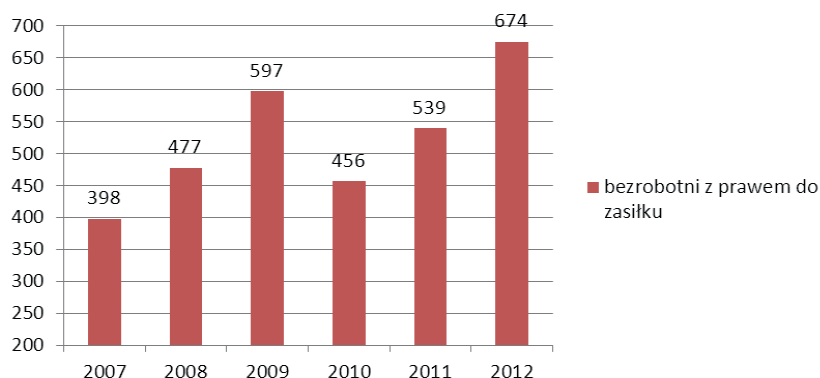
Na tle powiatów województwa małopolskiego powiat brzeski, ze stopą bezrobocia na poziomie 12,6% w 2012 roku, plasował się w środkowej grupie. Jest to sytuacja korzystna, ale należy jednocześnie zwrócić uwagę na tendencję wzrostową stopy bezrobocia w powiecie brzeskim, co negatywnie wpływa na nastroje na rynku pracy.

Cechą charakterystyczną bezrobocia w powiecie brzeskim jest stały, wysoko utrzymujący się procent osób bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku. W 2012 roku osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 84,9%

wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (3786 osób), oznacza to, że tylko co siódma zarejestrowana osoba bezrobotna korzystała z zasiłku (15,1%, czyli 674 osoby). Wśród korzystających z zasiłku najwięcej było osób bez wykształcenia średniego, powyżej 50 roku życia oraz zamieszkałych na wsi. Liczba osób z prawem do zasiłku od 2010 roku wzrasta. Najwyższym procentowym udziałem bezrobotnych z prawem do zasiłku charakteryzuje się gmina Iwkowa – 17% ogółu bezrobotnych z tej gminy, przy czym najniższy odsetek bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku odnotowano w gminie Borzęcin – 12,9%.

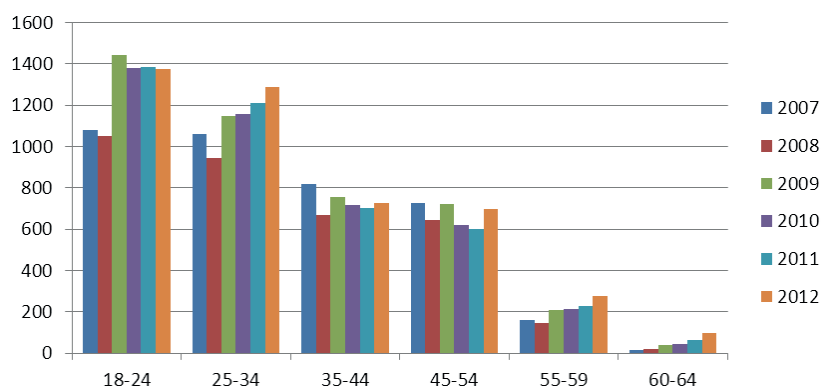
Wykres 13. Bezrobotni z prawem do zasiłku w powiecie brzeskim w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Najliczniejszą grupą bezrobotnych wg wieku w 2012 roku stanowiły osoby w grupie wiekowej 18–24 lata (30,9%, czyli 1376 osób). W tej grupie przeważają zdecydowanie kobiety (54,8%, czyli 754 osoby). Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (28,9%, czyli 1287 osób). Najmniej liczną grupą były osoby w wieku przedemerytalnym, tj. 60–64 lata (2,2%, czyli 97 osób).

Wykres 14. Bezrobocie w powiecie brzeskim według grup wiekowych w latach 2007–2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

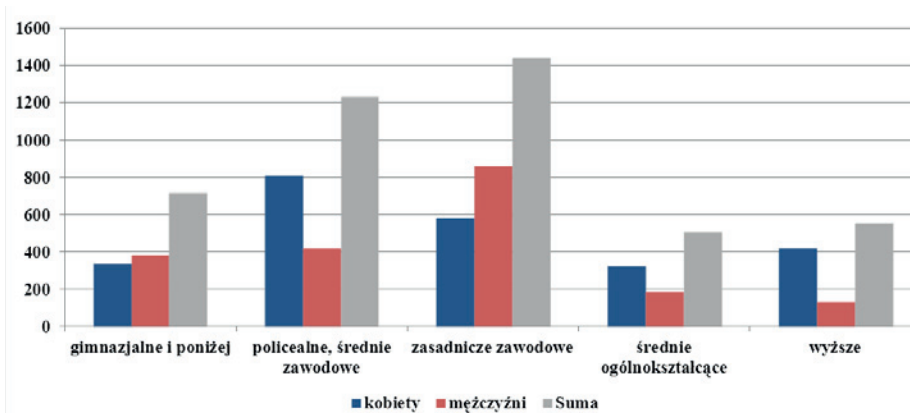
Wykres 14. pokazuje, że w ostatnich latach systematycznie rośnie liczba bezrobotnych w grupach wiekowych 25–34; 55–59 oraz 60–64.

Biorąc pod uwagę staż pracy najliczniejszą grupę stanowiły osoby z doświadczeniem zawodowym od 1 do 5 lat (26,2%, czyli 1167 osób), bez doświadczenia (22,9%, czyli 1023 osoby). Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni z ponad 30-letnim stażem pracy (2,7% czyli 121 bezrobotnych).

Pod względem wykształcenia największe bezrobocie odnotowywane jest w grupie osób z wykształceniem zawodowym, policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczną grupą wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Mężczyźni o wykształceniu zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej przewyższają liczbę bezrobotnych kobiet w tych grupach. Kobiety natomiast stanowią większy odsetek bezrobotnych w grupie o wykształceniu policealnym, średnim zawodowym, średnim ogólnokształcącym i wyższym.

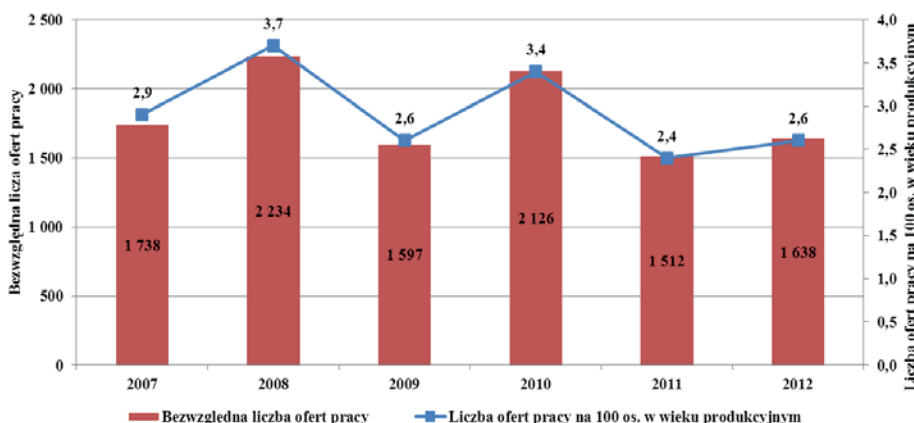
Wykres 15. Bezrobocie wg wykształcenia w powiecie brzeskim w 2012 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Liczba ofert pracy, napływająca do Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku w latach 2007–2012, jest niewystarczająca w stosunku do liczby bezrobotnych. Na 100 osób w wieku produkcyjnym (wiek produkcyjny: 15–59 lat kobiety, 15–64 lata mężczyźni) przypada średnio jedynie 2,9 ofert pracy. Liczba ofert zmienia się skokowo, najwięcej ofert przyjęto w 2008 roku, a najmniej w 2011 roku.

Wykres 16. Liczba ofert pracy oraz liczba ofert pracy na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2007–2012 w powiecie brzeskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Spośród gmin należących do powiatu brzeskiego najwięcej ofert pracy zgłoszonych jest w gminie Brzesko, Dębno, natomiast najmniej przez podmioty z gminy Iwkowa. Oferty do PUP zgłaszają również podmioty spoza powiatu brzeskiego.

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2009–2012 pracowało uprzednio w branżach: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (włączając motocykle) budownictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne. Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych w PUP było w branżach: organizacje i zespoły eksterytorialne, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.

Najwięcej wolnych miejsc pracy według branż było w handlu hurtowym i detalicznym, naprawach pojazdów samochodowych, budownictwie oraz przetwórstwie przemysłowym. Brak lub niewielka liczba miejsc pracy dotyczyła organizacji i zespołów eksterytorialnych, działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów

klimatyzacyjnych, gospodarstw domowych zatrudniających pracowników, gospodarstw domowych produkujących wyroby i świadczących usługi na własne potrzeby.

Na przestrzeni 12 miesięcy 2012 r. Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku dysponował 1638 ofertami pracy z przeznaczeniem dla osób bezrobotnych. Liczba ta wzrosła w stosunku do roku 2011 o 126 ofert.

W 2012 roku najwięcej ofert pracy pojawiło się dla następujących zawodów:

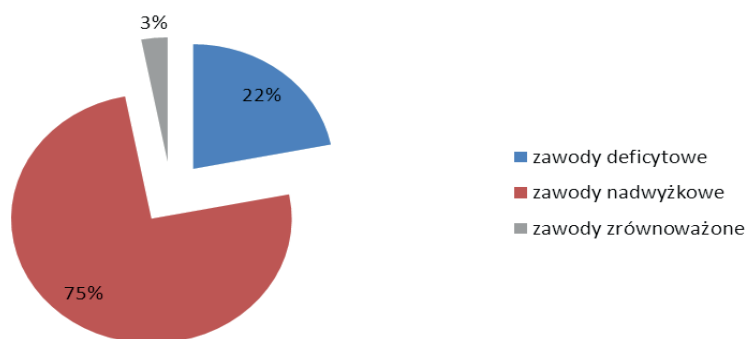
- kierownicy do spraw produkcji i usług;
- kierownicy do spraw zarządzania i handlu;
- kierowcy i operatorzy pojazdów;
- pracownicy usług ochrony;
- pozostali pracownicy obsługi biura.

Najtrudniej było znaleźć zatrudnienie bezrobotnym z grupy zawodów:

- leśnicy i rybacy;
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych;
- monterzy;
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby;
- żołnierze szeregowi.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych:

Wykres 17. Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie brzeskim w 2012 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Przeprowadzony przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w okresie 2012 r. wykazał, że osoby pozostające w ewidencji Urzędu zostały sklasyfikowane wśród 695 różnych zawodów. W 2012 roku zakwalifikowano:

- 152 zawody deficytowe, dla których zgłoszono więcej wolnych miejsc pracy niż było osób zarejestrowanych. Badana grupa stanowiła 22,0% ogółu zawodów występujących w omawianym okresie w powiecie brzeskim.
- 21 zawodów (3% ogółu zawodów) na lokalnym rynku pracy, które osiągnęły wskaźnik deficytu większy od 0,9 i mniejszy od 1,1 czyli były zawodami w równowadze.
- 522 zawody nadwyżkowe, które posiadały osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy (75,0% ogółu zawodów). Był to m.in. technik ekonomista, technik budownictwa, technik informatyk, specjalista administracji publicznej, oraz posadzkarz.

Podobnie jak w latach ubiegłych odnotowano znaczną przewagę zawodów nadwyżkowych, co nie jest zjawiskiem pozytywnym.

Zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku jest organizowanie programów przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji rynku pracy w powiecie. Na przestrzeni lat 2007–2012 podjęto 3 programy skierowane do osób bezrobotnych:

Tabela 45. Programy skierowane do osób bezrobotnych w latach 2007–2012 w powiecie brzeskim

PROGRAM	OPIS
START BEZ BARIER	Projekt skierowany był do osób poniżej 25 roku życia pozostających w ewidencji do 24 miesięcy i absolwentów wszystkich typów szkół. W programie wzięło udział 280 osób
	Celem programu było udzielenie wsparcia młodzieży poniżej 25 roku życia i bezrobotnym absolwentom wszystkim typów szkół na rynku pracy w zakresie rozwoju zawodowego poprzez stworzenie możliwości uzyskania odpowiednich umiejętności, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców.
OD BIerności DO AKTYWNOŚCI	Projekt skierowany był do osób powyżej 25 roku życia pozostających w ewidencji do 24 miesięcy z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów. W projekcie udział wzięło 241 osób.
	Celem strategicznym programu, realizowanego na rzecz osób powyżej 25 roku życia pozostających w ewidencji do 24 miesięcy, z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów, była pomoc w dochodzeniu do zatrudnienia.
AKTYWNOŚĆ KLUCZEM DO KARIERY	Projekt skierowany był do osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Brzesku. Potrzebę realizacji projektu na rzecz osób bezrobotnych w powiecie brzeskim uzasadnia ich trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy. Brak doświadczenia zawodowego, niskie, bądź niedostosowane kwalifikacje zawodowe, długi okres pozostawania bez pracy oraz rosnące wymagania ze strony pracodawców powodują, iż osoby mają problem z zaistnieniem lub powrotem na rynek pracy. W programie wzięło udział 2167 osób.
	Celem programu było podniesienie poziomu aktywności zawodowej beneficjentów oraz poprawa ich zdolności do zatrudnienia.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku

Wszystkie projekty wykazały się wysoką zgodnością z przyjętymi założeniami. Od roku 2008 liczba programów skierowanych do bezrobotnych w ciągu roku wynosi 1.

W Powiatowym Urzędzie Pracy działa Centrum Aktywizacji Zawodowej, które realizuje zadania w zakresie usług i instrumentów rynku pracy. Głównym zadaniem CAZ jest położenie większego nacisku na poprawę realizacji podstawowych usług rynku pracy i wzmocnienie prymatu działań aktywizujących nad pasywnymi. Centrum ma przede wszystkim ułatwić Klientom Urzędu podjęcie aktywności celem powrotu na rynek pracy. Działania te wspierane są przez specjalistów CAZ, tj.: pośredników pracy, doradców zawodowych, liderów klubu pracy, specjalistów ds. rozwoju zawodowego oraz specjalistów ds. programów.

Powiatowy Urząd Pracy poprzez finansowe wsparcie przyczynia się również do rozwoju przedsiębiorczości w powiecie. W roku 2012 przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej 113 osobom bezrobotnym (1 osoba w ramach środków PFRON).

6.7. Turystyka

Obszar powiatu brzeskiego o wyraźnie południkowej rozciągłości, obejmuje dwie odmienne krainy geograficzne: Kotlinę Sandomierską na północy i Pogórze Wiśnickie na południu. Obszary południowo-wschodnie, oparte o brzeg Dunajca, są ważnymi i popularnymi terenami turystyki pieszej i rowerowej. Znajdujący się natomiast w gminie Czchów zbiornik wodny – Jezioro Czchowskie – stwarza dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych. Z kolei w gminie Dębno można uprawiać turystykę wspinaczkową. Jest tu wzniesienie Kamionka. Natomiast po obu stronach Porąbki Uszewskiej górują dwa wzniesienia: Godów i Rogal o wysokości około 400 m n.p.m. W gminie Iwkowa istnieje rezerwat leśny „Bukowiec” o powierzchni 5,3ha. Obejmuje on buczynę karpacką, a wśród olszowo-dębowego drzewostanu rośnie owocujący bluszcz. Malowniczość terenu sprzyja wędrówkom pieszym. Szczególnie uczęszczane są trasy pieszych wycieczek z Iwkowej do Czchowa, Lipnicy Murowanej starym traktem węgierskim oraz do rezerwatu „Kamienie Brodzińskiego” w Rajbrocie. Wielką atrakcją gminy Borzęcin są otaczające lasy pełne runa leśnego, dzikich zwierząt i ptaków oraz dla miłośników wędkowania – specjalne łowiska.

Ziemia Brzeska to urozmaicony teren – niziny, góry, pola, lasy, czysta woda i wiele zabytków reprezentujących różne style i epoki. Dobre warunki komunikacyjne, w tym rozbudowana sieć dróg umożliwiają szybkie dotarcie do gmin i malowniczych miejscowości, które z pewnością warto odwiedzić. Główną atrakcją turystyczną jest zamek średniowieczny w Dębnie, XIX-wieczny dwór szlachecki w Dołędze, ruiny średniowiecznego zamku z XIV w. w Czchowie oraz wiele zabytkowych obiektów sakralnych. Warto odwiedzić Szczepanów – miejscowość, w której urodził się św. Stanisław, patron Polski. W prezentacji kulturowego krajobrazu Ziemi Brzeskiej nie można pominąć pałacu rodziny Goetz-Okocimskich, właścicieli Okocimia i browaru, który należy do jednego z ciekawszych zabytków Małopolski. Pałac Goetzów Okocimskich w Brzesku to jedna z najwspanialszych rezydencji fabrykanckich, a także jeden z najcenniejszych zabytków architektonicznych w Polsce końca XIX wieku. Wzniesiony w 1898 roku przez Jana Albina Goetza Okocimskiego, przemysłowca, króla piwa, twórcę potęgi browaru w Okocimiu, pałac składa się z dwóch piętrowych skrzydeł bocznych połączonych galeriami, kaplicy, oranżerii i palmiarni zaprojektowanej w stylu wiedeńskiego modernizmu. Wnętrza zdobią figuralne i ornamentalne stiuki, tapiserie, profilowane drewniane stropy, kinkiety i żyrandole, wzorzyste podłogi oraz reprezentacyjne drewniane schody w hallu głównym. Zachowały się także nieliczne dzieła sztuki, witraże, meble oraz obrazy będące XIX wiecznymi kopiami dzieł barokowego malarstwa hiszpańskiego, flamandzkiego i włoskiego.

Ze względu na unikatowy charakter obiektu i jego duże walory turystyczne zdecydowano się odrestaurować pałacowe wnętrza i stworzyć luksusowy pięciogwiazdkowy hotel oraz SPA. Ponadto, znajdować będą się tutaj cztery sale konferencyjne.

Do odwiedzenia Ziemi Brzeskiej zapraszamy wszystkich, którzy chcą skorzystać z przyjemnego i aktywnego wypoczynku. Turystów zmęczonych hałasem dużych miast z przyjemnością ugoszczą liczne gospodarstwa agroturystyczne.

Odwiedzając powiat brzeski warto zobaczyć:

Dwory i pałace:

- XIX-wieczny dwór szlachecki w Dołędze, filia Muzeum Okręgowego w Tarnowie;
- ruiny średniowiecznego zamku w Czchowie z rekonstruowaną Basztą;
- zamek Tropsztyn w Wytrzyiszczce;
- ruiny zamku Melsztyńskich w gminie Biskupice Melsztyńskie; zamek pochodzi z ok. 1340 roku (wzniesiony został przez Spytka Leliwitę, kasztelana krakowskiego i przekształcony na rezydencję renesansową w 2. poł. XVI wieku; stoi na stromej skale, ponad drogą wiodącą wzdłuż Dunajca; z zamku zachowała się w trzech ścianach wieża, resztki murów i zarysy dawnego pałacu renesansowego);
- neogotycki, romantyczny dwór w Szczurowej; w ogrodzie zachował się kamienny posąg rybaczek na dekoracyjnym wazonie;
- dwór parterowy w gminie Gnojnik; wewnątrz zachowały się neogotyckie boazerie z początku XIX wieku;
- dwór w Kątach w gminie Iwkowa razem z parkiem i spichlerzem;
- staropolski Dworek ziemiański z przełomu XVIII i XIX wieku w Okocimiu; zbudowany został w ostatnim dziesięcioleciu XVIII lub pierwszej tercji XIX w.;
- dwór zbudowany w ostatnim dwudziestolecu XIX wieku w Jasieniu; wybudowany za sprawą ówczesnych właścicieli tutejszego majątku – Baltazińskich, obecnie mieści się w nim Dom Dziecka;
- dwór w Przyborowie – pochodzi z II połowy XIX wieku; eklektyczny, parterowy;

- drewniany dworek w Strzelcach Wielkich, obecnie zajmowany przez Koło Łowieckie;
- XIX-wieczny dwór w Tymowej;
- neobarokowy pałacyk w Zaborowie;
- zespół pałacowy w Górcie (gmina Szczurowa) położony nad rzeką Wisłą.

Kościół:

- drewniany kościółek pw. św. Mateusza z 1661 r. w Biesiadkach;
- kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Panny Marii w Borzęcinie z XVIII wieku;
- kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła w Brzesku; zbudowany w 1447 r., obecnie mieści się tu Miejski Ośrodek Kultury;
- gotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP z 1436 r. w Jasieniu; wzniesiony przez Spytka z Melsztyna w 1436 roku;
- kościół pw. św. Marcina z 1380 r. w Gnojniku;
- gotycki kościół pw. Narodzenia NMP „Via Crucis” w Czchowie z 1346 roku;
- kościół pw. św. Anny w Czchowie z XVIII wieku;
- kościół parafialny pw. św. Małgorzaty w Dębnie z 1500 roku;
- kościół parafialny pw. Nawiedzenia Najświętszej Panny Marii w Domosławicach (gmina Czchów) z 1789 r., sanktuarium;
- kościół parafialny pw. św. Urszuli w Gosprzydowej z 1697 r.;
- kościół parafialny pw. Podwyższenia Świętego Krzyża w Iwkowej z 2 połowy XVI w.;
- kościół cmentarny pw. Narodzenia Najświętszej Panny Marii w Iwkowej z 2 połowy XV wieku;
- kościół parafialny pw. św. Prokopa w miejscowości Jadowniki Podgórne z 1910 roku;
- kościół parafialny pw. św. Andrzeja w Porąbce Uszewskiej z XX wieku;
- kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Porębie Spytkowskiej z XVI wieku;
- kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Radłowie z początków XV wieku;
- kościół parafialny pw. św. Sebastiana w Strzelcach Wielkich z 1785 r.;
- Długoszowy kościół pw. Marii Magdaleny w Szczepanowie z 1470 r.;
- Bazylika Mniejsza w Szczepanowie z 1781 r.;
- kościół parafialny pw. Bartłomieja w Szczurowej z 1893 r.;
- kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Tymowej z 1764 r.;
- kościół drewniany z XVII w. w miejscowości Złota z muzeum parafialnym;
- drewniany kościółek z XVIII w. w Jurkowie (budowla przy Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej);
- sanktuarium Maryjne „Grotta” we wsi Porąbka Uszewska w gminie Dębno; sanktuarium pochodzi z 1904 roku i jego forma architektoniczna jest wierną kopią grotty NMP z Lourdes.

Inne obiekty sakralne:

- cmentarz parafialny w Brzesku, założony pomiędzy 1785 a 1813 r.; spoczywają tu znani obywatele miasta, m.in. poetka Stanisława Sosnowska;
- cmentarz żydowski w Brzesku, założony około 1824 r.; pochowani są tutaj znani rabini m.in. Ari Leibusz, Tow Lipszyc, którzy wywodzili swój ród od najświetniejszych cadyków galicyjskich;
- cmentarz wojenny w Brzesku; był cmentarzem zbiorczym dla szpitali i lazaretów wojskowych (około 1914 i 1915 r.); projektantem nekropolii był Robert Motke;
- barokowa figura św. Floriana na rynku w Brzesku wzniesiona w 1731 r.;
- Grób Nieznanego Żołnierza w Brzesku, z 1925 r.; projekt Ignacego Patolskiego;
- posąg Matki Bożej i Chrystusa, figura kamienna wybudowana w 1844 r. w Szczepanowie;
- posąg św. Floriana, kamienny posąg z 1840 r. w Szczepanowie;
- kamienna chrzcielnica w Porębie Spytkowskiej, powstała w 1620 r.;
- drewniana dzwonnica w Porębie Spytkowskiej, wybudowana w XVII wieku;
- figura św. Floriana w miejscowości Łęki, pochodzi z 1760 roku;
- kolumna z posągiem św. Bartłomieja z 1698 r. przed kościołem w Szczurowej;
- dzwonnica w Zaborowie, zabytkowa, drewniana dzwonnica obok kościoła w Zaborowie;
- neogotycka kaplica Jastrzębskich z roku 1906, znajduje się na cmentarzu w Dębnie;
- figura Chrystusa Frasobliwego, znajduje się przy cmentarzu w Dębnie;

- figura św. Kingi z Piaskowcowa w Dębnie;
- figura św. Floriana w Dębnie;
- figura św. Jana Nepomucena w parku zamkowym w Dębnie;
- kapliczki przydrożne z XVIII, XIX i XX wieku na terenie ziemi brzeskiej.

Pozostałe zabytki architektoniczne i ciekawe obiekty:

- rynek w Brzesku; kamieniczki wokół Rynku wzniesione zostały po pożarze miasta w 1904 r. (styl eklektyczny z domieszką secesji);
- ratusz w Brzesku; neogotycki, wzniesiony w latach 1909–1910 według projektu Gabriela Niewiadomskiego; elewację zdobi mozaika przedstawiająca herb miasta;
- średniowieczny rynek czchowski;
- grodzisko Wiślan na Bocheńcu w Jadownikach; założone na przełomie IX/X w., związane z historycznym Państwem Wiślan;
- Izba Regionalna powstała z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Jadownickiej oraz miejscowej Rady Sołeckiej; znajdują się w niej pochodzące z I połowy XX wieku sprzęty rolnicze oraz gospodarstwa domowego; obok Izby funkcjonuje stała ekspozycja prac artysty rzeźbiarza Tadeusza Świerczka (w Jadownickiej galerijce można obejrzeć nie tylko rzeźby ludzi, którzy są symbolami polskiego narodu, takich jak m.in. Jan Paweł II, Józef Piłsudski czy Czesław Miłosz, lecz także figurki Janosika czy Freda Astaire);
- ogród kwiatowy w gminie Dębno, w którym kwitną od wczesnej wiosny aż do późnej jesieni zebrane z całego świata najpiękniejsze okazy dali; ogród położony jest wokół domu, będącego przykładem stylu drewnianej architektury tego regionu;
- Muzeum Parafialne im. ks. Jana Piechoty w Iwkowej.

Miłośników pieszych i rowerowych wędrówek z pewnością zainteresują szlaki turystyczne, które przebiegają przez gminy powiatu brzeskiego. Trasy zostały tak opracowane, aby turysta zatrzymujący się na odpoczynek mógł zwiedzić ciekawe miejsca.

Przez powiat brzeski przebiega, będący światowym unikatem, Małopolski Szlak Architektury Drewnianej, który jest jedną z największych turystycznych atrakcji naszego regionu. Na terenie powiatu brzeskiego zostały do niego wpisane niektóre obiekty architektury sakralnej oraz: zabytkowe, drewniane domy w Biesiadkach z początku XX w., zespół zabudowy stodołnej w Uściu Solnym z 2 połowy XIX w., a także zespół charakterystycznych dla regionu Małopolski chałup budowanych w stylu krakowskim w Mokrzkach.

Atrakcją dla zapalonych wędrowników stanowi okrężny szlak turystyczny (koloru czerwonego) przebiegający przez południową część powiatu brzeskiego. Liczy on blisko 50 km. Szlak przebiega przez ciekawe pod względem turystycznym i historycznym miejscowości: Brzesko, Jasień, Poręba Spytkowska, Gosprzydowa, Tymowa, Czchów, Złota, Okocim. Wędrujący zaliczą po drodze między innymi grodzisko z VIII-X w. na Bocheńcu, ruiny średniowiecznego zamku w Czchowie, pałac Goetzów oraz wiele zabytkowych obiektów sakralnych np. kościół w Jasieniu, Tymowej, Złotej. Początek i koniec szlaku znajduje się na stacji PKP w Brzesku. Wędrówki tym szlakiem można rozpocząć w dowolnym miejscu.

W gminie Czchów zostały wytyczone trzy główne trasy rowerowe: **Trasa Południe** (Czchów, Będzieszyna, Wytrzyścza), dł. 19 km. Wzdłuż trasy można zobaczyć m.in. rynek czchowski, zamek w Czchowie, kościół gotycki oraz zamek Tropsztyn w Wytrzyścze. **Trasa Zachód** (Czchów, Tymowa, Tworkowa), dł. 26 km. W Tymowej można zobaczyć kompleks dworski, park, kościół z XVIII w. z „sobotami”, rezerwat florystyczny „Bukowiec” ze stanowiskiem (jedynym na tym terenie) kwitnącego bluszczu zwyczajnego. **Trasa Północ** (Piaski Drużków, Czchów), długość 16 km. Wędrując tym szlakiem warto zwiedzić np. „Stary Czchów” przy trasie w Piaskach Drużkowie – Dwór Krassuckich. Przez gminę Czchów biegną ponadto zielone szlaki PTTK. Jedna część szlaku przecina gminę Czchów w miejscowości Tymowa i biegnie przez rezerwat florystyczny „Bukowiec” łącząc się z jednej strony z gminą Iwkowa, z drugiej z gminą Lipnica Murowana (w przełęczu między wzniesieniami Machulec i Śpilówka). Druga trasa zielonego szlaku PTTK biegnie wzgórzami Habaliny i Głowaczki w miejscowości Piaski Drużków.

Dużym zainteresowaniem wśród turystów cieszą się trasy pieszych wycieczek z Iwkowej do:

- Czchowa przez Machulec, górskim szlakiem zielonym (5 km),
- Lipnicy Murowanej starym traktem węgierskim (3 km),
- rezerwatu „Kamienie Brodzińskiego” w Rajbrocie (6 km).

Przez obszar gminy Borzęcin przechodzi trasa rowerowa, która biegnie z Bogumiłowic w sąsiedniej gminie Wierzchosławice przez miejscowości gminy Borzęcin do Szczepanowa w gminie Brzesko. Znaczną część trasy stanowią tereny leśne. Szczegółowy plan wygląda następująco: Bogumiłowice – Wierzchosławice – Waryś – Borzęcin – Przyborów – Szczepanów. Atrakcyjnymi trasami turystycznymi, zarówno pieszo, jak i rowerem można wędrować też po gminie Dębno. Najciekawsza trasa piesza tzw. „królewska”, za szlakiem niebieskim, wiedzie spod dworca PKP w Biadolinach przez Dębno – Łysą Górę – Melsztyn – Zakliczyn do Luśtawic i dalej nad jeziora Czchowskie i Rożnowskie. Można dojść także do Wojnicz lub Brzeska, a dojechać dalej do Tarnowa, Bochni czy Krakowa (60 km) lub do słynnej „malowanej” wsi Zalipie.

Do pozostałych atrakcji z jakich mogą korzystać turyści należą:

- kąpielisko strzeżone obok stadionu sportowego w Czchowie;
- kąpielisko strzeżone obok przystani wodnej Czchów-Zapora;
- spływ Dunajcem na odcinku Czchów – Zakliczyn;
- basen kryty w Brzesku;
- korty tenisowe w Brzesku;
- bowling w Centrum Rozrywkowo-Konferencyjnym Planeta;
- kręgielnia BOSiR w Brzesku;
- jeździectwo: Brzesko, Iwkowa, Uszew;
- łowisko specjalne „Zbyszko” w Przyborowie;
- pole do Paintballa w Porąbce Uszewskiej.

Turyści w powiecie brzeskim mają do dyspozycji 9 obiektów noclegowych, czynnych przez cały rok:

Gmina Iwkowa

- Dom Weselny „Karolina”,
- Dom Biesiadny „Perła”,
- Dom Weselny „Strumyk”,
- Pensjonat „Polkat”,
- Pensjonat „Zyga”,
- Bacówka „Biały Jeleń”,

Gmina Gnojnik

- hotel „Tadeusz” Uszwi,
- centrum konferencyjno-szkoleniowe z noclegami „Biesiada przy Lesie”,
- ośrodek rehabilitacyjno-wypoczynkowy ORW „Ewa”.

Oferują one 478 miejsc noclegowych. W 2012 roku z obiektów tych skorzystało 23 673 turystów polskich i 1973 turystów zagranicznych. Liczba ta z roku na rok wzrasta (w stosunku do 2011 roku odpowiednio o 15,8% i 21,8%).

Tabela 46. Obiekty noclegowe w powiecie brzeskim w podziale na gminy w 2012 roku

Obiekty noclegowe w powiecie brzeskim w 2012 roku			
Wyszczególnienie	Liczba obiektów	Korzystający z noclegów	Miejsca noclegowe
Brzesko	6	17 000	331
Czchów	1	1271	57
Borzęcin	–	–	–
Dębno	1	409	30
Gnojnik	–	346	–
Szczurowa	–	–	–
Iwkowa	1	4647	60
Powiat brzeski	9	23 673	478

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najwięcej obiektów noclegowych oraz miejsc noclegowych posiada gmina Brzesko. Tam też najwięcej osób korzysta z noclegów. Druga w kolejności jest gmina Iwkowa z jednym obiektem noclegowym, z którego korzystało w 2012 roku 4647 osób.

W 2012 roku udzielono łącznie 41 982 noclegi, w tym 3522 noclegi turystom zagranicznym (głównie z Ukrainy i Niemiec). Do dyspozycji turyści mają również liczne gospodarstwa agroturystyczne.

Tabela 47. Obiekty agroturystyczne w powiecie brzeskim w 2013 roku

Obiekty agroturystyczne w powiecie brzeskim w 2013 roku	
Wyszczególnienie	Liczba obiektów
Brzesko	3
Czchów	1
Borzęcin	18
Dębno	16
Gnojnik	10
Iwkowa	3
Powiat brzeski	51

Źródło: <http://www.powiatbrzeski.pl/>

Na terenie powiatu brzeskiego najwięcej obiektów agroturystycznych znajduje się w gminie Dębno. Łącznie powiat posiada 51 obiektów agroturystycznych, m.in. w gminie Dębno: „Na Kuźniku”, „U Polcoka”, „Klaudia”, „Uroczyso”, „W Rynku”, „Bunarówka”, „Gajówka”, „Mały Folwark”, „Bonawentura”, „Nad Niedźwiedziem”, „Pod Wzgórzem”, „Renata”, „U Eli”, „Porąbczanka”; w gminie Borzęcin: „Stawówka”, „Pod Topolą”, „Bukspanowy Domek”, „Leśna Zagroda”, „Gościenna Zagroda”, „Zagroda pod Lasem”, „Zagroda przy Lesie”, „Na Zastawiu”, „Tęczowy Ogród”, „Świerkowa Zagroda”, „Chata na Wsi”, „Agro-Kwatera”, „Zielona Przystań”, „Świerkowa Zagroda”, „Lawendowy Zakątek”, „Gościenna Zagroda”, „Roma”; „Pod Lasem” w Iwkowej, „Winnica Nowizny” w Połomie Małym.

Powiat brzeski należy do Tarnowskiego Centrum Informacji, który jest częścią powstającego Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej. Obszar działalności TCI obejmuje powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski, tarnowski i miasto Tarnów. Do korzyści jakie planuje się uzyskać poprzez budowę TCI jest:

- wysoka jakość usług i podniesienie stopnia satysfakcji turystów,
- dostarczenie kompleksowej i rzetelnej informacji jako elementu aktywnej polityki marketingowej i promocyjnej regionu,
- dostosowanie informacji turystycznej (IT) do europejskich standardów oraz ujednoczenie standardu IT w całym województwie,
- wzrost liczby osób korzystających z usług informacji turystycznej,
- zwiększenie stopnia dostępności informacji turystycznej, również dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie stopnia wykorzystania atrakcyjności turystycznej województwa w sposób zrównoważony.

7. Infrastruktura techniczna

7.1. Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe powiatu brzeskiego składa się 26 441 mieszkań (w tym 23,8% znajduje się w miastach) o łącznej powierzchni 2 356,352 m². Powiat brzeski posiada 53 mieszkania socjalne o łącznej powierzchni 1498 m².

Tabela 48. Zasoby mieszkaniowe powiatu brzeskiego w 2012 roku

Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)		
mieszkania socjalne		
mieszkania	mieszk.	53
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1498
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji		
ogółem		
mieszkania	mieszk.	26441
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	2 356 352
w miastach		
mieszkania	mieszk.	6284
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	478 304
na wsi		
mieszkania	mieszk.	20157
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 878 048

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Średnia powierzchnia jednego mieszkania w powiecie brzeskim (zarówno w blokach, jak i domach jednorodzinnych) osiągnęła w 2012 roku wartość 89,1 m², sporo wyższą od wskaźnika dla województwa małopolskiego (77 m²) i dla Polski (72,8 m²).

Tabela 49. Zasoby mieszkaniowe w powiecie brzeskim według gmin w 2012 roku

Zasoby mieszkaniowe w powiecie brzeskim według gmin			
Gminy	liczba mieszkań	mieszkania socjalne	średnia powierzchnia
Borzęcin	2400	2	89,6
Brzesko	10 773	48	83,6
Czchów	2668	–	93,3
Dębno	3777	1	92,7
Gnojnik	2367	2	89,4
Iwkowa	1586	–	96,3
Szczurowa	2870	–	96,5
Powiat brzeski	26 441	53	89,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W gronie gmin z terenu powiatu brzeskiego najlepszy wskaźnik osiągnęła gmina Szczurowa (96,5m²), najbliższy zaś gmina Brzesko (83,6 m²), ale jak widać nawet ten ostatni wynik jest większy niż średnia dla województwa i Polski.

7.2. Sieć komunikacyjna

Położenie komunikacyjne powiatu brzeskiego jest stosunkowo dobre. Przez teren powiatu przebiega międzynarodowa droga E40, której część na terenie Polski stanowi autostrada A4 i droga krajowa nr 4. Pozostałe ważne szlaki krajowe to: droga nr 75 Brzesko–Nowy Sącz–Krynica oraz droga nr 768 Brzesko–Szczurowa–Kielce. Brzesko położone jest w odległości 52 km od Krakowa, 30 km od Tarnowa i 50 km od Nowego Sącza. Stosunkowo najlepsze połączenie komunikacyjne posiadają – leżące przy autostradzie A4 – Brzesko i Dębno, łatwy dojazd charakteryzuje także gminy Czychów i Gnojnik (droga nr 75), a także Szczurową (droga nr 768). Najbliższe połączenie komunikacyjne posiadają z kolei gminy Iwkowa i Borzęcin.

Przez analizowany teren powiatu brzeskiego przebiegają również:

- DW 966 relacji Wieliczka–Tymowa,
- DW 978 relacji Jurków–Zakliczyn,
- DW 964 relacji Nowe Brzesko–Szczurowa,
- DW 974 relacji Szczurowa–Biskupice Radłowskie,
- Pozostała sieć dróg o randze dróg powiatowych i gminnych.

Przez teren powiatu przebiegają następujące rodzaje dróg:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Niezbędnie optymistycznie przedstawiają się dane dotyczące dróg gminnych – ich łączna długość w powiecie brzeskim wynosi 586,4 km, co oznacza gęstość 99,2 km/100 km². W tym przypadku jest to wartość niższa od średniej regionalnej, wynoszącej 99,89 km/100km², ale wyższa od średniej dla Polski – 37,92 km/km².

Na terenie powiatu brzeskiego znajduje się 256,6 km dróg powiatowych, co oznacza ich średnią gęstość rzędu 43,4 km/100 km² powierzchni powiatu. Średnia dla województwa małopolskiego wynosi 42,9 km/100 km², natomiast dla Polski 36,65 km/100 km².

Tabela 50. Stan nawierzchni dróg powiatu brzeskiego na dzień 01.01.2013

Drogi powiatowe na terenie powiatu brzeskiego				
Gmina	Długość sieci [km]	Stan nawierzchni [km/%]		
		Dobry	Niezadowolający	Zły
Borzęcin	40,2	30,9	6,2	3,1
		76,9	15,4	7,7
Brzesko	54,2	25,9	21,7	6,6
		47,8	40	12,2
Czychów	17,3	14,4	1,9	1
		83,2	11	5,8
Dębno	40,2	30,4	4,3	5,5
		75,6	10,7	13,7

Gnojnik	20	14,8 74	4,8 24	0,4 2
Iwkowa	31	20,4 65,8	3,8 12,3	6,8 21,9
Szczurowa	53,7	32,1 59,8	11,3 21	10,3 19,2
łącznie	256,6	168,9 65,9	54 21,1	33,7 13,1

Źródło: <http://powiatbrzeski.pl/index.php/content/view/slug/zarząd-drog-powiatowych>

Drogi powiatowe charakteryzują się w 65,9% dobrym stanem nawierzchni. Niezadowolający stan dróg stanowi 21,1%, a stan zły 13,1%. Do oceny stanu nawierzchni przyjęto następujące kryteria:

- **stan dobry** – nie zachodzi potrzeba wykonywania zabiegów remontowych, nawierzchnia posiada właściwą nośność, równość, bez kolein i deformacji, stan powierzchni bez uszkodzeń, dobra szorstkość;
- **stan niezadowolający** – zachodzi potrzeba wykonania zabiegów utrzymaniowych, (odnowy warstwy ścieralnej – dywanik bitum, powierzchniowe utrwalenie) niewielkie odkształcenia, spękania świadczące o zaniżonej nośności, wykruszenia, wyboje;
- **stan zły** – zniszczenia > 20% powierzchni nawierzchni, znaczne odkształcenia, spękania świadczące o utracie nośności, wyboje, koleiny, złuszczenia nawierzchni – wymaga lokalnej przebudowy konstrukcji jezdni, oraz wykonania nowej nawierzchni bitum.

Za działania podejmowane w zakresie dróg powiatowych odpowiada Zarząd Dróg Powiatowych w Brzesku. Swym zasięgiem obejmuje drogi powiatowe położone na obszarze administracyjnym powiatu brzeskiego tj. na terenie gmin: Borzęcin, Brzesko, Czchów, Dębno, Gnojnik, Iwkowa, Szczurowa.

Komunikacja publiczna, której centrum w obrębie powiatu stanowi miasto Brzesko, oparta jest na połączeniach MPK sp. z o.o. w Brzesku oraz przewozach prywatnych. Przewoźnicy prywatni mają swoje siedziby m.in. w gminach: Brzesko, Borzęcin, Szczurowa oraz Iwkowa. Komunikacja busowa jest stosunkowo dobra i umożliwia mieszkańcom podejmowanie zatrudnienia w różnych miejscowościach.

Dostępność kolejowa na terenie powiatu brzeskiego znajduje się na poziomie dobrym. Przez teren powiatu Brzeskiego przechodzi magistrala kolejowa relacji Katowice – Kraków –Tarnów obsługująca przewozy pasażerskie ze stacją Brzesko Okocim oraz przewozy towarowe. Od magistrali głównej odchodzi odnoga skierowana w kierunku centrum miasta obsługująca zlokalizowane w pobliżu tereny przemysłowe. Niewielką rolę dla komunikacji miejscowej odgrywa kolej. W ostatnim dziesięcioleciu liczba przewozów kolejowych zarówno pasażerskich jak i towarowych zmniejszyła się. Obciążenie ruchem na poszczególnych liniach jest znacznie zróżnicowane.

Powiat brzeski posiada korzystną lokalizację w odległości ok. 50 km od międzynarodowego portu lotniczego Kraków-Balice. Dzięki oddaniu do użytku południowej obwodnicy Krakowa, dojazd samochodem do portu możliwy jest w ciągu kilkadziesiąt minut.

7.3. Sieć energetyczna

W powiecie brzeskim zarejestrowanych jest 29849 odbiorców indywidualnych energii elektrycznej, w tym 76,6% odbiorców na wsiach. Ogólne zużycie energii elektrycznej wynosi 57 071 MWh.

Tabela 51. Sieć energetyczna w powiecie brzeskim w 2012 roku

Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	6987
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	12608
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych wg lokalizacji odbiorcy		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu		
ogółem	szt.	29849
na wsi	szt.	22862
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu		
ogółem	MWh	57071
na wsi	MWh	44463

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

7.4. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Powiat brzeski dysponuje czynną wodociągową siecią rozdzielczą o długości 729,4 km oraz kanalizacyjną – 329,2 km (dane z 2012 r.), co oznacza gęstość poszczególnych sieci odpowiednio 1,23 kmb/km² i 0,56kmb/km². Nie są to wartości zadowalające, gdyż analogiczne wskaźniki dla województwa małopolskiego wynoszą 1,19 kmb/km² i 0,75 kmb/km², a dla Polski 0,9kmb/km² i 0,4 kmb/km².

Do sieci wodociągowej podłączone jest ogółem 14798 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (57801 osób korzysta z sieci wodociągowej – 62,4% ludności powiatu), z czego niemal połowa (49,6%) w gminie Brzesko. Posiada ona również najdłuższą sieć wodociągów w powiecie, liczącą 181,4km. Na uwagę zasługuje dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa na terenie gminy Dębno – liczy ona 107,3 km sieci, 2879 przyłączy i swym zasięgiem obejmuje 77% ludności gminy.

Do sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu brzeskiego przyłączonych jest ogółem 4966 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (28486 osób korzysta z sieci kanalizacyjnej, co stanowi 30,7% ogółu ludności), z czego 46,1% z terenu gminy Brzesko. Widoczna jest jednak dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie badanego powiatu. Długość sieci kanalizacyjnej stanowi jedynie 45,1% długości sieci wodociągowej. Aczkolwiek corocznie czynione są w gminach powiatu inwestycje w rozwój sieci infrastruktury kanalizacyjnej. Słabo rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej może obniżać atrakcyjność powiatu i poszczególnych gmin dla inwestorów. Dlatego należy czynić dalsze działania w kierunku rozwoju sieci wodociągowo-kanalizacyjnych na terenie powiatu. Brak sieci kanalizacyjnej notują gminy Borzęcin i Iwkowa.

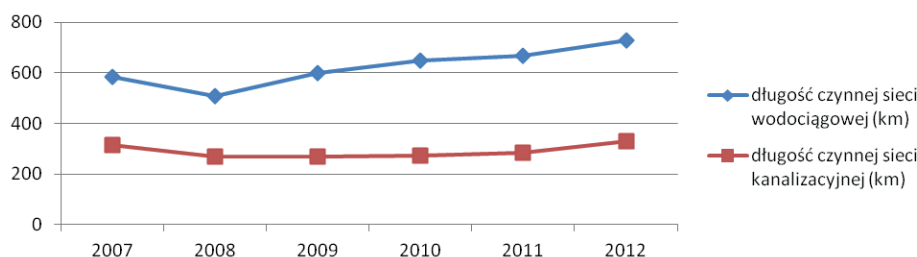

Tabela 52. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wg gmin w powiecie brzeskim w 2012 roku

Gminy	Sieć wodociągowa [km]	Sieć kanalizacyjna [km]
Borzęcin	122,3	–
Brzesko	181,4	128,7
Czchów	145,2	46,2
Dębno	107,3	118,8
Gnojnik	39,7	20,8
Iwkowa	13,5	–
Szczurowa	120	14,7
Powiat brzeski	729,4	329,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 18. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w powiecie brzeskim w latach 2007–2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie powiatu brzeskiego podejmowane są inwestycje mające na celu zwiększenie zasięgu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W związku z tym z roku na rok wydłuża się sieć wodociągowa i kanalizacyjna, co widoczne jest na wykresie.

Ścieki komunalne w powiecie brzeskim odprowadzane są do 7 oczyszczalni biologicznych. Z oczyszczalni korzysta 31891 mieszkańców, w tym 53% mieszkańców miast. Ścieki przemysłowe oczyszczane są w jednej oczyszczalni biologicznej.

7.5. Sieć gazowa

Powiat brzeski dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą gazociągową siecią rozdzielczą o długości 1099,01 km, która stanowi 4,9% ogółu rozdzielczych sieci gazociągowych w województwie małopolskim. Gęstość sieci gazociągowej wynosi 1,86 kmb/km². Analogiczny wskaźnik dla województwa wynosi 1,47 kmb/km². Ogół ludności korzystający z instalacji gazowej w powiecie wynosi aż 74,7% (stan na rok 2012). Do rozdzielczej sieci gazociągowej podłączonych jest ogółem ponad 19343 gospodarstw domowych. Stanowi to 2,76% ogółu podłączeń w województwie małopolskim. Jednak roczne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 odbiorcę zamieszkującego powiat brzeski jest najniższe w porównaniu z innymi powiatami. Wynosi ono w badanym powiecie 11 219 tys. m³, dla porównania wartość dla województwa wynosi 416 942 tys. m³.

7.6. Gospodarka odpadami

Po wprowadzeniu 1 lipca 2013 r. zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi należy do gmin. Gminy mają obowiązek zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Wiąże się to z dodatkowym obciążeniem administracyjno-prawnym i finansowym gmin, związanym z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami. Ustawa śmieciowa może przynieść również samorządom terytorialnym wymierne korzyści. Dzięki niej możliwe stanie się uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wywiązanie się ze zobowiązań wynikających z prawa unijnego. Jej celem jest również dbanie o czyste i nieskażone środowisko naturalne.

Charakterystyka gospodarki odpadami na terenie powiatu brzeskiego znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 53. Gospodarka odpadami w powiecie brzeskim w 2012 roku

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku		
ogółem	t	9695,84
z gospodarstw domowych	t	6514,92
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	17555
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	70,4
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	10
Dziki wysypiska		
powierzchnia – stan w dniu 31 XII	m ²	1170
istniejące – stan w dniu 31 XII	szt.	18
zlikwidowane	szt.	47
odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk	t	62,2
dziki wysypiska na 100 km ² powierzchni ogółem	szt.	3
powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	m ²	198

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ciągu roku gospodarstwa domowe generują średnio 67,19% wszystkich odpadów powstałych na terenie powiatu brzeskiego. Na jednego mieszkańca przypada 70,4 kg generowanych odpadów. Na obszarze powiatu w 2012 roku znajdowało się 18 dzikich wysypisk. Władze gminne dążą do sukcesywnego usuwania nielegalnych wysypisk, które powodują zanieczyszczenie gleb, wód oraz psują estetykę środowiska naturalnego.

7.7. Nowoczesne technologie

Starostwo Powiatowe w Brzesku nie dysponuje danymi o liczbie abonentów korzystających z telefonów stacjonarnych. Wzrost popularności telefonii komórkowej sprawił, że każdy mieszkaniec może mieć dostęp do połączeń telefonicznych na terenie powiatu. Drugim, istotnym medium wpływającym na życie w powiecie brzeskim jest Internet. Dostępność i podłączenie do tej usługi zapewniają indywidualni operatorzy. Z dobrodziejstwa jakie niesie połączenie internetowe korzysta Starostwo Powiatowe poprzez E-Urząd. Platforma ta umożliwia wszystkim zainteresowanym załatwienie spraw poprzez elektroniczne składanie wniosków.

Funkcjonuje również strona internetowa prowadzona przez Starostwo Powiatowe Brzesku, która jest źródłem wielu cennych informacji o wydarzeniach w powiecie. Jest to forma komunikacji z mieszkańcami, ale również potencjalnymi inwestorami i turystami, którzy mogą znaleźć tam aktualne wiadomości.

Brzeskie Hotspoty

Bardzo pozytywną inicjatywą w zakresie rozpowszechniania nowoczesnych technologii jest udostępnienie publicznej sieci bezprzewodowej. Gminą w powiecie brzeskim, która jako pierwsza wprowadziła to rozwiązanie jest Brzesko. Jako jedna z nielicznych gmin w Polsce oferuje w ponad 20 miejscach turystom i mieszkańcom bezpłatny dostęp do globalnej sieci Internet. Dla ułatwienia znalezienia tych miejsc, w których działają hotspoty, zostały one specjalnie oznakowane słupkami i banerami z nazwą „Brzeskie Hotspoty”.

8. Powiązania zewnętrzne

Powiat brzeski należy do Związku Powiatów Polskich (ZPP), który z kolei jest członkiem Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR) oraz Polskiego Komitetu Współpracy z Komitetem Regionów UE. Ubiega się również o członkostwo w Europejskiej Sieci Samorządów Lokalnych. ZPP współpracuje ze Związkiem Powiatów Niemieckich na podstawie Traktatu z 2000 r. Aktualnie prowadzone są rozmowy o współpracy z samorządami na Ukrainie i Białorusi. Związek Powiatów Polskich jest stowarzyszeniem powiatów broniącym wspólnych interesów powiatów, poprzez:

- reprezentowanie powiatów na forum ogólnopolskim i międzynarodowym,
- inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych, dotyczących samorządów terytorialnych,
- propagowanie wymiany doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań własnych i zadań z zakresu administracji rządowej,
- inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw mających wpływ na rozwój społeczności powiatowych,
- inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatów, nawiązywanie kontaktów zagranicznych oraz wymianę naukową i kulturalną,
- prowadzenie pracy informacyjnej, konsultacyjnej i programowej mającej na celu rozwiązywanie problemów w zakresie poszczególnych dziedzin działalności samorządu terytorialnego,
- prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej, dotyczącej problematyki Związku i jego członków.

Partnerskim powiatem dla powiatu brzeskiego jest od 12.09.2012 roku powiat łębski. Celem współpracy jest nawiązanie partnerskich stosunków, poprzez dążenie do określenia i osiągnięcia wspólnych celów na płaszczyźnie turystycznej, gospodarczej, oświatowej i kulturalnej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, kultury fizycznej i sportu, opierając się na wymianie doświadczeń i informacji pomiędzy samorządami obu powiatów. Współpraca polegać będzie między innymi na: wymianie samorządowych doświadczeń w różnych dziedzinach życia pomiędzy lokalnymi instytucjami, organizacjami i podmiotami działającymi na terenie obu powiatów, wspieraniu inicjatyw społeczności lokalnych o charakterze turystycznym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym, współdziałaniu na płaszczyźnie rozwoju turystyki poprzez wzajemne kreowanie korzystnego wizerunku obu regionów, zwłaszcza w związku z ważnymi, lokalnymi imprezami turystycznymi i kulturalnymi, wzajemną promocję produktów turystycznych, popularyzację i wspólną promocję szlaków turystycznych, kulturowych, m.in. Dróg św. Jakuba, popularyzację dziedzictwa kulturowego obu regionów (wystawy, prezentacja sztuki ludowej, współpraca zespołów folklorystycznych), wspieraniu kontaktów pomiędzy uczniami i wychowankami szkół i placówek oświatowych z obu powiatów, pomocy przy organizowaniu kolonii i obozów sportowych, szkoleniowych, oraz różnych form aktywności sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Gminy powiatu brzeskiego nawiązały współpracę z miastami i gminami partnerskimi:

- gmina Brzesko: Szazhalombatta (Węgry), Sovata (Rumunia), Langenenslingen (Niemcy);
- gmina Borzęcin: gmina Czarna, gmina Przechlewo;
- gmina Dębno: Strausberg (Niemcy), Renkum (Holandia), Visegrad (Węgry), Tczew (Polska), Kursk (Rosja), Terezin (Czechy), Nowy Tomyśl (Polska);
- gmina Szczurowa: Bohorodczany (Ukraina), Miedzichowo (woj. Wielkopolskie);
- gmina Iwkowa: Öscöd (Węgry), Selm (Niemcy); z gminami ze stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Na Śliwkowym Szlaku”: Czchów, Gnojnik (powiat brzeski), Łososina Dolna i Gródek nad Dunajcem (powiat nowosądecki), Lipnica Murowana (powiat bocheński), Laskowa (powiat limanowski).
- gmina Gnojnik: gminy ze stowarzyszenia LGD „Na Śliwkowym Szlaku” – Iwkowa, Czchów, Łososina Dolna i Gródek nad Dunajcem Lipnica Murowana, Laskowa. Planowana jest współpraca polegająca głównie na wymianie, współpracy w dziedzinach kultury, sportu, być może gospodarczej.
- gmina Czchów: gminy ze stowarzyszenia LGD „Na Śliwkowym Szlaku”. Nie współpracuje z żadnymi miastami zagranicznymi, jednak planuje takie działania w przyszłości.

ZAŁĄCZNIK NR 2. ANALIZA SWOT

ANALIZA SWOT – POŁOŻENIE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie w województwie małopolskim i graniczenie z powiatem tarnowskim – dobre połączenie (autostrada A4) do miejsc z szerokimi możliwościami i ciekawymi inicjatywami ▪ układ przestrzenny pozwalający na funkcjonowanie przemysłu, rolnictwa i turystyki ▪ położenie dwóch miast na terenie powiatu skupiających w sobie ważne sfery życia mieszkańców powiatu ▪ zurbanizowanie głównych części powiatu – miasta Brzesko i gminy Dębno pozwalające na pozarolniczy rozwój gospodarczy ▪ uprawianie rolnictwa w części powiatu, gdzie przeważają grunty orne ▪ przeważająca część terenów należąca do osób fizycznych mogąca przekładać się na dbałość o posiadane tereny ▪ utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej na Pomianowskim Stoku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nierównomiernie rozłożona zabudowa mieszkaniowa, skupiająca się głównie w mieście Brzesku – dysproporcja między poszczególnymi miejscowościami w jednym regionie ▪ brak Specjalnych Stref Ekonomicznych w powiecie, które mogłyby zachęcić mieszkańców do zakładania własnych pozarolniczych działalności gospodarczych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyodrębnianie miejsca na nowe tereny inwestycyjne ▪ tworzenie Sfer Aktywności Gospodarczej w gminach powiatu brzeskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbyt wolne dostosowywanie się do wymagań, jakie są stawiane przed powiatem, by mógł on stać się istotnym punktem na mapie rozwoju tego regionu, utrata konkurencyjności

Mocne strony

Położenie geograficzne powiatu jest jedną z jego największych szans rozwojowych. Tereny wokół Krakowa oraz wzdłuż autostrady A4 coraz wyraźniej stają się osią rozwoju gospodarczego Małopolski. Powiat brzeski ma szansę na dołączenie do grona najlepiej rozwiniętych powiatów województwa.

Układ przestrzenny powiatu sprzyja zrównoważonemu rozwojowi dzięki podziałowi na sfery: przemysłową, rolniczą i turystyczną. Coraz większego znaczenia nabiera też miasto Brzesko – wysoko zurbanizowane, gdzie możliwa jest działalność pozarolnicza.

Zaangażowanie w rolnictwie ma miejsce w tej części powiatu, gdzie przeważają grunty orne, dzięki temu jest ono efektywne, a zagospodarowanie przestrzeni prawidłowe. Dodatkowo, znaczna część terenów należy do osób fizycznych. Daje to większą szansę na podjęcie inwestycji na takim terenie, niż w przypadku, gdy to Skarb Państwa jest właścicielem. Często wiele państwowych działek jest przez lata niezagospodarowane, stając się „ziemią niczyją” pokrytą gęstą zielenią.

Ukończenie realizacji projektu, jakim było utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej na Pomianowskim Stoku pozwoliło na stworzenie dogodnych warunków do rozwoju działalności gospodarczej w tym rejonie, podniosło atrakcyjność Gminy Brzesko oraz zapewniło nowe, trwałe miejsca pracy w usługach okołobiznesowych. Była to pierwsza taka inwestycja, który pociągnie za sobą tworzenie kolejnych sfer i nowe inwestycje gospodarcze.

Słabe strony

Zabudowa na terenie powiatu jest rozłożona nierównomiernie wewnątrz samych miejscowości – większość gospodarstw skupia się w jednym miejscu. Między miejscowościami również występują dysproporcje w zabudowie. W niektórych np. Brzesko lub Szczurowa przeważa zwarta zabudowa jednorodzinna, a w innych (Iwko-wa) zabudowa zagrodowa – oddziałuje to na krajobraz powiatu, który łączy w sobie skrajności. Dodatkowo, ze względu na brak równomierności w rozłożeniu gospodarstw w gminach, nie jest w pełni wykorzystywana cała powierzchnia jednostek. Może przekładać się na gorszy stan terenów, które nie są uzbrojone ani przygotowane pod inwestycje ze względu na brak zainteresowania nimi.

W żadnej gminie należącej do powiatu brzeskiego nie ma utworzonej Specjalnej Sfery Ekonomicznej, której bezpośrednim celem jest prowadzenie działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach. Brak SSE w omawianym regionie powoduje, że żaden mieszkaniec powiatu nie może korzystać z dobrodziejstwa takiej sfery jakimi są: ulgi podatkowe, szerokie kontakty biznesowe oraz bardzo dobre zaplecze do prowadzenia działalności.

Szanse

Działalność w zakresie zagospodarowania terenów inwestycyjnych należy określić jako słabą, dlatego potencjał drzemący w zasobach powiatu brzeskiego należy upatrywać w kategorii szans. Gminy z analizowanego powiatu planują realizację inwestycji w przyszłości. Ujmują też nowe tereny inwestycyjne w planach zagospodarowania przestrzennego. Wynika stąd wniosek, iż władze powiatu zdają sobie sprawę z powagi znaczenia tej sfery w rozwoju powiatu. Funkcjonująca już na Pomianowskim Stoku Strefa Aktywności Gospodarczej może inspirować i zachęcać do tworzenia nowych. Dzięki temu w warunkach lokalnych tworzone są nowe miejsca pracy w działalności pozarolniczej. Daje to szansę na znalezienie zatrudnienia przez osoby wykształcone. Utworzone Sfery Aktywności Gospodarczej z czasem zostaną przekształcone w Specjalne Sfery Ekonomiczne, których zasięg działania i zakres możliwości jest jeszcze większy. Konsekwentne działania w tej sferze połączone z atrakcyjną lokalizacją przełożą się na harmonijny rozwój powiatu brzeskiego, czyniąc go miejscem nowoczesnym i konkurencyjnym.

Zagrożenia

Uwarunkowania pod względem położenia powiatu brzeskiego zapewniają odpowiednie zaplecze do osiągnięcia dominującej i wiodącej pozycji w województwie małopolskim. Wyznaczanie wymagających standardów stanowi jednak duże wyzwanie dla powiatu. Dążąc do miana konkurencyjnego i dobrze prosperującego powiatu, będzie musiał spełnić szereg oczekiwań stawianych przez jednostki współfinansujące poszczególne projekty lub organy władzy wyższego rzędu. Wiąże się to z ryzykiem nienadążania z realizacją konkretnych zadań. Należy mieć na uwadze fakt, że obok powiatu brzeskiego rozwijają się inne jednostki, którym również zależy na osiągnięciu konkurencyjnej pozycji. Ponadto zintensyfikowane działania powiatu w rozwoju mogą być negatywnie odbierane przez społeczność lokalną, której może nie odpowiadać tempo zmian w powiecie.

ANALIZA SWOT – ZASOBY NATURALNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">warunki klimatyczne sprzyjające rolnictwu w znacznej części powiatumożliwość używania wód z poziomu czwartorzędowego ze względu na dobre warunki hydrologiczneistnienie dużego zbiornika Czchowskiego mającego charakter rekreacyjny, zlokalizowanie obiektów wypoczynkowych w jego pobliżupołożenie na terenie powiatu zbiorników wodnych do hodowli rybwystępowanie oczek wodnych na terenie zalewowym o charakterze rekreacyjno-sportowymwystępowanie wśród gleb mad, które są żyzne, możliwość uprawy pszenicy i warzywróżnorodność środowiska roślinnego – istotny walor turystycznej strony powiaturóżnorodność świata zwierzęcego – występowanie rzadkich gatunkówwystępowanie złóż gazu – utworzenie obszarów górniczych, dających miejsca pracyeksploatacja lokalnych surowców wykorzystywanych w budownictwie	<ul style="list-style-type: none">ubogie wody podziemne, słaba infiltracja – łatwe skażenie wódwysoka zawartość manganu i żelaza w wodzie – konieczność uzdatniania wody do piciaczystość wód rzek sklasyfikowana jako średnia, brak wód I klasy – zanieczyszczenie środowiskaprzewaga słabych i średnich gleb, co niekorzystnie przekłada się na jakość uprawianego rolnictwaprzewaga wtórnych zbiorowisk roślinnych ze względu na zniszczenie tych naturalnychniska lesistość powiatu w porównaniu z województwem i krajem
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">potencjał wykorzystywania energii wiatrowej i słonecznej – podejmowanie działań w tym kierunku przez gminy powiatu brzeskiego, promocja troski o środowiskomożliwość rozwoju turystyki ze względu na zasoby roślinne i zwierzęce	<ul style="list-style-type: none">duże zagrożenie powodziowe i występowanie terenów zalewowych ze względu na układ hydrologiczny powiatuzakłócenie krajobrazu ze względu na obszary wydobywania gazu

Mocne strony

Powiat częściowo ma charakter rolniczy, zatem sprzyjające warunki klimatyczne jak i hydrologiczne są zdecydowanie zaletą regionu. Dzięki temu rolnictwo może być bardziej efektywne, a długi okres wegetacyjny pozwala na różnorodne uprawy.

Inną stroną powiatu, jest rekreacja i turystyka, w zakresie której powiat dysponuje m.in. zbiornikiem wodnym w Czchowie. Ten punkt rekreacyjny wiąże ze sobą powstawanie obiektów noclegowych w jego pobliżu, a tym samym tworzenie miejsc pracy w branży turystycznej i powiązanych z nią. Dodatkowym atutem są zbiorniki do hodowli ryb i przeznaczanie ich do sprzedaży – niesie to za sobą możliwość skojarzenia dostarczania świeżych ryb z rejonu powiatu brzeskiego. Turyści odwiedzający mogą skorzystać z łowisk komercyjnych, co również stanowi atrakcję przyciągającą rodziny z dziećmi i ludzi w różnym wieku.

Walorem powiatu brzeskiego jest bogactwo roślinności i gatunków zwierząt tam występujących oraz ukształtowanie terenu podnoszące atrakcyjność powiatu pod względem turystycznym.

Za pozytywne zjawisko należy uznać utworzenie obszarów górniczych, gdzie wydobywany jest cenny surowiec – gaz ziemny. Przy jego wydobywaniu zatrudnionych jest wielu mieszkańców, co pozytywnie wpływa na rynek pracy w powiecie. Ponadto, eksploatacja gazu wiąże się z funkcjonowaniem odpowiedniej infrastruktury maszynowej i transportowej, która musi spełniać najwyższe standardy bezpieczeństwa.

Na terenie powiatu możliwe jest wydobywanie złóż i wykorzystywanie ich w budownictwie. Skraca to łańcuch dostaw, konieczność opłat za transport i jest wsparciem dla lokalnego rynku.

Słabe strony

W powiecie występuje problem ubogich wód podziemnych, które mają słabą infiltrację przez co może łatwo dojść do ich skażenia, a jest to niebezpieczne dla ludzi i zwierząt. Ze względu na układ geologiczny woda ma dużą zawartość żelaza i manganu, co czyni ją niezdatną do picia bez wcześniejszego oczyszczenia. Podnosi to koszty dystrybucji wody i nakłada większe obciążenia. W powiecie nie występują wody klasy I, a czystość rzek sklasyfikowano jako średnią – świadczy to o zanieczyszczeniu środowiska i może odstraszać turystów przed wypoczynkiem w tym regionie. Dodatkowo, przeważają wtórne zbiorowiska roślinne, również będące konsekwencją degradacji środowiska naturalnego. Taki stan przyrody w ujęciu turystycznym stanowi słabą stronę powiatu. Zasoby naturalne w sferze lesistości plasują się poniżej poziomu województwa i kraju, należy więc uznać, że konieczne są działania w kierunku podniesienia wskaźnika lesistości.

Szanse

Szansą powiatu na zyskanie wizerunku jednostki ekologicznej i dbającej o środowisko jest szerzenie działań związanych z energią odnawialną. Energia wiatru i energia słoneczna mogą być wykorzystywane do pozyskiwania prądu i ciepła w powiecie. Inwestycja w wiatraki i kolektory to pozytywne przedsięwzięcie, którego koszty w niedługim czasie się zwracają. Ważne jest, by promować alternatywne źródła energii i wykorzystywać ich potencjał tam, gdzie występuje. Obawa ludzi przed nieznaną formą pozyskiwania energii musi zostać rozwiana właśnie przez podejmowanie działań blisko nich, tak by mogli się przekonać. Zwiększenie wykorzystywania energii wiatru czy słońca przysporzy korzyści również środowisku.

To, co może zachęcać ludzi do odwiedzania powiatu brzeskiego to chęć obcowania z przyrodą. Jednak, by powiat brzeski mógł traktować to jako swoją mocną stronę, musi poprawić stan środowiska naturalnego, eliminując występujące zanieczyszczenia.

Zagrożenia

Układ hydrologiczny w powiecie przyczynia się do zagrożenia powodziowego i występowania terenów zalewowych. Zmniejsza to powierzchnię potencjalnych terenów pod inwestycję ze względu na obawę podtopienia. Niekontrolowane wystąpienia rzek z koryt mogą również zniweczyć uprawy rolne, co przełoży się na trudną sytuację finansową rolników w powiecie.

Innym zagrożeniem mogącym wystąpić w powiecie, jest negatywna strona procesu wydobywania gazu ziemnego. Działania te silnie ingerują w krajobraz i go zakłócają, co może stanowić przeszkodę w promocji powiatu brzeskiego jako regionu wypoczynkowo-rekreacyjnego.

ANALIZA SWOT – DEMOGRAFIA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Wzrost liczby ludności od roku 2008 w powiecie, co pozytywnie przekłada się na inne sfery funkcjonowania powiatu np. działalność gospodarczą, zapotrzebowanie na różne usługi▪ wzrost liczby urodzeń od 2011 r., co w dłuższym okresie może zniwelować panujący niż demograficzny▪ dodatnie saldo migracji zagranicznych, również przekłada się coraz większą liczbę ludności▪ większa liczba urodzeń chłopców niż dziewczynek – zrównoważenie przeważającej liczby kobiet	<ul style="list-style-type: none">▪ małe zaludnienie powiatu▪ wzrost liczby zgonów w powiecie, w tym przeważająca część to mężczyźni – odzwierciedlenie ogólnopolskiego zjawiska jakim jest krótsza średnia długość życia mężczyzn niż kobiet▪ spadek przyrostu naturalnego, choć i tak utrzymuje się na dodatnim poziomie▪ wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym maleniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – tendencja dotycząca całej Polski, przekładająca się na starzenie się społeczeństwa▪ obciążenie demograficzne wyższe niż w województwie małopolskim i kraju▪ ujemne saldo migracji wewnętrznych – uznawanie przez mieszkańców powiatu brzeskiego za mało atrakcyjny i konkurencyjny▪ rozbieżności między gminami w sferze problemów społecznych tj. strukturze wiekowej, salda migracji – utrudnia to wprowadzenie uniwersalnych rozwiązań na skalę powiatu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Utrzymanie się trendu wzrastającej liczby urodzeń w powiecie▪ Pozostanie salda migracji zewnętrznych na poziomie dodatnim▪ Podejmowanie działań kreujących powiat jako miejsce atrakcyjne do mieszkania	<ul style="list-style-type: none">▪ odpływ aktywnej i wykształconej ludności do innych ośrodków w Polsce, co dodatkowo pogłębi małą liczbę ludności w powiecie▪ utrata przez powiat brzeski konkurencyjnej pozycji na tle innych regionów▪ w dłuższej perspektywie negatywny wpływ na funkcjonowanie gminy ze względu na obciążenia związane z utrzymywaniem licznej grupy w wieku poprodukcyjnym

Mocne strony

Pozytywnym zjawiskiem występującym w powiecie jest wzrost liczby ludności na przestrzeni lat. Świadczy to o napływie nowych osób do powiatu oraz o pozostawaniu mieszkańców w rodzinnych stronach. Odpowiadać może za to dostrzeganie możliwości rozwoju, znajdowania pracy i dogodnych warunków do życia. Rosnąca liczba ludności to też rosnące potrzeby na usługi z różnych dziedzin: handlu, gastronomii, budownictwa czy komunikacji publicznej. Sprzyja to ogólnemu rozwojowi powiatu w wielu kierunkach.

Niż demograficzny, który ma miejsce w ciągu ostatnich lat w całej Polsce, w powiecie brzeskim jest łagodzony przez rosnącą liczbę urodzeń (od 2011 r.) i utrzymywanie się przyrostu naturalnego na dodatnim poziomie. Zjawisko to dobrze rokuje na przyszłość ze względu na niepokojący proces starzenia się społeczeństwa. Ponadto odnotowano dodatnie saldo migracji zagranicznych oznaczające postrzeganie powiatu przez osoby spoza niego za atrakcyjne miejsce.

Zjawiskiem, demograficznym, które można uznać za pozytywne jest fakt, narodzin większej liczby chłopców niż dziewczynek, równoważący przeważającą liczbę kobiet.

Trendy demograficzne obserwowane i prognozowane dla powiatu brzeskiego można zaliczyć do umiarkowanie korzystnych w kontekście sytuacji w regionie i kraju.

Słabe strony

Mimo rosnącej liczby ludności, powiat brzeski należy zakwalifikować do mało zaludnionego na tle województwa. W ciągu ostatnich kilku lat wzrosła liczba zgonów, z przewagą w tej kategorii mężczyzn, ponieważ ich średnia długość życia jest krótsza niż kobiet (globalne zjawisko). Negatywnym aspektem, chociaż również występującym na szerszą skalę, jest zwiększanie się grupy osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy zjawisko w grupie wieku przedprodukcyjnego jest odwrotne. Wiąże się to z dużym obciążeniem demograficznym i konsekwencjami jakie będą musiały znieść przyszłe pokolenia – konieczność utrzymywania osób w wieku poprodukcyjnym. W sferze migracji wewnętrznych, saldo jest ujemne, jest to niebezpieczne zjawisko z uwagi na siłę jego oddziaływania – powiat brzeski z punktu widzenia innych regionów Polski może wydawać się mało atrakcyjny.

Zjawiska negatywne dotyczące gminę nie zawsze mają charakter powszechny tzn. nie wszystkie gminy w powiecie borykają się z tymi samymi problemami, co z jednej strony można uznać za pożądane, z drugiej jednak, trudniej jest wprowadzić jednolite plany działania w całym powiecie, ponieważ istnieje konieczność ich indywidualizacji do sytuacji w każdej gminie.

Szanse

Pozytywnym zjawiskiem, mogącym zaowocować w przyszłości, jest utrzymywanie się trendu wzrastającej liczby ludzi. Do tej samej kategorii można zakwalifikować dodatnie saldo migracji zagranicznych. Powiat powinien podejmować działania zachęcające do przyjeżdżania i osiedlania się na jego terenie. Zwiększająca się liczba ludności pozwala na kształtowanie go jako miejsca atrakcyjnego do mieszkania i życia. Napływ ludzi wykształconych i o różnych kulturach (przy migracjach zagranicznych) może przyciągnąć też inwestorów ze względu na wzrost popytu na różne usługi i dobra.

Zagrożenia

Powiat mierzy się z problemem ujemnego salda migracji wewnętrznych, co może skutkować odpływem z regionu ludzi wykształconych w wieku produkcyjnym. Spotęguje to problem małej liczby ludności i może spowolnić gospodarkę na terenie powiatu. Następstwem opuszczania powiatu przez jego mieszkańców jest niekorzystny wizerunek jaki jest kreowany w świadomości ludzi w innych rejonach Polski. Może to przekładać się na utratę konkurencyjności przez powiat brzeski.

Zagrożenie, jakie niesie za sobą sytuacja gospodarcza to negatywne skutki dysproporcji między grupą w wieku przedprodukcyjnym a poprodukcyjnym. Utrzymywanie się takiego stanu rzeczy przez dłuższy czas będzie miało swoje odbicie w profilach prowadzonych działalności i usługach dostępnych na rynku.

ANALIZA SWOT – INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ funkcjonowanie kilku Zespołów Szkół nauczających na dobrym poziomie, pozwalających na wybór młodzieży ich życiowej ścieżki zawodowej▪ funkcjonowanie ośrodków pozwalających na naukę dzieci z dysfunkcjami▪ przyznawanie uczniom stypendium Starosty za osiągnięcia naukowe – motywacja młodzieży do zgłębiania wiedzy i branie udziału w konkursach▪ działalność ośrodków doradczych dla młodzieży w zakresie preferencji zawodowych▪ funkcjonowanie centrów kultury i Domów Ludowych na terenie powiatu – ciekawa forma spędzania wolnego czasu, integracja społeczności▪ organizowanie cyklicznych imprez, w tym również w plenerze – zaangażowanie mieszkańców w życie regionu, promocja powiatu i jego lokalnych tradycji▪ wystarczająca liczba bibliotek – łatwa dostępność zachęca do czytania▪ położenie obiektów o walorach turystycznych i historycznych – rozwój turystyki w powiecie▪ działalność Brzeskiego OSiR-u promującego aktywność fizyczną▪ utworzenie w Brzesku boiska ORLIK 2012 w ramach państwowego programu▪ organizowanie zawodów sportowych na poziomie powiatu – kształtuje ducha rywalizacji wśród młodzieży szkolnej, jednoczy społeczność▪ działalność Policji poprzez programy profilaktyki dot. cyberzagrożeń – reagowanie organów ścigania na aktualne potrzeby i zagrożenia oraz założenie publicznego monitoringu▪ funkcjonowanie odpowiedniej liczby ośrodków zdrowia oraz specjalistycznego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego i Hospicjum Stacjonarnego▪ prowadzenie działań mających na celu niwelowanie patologii społecznych i dysfunkcje rodzinne▪ członkostwo powiatu w LGD – dające szansę na rozwój regionu, innowacyjność obszarów wiejskich	<ul style="list-style-type: none">▪ coroczny spadek liczby uczniów ze względu na niż demograficzny▪ konieczność modernizacji i remontu placówek oświatowych, w tym ośrodków specjalnych, na terenie powiatu▪ niska komputeryzacja szkół zawodowych▪ funkcjonowanie 2 jednostek policji na cały powiat dłuższy czas reakcji na wezwanie, może przyczyniać się poczucia bezkarności i rozwoju drobnej przestępczości▪ występowanie problemu przestępstw narkotykowych, w tym wśród nieletnich▪ ubóstwo będące główną przyczyną przyzwania pomocy społecznej – małe dochody mieszkańców, trudność w samodzielnym utrzymaniu się▪ stosunkowo małe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne powiatu

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ przeprowadzenie koniecznych modernizacji placówek oświatowych pozwoli na kształcenie młodzieży na wysokim poziomie i przygotowanie absolwentów do wymagań rynku pracy▪ promocja powiatu poprzez organizowanie zawodów sportowych między powiatami i ogólnopolskich▪ przystosowanie posiadanego zaplecza zabytkowo-turystycznego dla potencjalnych zwiedzających▪ wdrażania programów profilaktycznych w zakresie zdrowia▪ utrzymywanie istniejących ośrodków zdrowia w dobrym stanie oraz ich rozwój w przyszłości – wysoki standard usług medycznych, poprawia zdrowia mieszkańców, spadek wskaźnika śmiertelności ze względu na szybsza wykrywalność chorób	<ul style="list-style-type: none">▪ malejąca liczba uczniów w dłuższej perspektywie może doprowadzić do likwidacji oddziałów▪ brak podejmowania działań w kierunku modernizacji placówek oświatowych może rodzić dysproporcje między młodzieżą z mniejszych ośrodków a tą z dużych miast▪ wyjeżdżanie wykształconej młodzieży do innych regionów Polski bądź za granicę▪ utarta atrakcyjności przez powiat brzeski ze względu na małą aktywność społeczną

Mocne strony

W powiecie funkcjonują zespoły szkół, które zapewniają edukację młodzieży w różnych kierunkach. Młodzi ludzie mogą wybrać ścieżkę zawodową poprzez kształcenie się w szkołach zawodowych, technikach lub liceach ogólnokształcących. Na terenie powiatu działają też specjalistyczne ośrodki pozwalające na edukację dzieci z dysfunkcjami. Łatwa dostępność do nich daje im szansę na rozwój i osiągnięcie samodzielności, a rodziny tych osób nie są obciążone dojazdami do odległych ośrodków. W imieniu Starosty Brzeskiego przyznawane są stypendia za osiągnięcia naukowe. Poza materialną korzyścią, zachęca to do pogłębiania swojej wiedzy, startowania w konkursach na szczeblu wojewódzkim czy krajowym. Jest to też dobra droga promocji powiatu poprzez osiągnięcia swoich wychowanków. Ze względu na coraz wcześniejsze podejmowanie pracy przez młodych ludzi i troskę o swoją karierę, bardzo pozytywne jest działanie ośrodków doradczych w powiecie, które w profesjonalny sposób pomogą zainteresowanym, często z mniejszych miejscowości w wyborze ścieżki zawodowej.

Na terenie powiatu funkcjonuje wiele domów ludowych i kultury – obecność takich instytucji pozwala na wszechstronne rozwijanie się mieszkańców, kreatywne spędzanie czasu, angażowanie się we wspólne inicjatywy. Co więcej, urządzone są liczne imprezy kulturalne i plenerowe – jest to dobry sposób na promocję powiatu, a różnorodna tematyka może przyciągać szeroką publiczność. Imprezą takim często towarzyszą festyny lub targi, więc mieszkańcy mają okazję zaprezentować swoje wyroby tradycyjne i pozyskać nowych klientów. Dodatkowo, w powiecie położonych jest wiele zabytków i obiektów architektury wartych zobaczenia, co stanowi duży walor w kontekście turystyki. Do miejsc takich mogą przyjeżdżać wycieczki szkolne lub osób dorosłych.

Poziom znaczenia sportu w powiecie również stanowi jego zaletę. Prężne działanie OSiR-u oraz Orlika pozwala na organizowanie zawodów powiatowych.

Komenda Powiatowa Policji w Brzesku wprowadziła monitoring, który pozwala na stałą obserwację i ewentualne zarejestrowanie niebezpiecznych zdarzeń będących później dowodem w postępowaniu sądowym.

Policja w powiecie na bieżąco stara się odpowiadać na potrzeby mieszkańców poprzez prowadzenie odpowiednich programów. Należy pamiętać, że powszechne poczucie bezpieczeństwa zachęca do zaangażowania się w życie powiatu, natomiast wysoka przestępczość rodzi między mieszkańcami nieufność i izolację. W sferze pomocy społecznej powiat również prowadzi działania minimalizujące negatywne zjawiska.

Na terenie powiatu funkcjonują ośrodki zdrowia zapewniające opiekę zdrowotną oraz dostęp do lekarzy specjalistów.

Za ogólny rozwój powiatu, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i projektów odpowiada LGD, do której należy powiat brzeski.

Słabe strony

Negatywnym zjawiskiem w powiecie jest malejąca liczba uczniów będąca wynikiem niżu demograficznego. Mniejsza liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych może wynikać jeszcze z innych przyczyn np. braku chęci kontynuowania nauki. Mimo, że na terenie powiatu znajdują się liczne placówki edukacyjne o różnych profilach, to ogólny stan i wyposażenie większości z nich wymaga modernizacji. Konieczność przeprowadzenia takich prac w wielu szkołach i ośrodkach publicznych jest znacznym obciążeniem finansowym, jednak jest to nieuniknione chcąc zachować wysoki poziom kształcenia i świadczyć usługi dla uczniów specjalnych według najwyższych standardów.

Na terenie powiatu działają tylko dwie jednostki policji (komisariat i posterunek) co może przekładać się na rozwój drobnej przestępczości. Powiat boryka się z problemem przestępstw narkotykowych i to wśród osób nieletnich, co świadczy o poczuciu bezkarności. Dodatkowo, duża odległość jednostek policji wydłuża czas reakcji i dojazdu na miejsce zdarzenia.

Ponadto, każda gmina w powiecie ponosi duże wydatki ze względu na świadczenia pomocy społecznej. Główną przyczyną wypłacania tych świadczeń jest ubóstwo jakie dotyka rodziny.

Mimo przejawów zaangażowania się mieszkańców w życie powiatu, ogólny poziom aktywności społecznej można uznać za niewystarczający. Warto podkreślić, że dużo korzyści dla samych mieszkańców może wynikać z ich inicjatywy, gdyż to oni najlepiej znają swoje własne potrzeby oraz rejonu, w którym mieszkają.

Szanse

Należy wykorzystać potencjał, jakim jest funkcjonowanie placówek oświatowych i wspierać ich działanie, ulepszając wyposażenie, remontując budynki tak, by uczniowie chcieli do nich uczęszczać. Zapewnienie komfortu nauki, jak i dostępność niezbędnych przedmiotów, przełoży się na przyjemność z pobierania nauki, lepsze wyniki, a tym samym wzrost prestiżu. Pracodawcy chętniej przyjmą do pracy absolwentów szkół o dobrej renomie, którzy są przygotowani do wykonywania zawodu.

Zaplecze sportowe pozwala na organizowanie rozgrywek i zawodów, które są widowiskowymi wydarzeniami, jednoczą społeczność lokalną i pozytywnie wpływają na rozwój psycho-ruchowy młodzieży. Poza korzyściami o wymiarze społecznym, sukcesy w dziedzinie sportu mogą przyciągnąć sponsorów drużyn dostrzegających talent i potencjał w zawodnikach.

Powiat powinien wykorzystywać potencjał ośrodków zdrowia mieszczących się na jego terenie, w celu profilaktyki zdrowotnej oraz podnoszenie standardu świadczonych usług medycznych.

Szansą dla powiatu brzeskiego jest jak najlepsze wykorzystanie posiadanego zaplecza zabytkowego i uczynienie z niego konkurencyjnego ośrodka, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie. Zainteresowanie pozwoli na ulepszanie obiektów pod względem atrakcyjności, stworzy miejsca pracy w różnych gałęziach (od pracowników budowlanych do przewodników turystycznych i kustoszy). Z rozwojem bazy turystycznej związana jest konieczność zadbania o infrastrukturę, tj.: drogi dojazdowe, połączenia autobusowe – zatem rozwój powiatu nastąpi w wielu kierunkach.

Zagrożenia

Zjawisko już wcześniej wspomniane, jakim jest malejąca liczba uczniów w wyniku kumulacji innych zdarzeń (konieczność podjęcia pracy ze względu na trudną sytuację życiową, brak chęci do kontynuowania edukacji) odpowiadających za rezygnację z dalszej edukacji może w dłuższej perspektywie doprowadzić do zamykania oddziałów lub całych szkół. Następstwem tego będzie utrata miejsc pracy przez nauczycieli i innych pracowników szkół. Stąd też nie można lekceważyć tego problemu. Łącznie z nim należy rozpatrywać konieczność modernizacji obiektów szkolnych. Odpowiednie warunki do edukacyjne determinują zaangażowanie uczniów w naukę oraz przekładają się na wysokie wyniki i zdawalność egzaminów.

Zagrożeniem, które może dotknąć powiat brzeski jest odpływ młodych ludzi chcących kontynuować edukację na studiach wyższych na najlepszych i największych uczelniach Polski. Wyjazd na studia z rodzinnych stron często oznacza całkowite przeniesienie się do wybranego miasta studenckiego oraz planowanie w nim życia rodzinnego i zawodowego. Niesie to za sobą ryzyko, iż z omawianego powiatu wyjedzie znaczna część młodych ludzi, którzy wychowywali i kształcili się w nim.

Niezbyt wysoki stopień aktywności społecznej pogłębiony odpływem młodej, kreatywnej części ludności może zagrozić konkurencyjnej i atrakcyjnej pozycji powiatu brzeskiego. Szybsze i zakrojone na szerszą skalę działania innych jednostek podziału terytorialnego zapewnią osiągnięcie stawianych sobie przez nie celów, podczas gdy bierność i zniechęcenie w powiecie brzeskim przyniesie skutek odwrotny.

ANALIZA SWOT – SYTUACJA GOSPODARCZA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ najniższe bezrobocie w grupie osób o wykształceniu ogólnokształcącym i wyższym – świadczy o znajdowaniu przez to osoby zatrudnienia▪ pojawianie się ofert pracy w Urzędzie Pracy (w roku 2012) na stanowiska kierownicze, a nie tylko dla pracowników fizycznych▪ działalność w powiecie Centrum Aktywizacji Zawodowej, w którego zakresie zadań jest pomoc w powrocie na rynek pracy▪ odnotowany wzrost liczby podmiotów gospodarczych świadczy o rozwoju własnej działalności mieszkańców powiatu▪ funkcjonowanie na terenie powiatu kilku dużych firm z różnych dziedzin – różnorodność w sferze gospodarczej, rozwijanie się gałęzi powiązanych▪ przewaga małych podmiotów gospodarczych – zachowanie tradycji▪ delikatny wzrost liczby zatrudnionych na rok 2012▪ funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu wywierający pozytywny wpływ na istniejące podmioty gospodarcze i powstawanie nowych▪ Izba Przemysłowo-Handlowa podejmująca współpracę zagraniczną▪ turystyka – warunki do wycieczek pieszych, rowerowych, uprawiania wędkarstwa i wspinaczki▪ wiele zabytków, kościołów i ciekawych obiektów na terenie powiatu oraz przygotowanie atrakcji dla turystów▪ baza noclegowa zaspokajająca potrzeby turystów▪ przynależność powiatu do Turystycznego Centrum Informacyjnego podnoszącego poziom świadczonych usług▪ dobre warunki do uprawy rolnictwa w płn. części powiatu▪ przewaga gruntów ornych w strukturze terenu▪ przewaga małych gospodarstw rolnych – możliwość prowadzenia ekologicznych upraw	<ul style="list-style-type: none">▪ trend rosnącej liczby bezrobotnych, w tym z przewagą kobiet▪ najwięcej bezrobotnych w największym ośrodku (Brzesko) – niedopasowanie rynku pracy do kwalifikacji ludności▪ tendencja wzrastającej stopy bezrobocia (choć od 2009 r. wciąż niższa od stopy krajowej)▪ duże grono osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku oznacza pozostawanie bez pracy ponad 6 miesięcy▪ liczna grupa bezrobotnych w wieku 18–34 tj. osób kończących edukację oraz starających się zdobyć pierwsze doświadczenie zawodowe▪ niewystarczająca liczba ofert w stosunku do grona osób chcących podjąć pracę▪ przewaga zawodów nadwyżkowych świadczy o zbyt dużej koncentracji pracowników w danej sferze gospodarki, uniemożliwia znalezienie zatrudnienia przez wszystkich zainteresowanych▪ dysproporcja między gminami pod względem atrakcyjności turystycznej▪ gorsze warunki dla rolnictwa w płd. części powiatu, gdzie występują słabsze gleby oraz trudne stosunki wodne
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ programy dostosowawcze dla osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych▪ funkcjonowanie instytucji wspierających innowacyjność w gospodarce▪ wzrastająca liczba turystów w regionie może skutkować potrzebą rozwoju bazy noclegowej▪ uwarunkowania sprzyjające promocji turystyki w regionie	<ul style="list-style-type: none">▪ znaczne uzależnienie rynku pracy od dwóch inwestorów zagranicznych▪ dalsze powiększanie się grona bezrobotnych▪ utrzymywanie się najwyższego bezrobocia wśród osób młodych mogące skutkować ich wyjeżdżaniem na zagranicę▪ Znaczna przewaga zatrudnienia w rolnictwie – postrzeganie powiatu jako typowo rolniczego, z małym potencjałem gospodarczym, odstraszenie inwestorów

Mocne strony

W sferze sytuacji gospodarczej w powiecie brzeskim mocną stroną jest mała liczba osób bezrobotnych o wykształceniu wyższym i ogólnokształcącym. Z jednej strony może to oznaczać znajdowanie zatrudnienia przez te osoby, nawet w czasie trudnej sytuacji na rynku pracy. Z drugiej strony niewielka liczba zarejestrowanych jako bezrobotnych w tej grupie może wynikać z podejmowania przez te osoby pracy w innych rejonach Polski lub nawet poza granicami kraju.

To, co może zachęcać do pozostawania w powiecie brzeskim to oferty pracy na stanowiska kierownicze, co może odpowiadać kwalifikacjom i ambicjom wielu mieszkańców. Oprócz tego, Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku dysponuje ofertami pracy fizycznej. Osoby mające trudność w odnalezieniu się na rynku pracy mogą liczyć na wsparcie CAZ-u lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą, która w powiecie brzeskim jest w fazie rozwoju. Funkcjonuje tu kilka większych firm np. „Jawor” czy „Proster”, które mają różny profil działalności. Pozwala to na rozwijanie usług powiązanych, a co za tym idzie – tworzenie nowych miejsc pracy. W przeważającej liczbie natomiast występują w powiecie małe i średnie podmioty gospodarcze. Przekłada się to na tradycje w ich funkcjonowaniu, indywidualne podejście do klientów oraz większą dbałość o zakład pracy ze względu na jego wartość niematerialną dla pracowników.

Co warto podkreślić, zaangażowanie ludności w rolnictwo jest w powiecie na takim samym poziomie, jak zaangażowanie w zawody nierolnicze. Odsetek pracujących w rolnictwie wśród osób w wieku produkcyjnym jest bowiem taki sam, jak odsetek pracujących poza rolnictwem.

Pewne cele są trudne do osiągnięcia przez samodzielne starania mniejszych firm, dlatego działalność gospodarcza jest wspierana m.in. przez Izbę Przemysłowo-Handlową, która promuje region oraz pomaga w nawiązywaniu kontaktów zagranicznych.

Dogodne warunki turystyczne również sprzyjają zwiększaniu popularności powiatu brzeskiego. Szerokie zaplecze rekreacyjne obejmujące znaczące zabytki, ciekawe obiekty, ścieżki piesze i rowerowe, możliwość uprawiania wielu sportów przez cały rok, a nawet grę w paintballa, sprawia, że każdy turysta znajdzie coś dla siebie. Dodatkowo nad standardami oferowanych usług czuwa Turystyczne Centrum Informacji.

Inną ważną dziedziną w powiecie brzeskim jest rolnictwo, stanowiące główne źródło zatrudnienia większości mieszkańców (grunty orne zajmują aż 66% powierzchni). W północnej części regionu panują korzystne warunki do uprawiania rolnictwa, uwzględniając klimat i gleby tam występujące. Pod względem powierzchni przeważają małe gospodarstwa rolne (od 1 ha do 5 ha), co może sprzyjać ekologicznym uprawom, mającym tak duże znaczenie dla obecnych konsumentów.

Słabe strony

Do zjawisk negatywnie wpływających na sytuację gospodarczą powiatu jest wzrastająca z roku a rok liczba bezrobotnych, wśród których znaczną część stanowią kobiety. Walka z bezrobociem jest trudna i wpływa na nie wiele czynników (ogólna sytuacja gospodarcza kraju, polityka rządu, uwarunkowania społeczne). Zbyt wysoki poziom bezrobocia przekłada się na nastroje społeczne, sprzyja powstawaniu patologii oraz zmusza do opuszczania miejsca zamieszkania i poszukiwania zatrudnienia w innych miastach bądź za granicą. Największy ośrodek w powiecie – miasto Brzesko – boryka się z największą liczbą bezrobotnych, bowiem wiele osób z otaczających gmin przenosi się z nadzieją znalezienia pracy, jednak rynek pracy nie jest dostosowany do liczby bezrobotnych i ich kwalifikacji. Stopa bezrobocia od 2009 r. utrzymuje poniżej poziomu krajowego, jednak wykazuje tendencję wzrostową. Ponadto znaczna część bezrobotnych nie ma prawa do zasiłku, co może świadczyć o ponad sześciomiesięcznym okresie pozostawania bez pracy. Długi czas bycia bezrobotnym sprawia, że maleje determinacja do znalezienia pracy, przekłada się na akceptację swojej niekorzystnej sytuacji oraz obniżenie standardów życiowych. Bezrobocie dotyka szczególnie osoby w przedziałach 18–24 oraz 25–34 lata. mające wykształcenie policealne, średnie zawodowe lub zasadnicze zawodowe. Jest to szczególnie niebezpieczne zjawisko, gdyż osoby dopiero wkraczające na rynek pracy w obliczu braku perspektyw lub wykonywania pracy niedostosowanej do wykształcenia, bądź za niskie wynagrodzenie, skłaniają się do opuszczania rodzinnych stron w celu poszukiwania pracy. Dodatkowo w powiecie przeważają zawody nadwyżkowe. Oznacza to, że znaczna część osób o danych umiejętnościach nie zostanie zatrudniona ze względu na niewystarczające zapotrzebowanie na ich usługi bądź świadczoną pracę. Z jednej strony kształtuje to konkurencyjność między zainteresowanymi, ale z drugiej rodzi konieczność przebranżawiania się.

W gminach powiatu brzeskiego panują różne warunki do rozwoju turystyki wpływające na funkcjonowanie ośrodków wypoczynkowych i całej infrastruktury związanej z turystyką. Odzwierciedlać się to może w nierównomiernym rozwoju powiatu.

Rolnictwo w południowej części powiatu nie może się rozwijać ze względu na występowanie tam słabszych gleb, głównie bielicowych i pasków, trudne stosunki wodne oraz pofałdowanie terenu. Utrudnienia w rolnictwie, mogą jednak zostać przekute w rozwój innych dziedzin jak przemysł czy usługi.

Szanse

W powiecie brzeskim, aby zmniejszyć rozmiar negatywnego zjawiska, jakim jest bezrobocie, prowadzone są programy dla osób szukających zatrudnienia. Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku stara się trafić do osób będących w szczególnej sytuacji tzn. osób młodych i bez doświadczenia. W dłuższej perspektywie działania PUP powinny przyczynić się do spadku bezrobotnych i poprawić sytuację na rynku pracy w powiecie. Wiele osób postanawia być szefem dla samych siebie i otwiera własną działalność gospodarczą. Dzięki funkcjonowaniu Instytucji Otoczenia Biznesu pierwszy krok do założenia firmy jest znacznie łatwiejszy. Ponadto Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego podejmuje działania na skalę ogólnopolską, dzięki czemu przedsiębiorcy z powiatu brzeskiego również mogą czerpać stąd informacje w jakich dziedzinach warto zakładać firmę i jakie innowacyjne metody stosować, by być atrakcyjnym na rynku.

Wzrastające zainteresowanie turystyką w omawianym regionie daje szanse na tworzenie nowych ośrodków turystycznych, rozwijanie bazy gastronomicznej, ale również modernizację infrastruktury komunikacyjnej. Wszystkie te działania sprzyjają tworzeniu nowych miejsc pracy dla mieszkańców.

Zagrożenia

Uzależnienie rynku pracy w sposób znaczący od dwóch zagranicznych inwestorów niesie za sobą spore ryzyko. Mieszkańcy tam zatrudnieni mogą stracić pracę, gdy produkcja w innym państwie stanie się bardziej opłacalna. Wiąże się to z kolejnym negatywnym zjawiskiem jakie może utrzymywać się w powiecie, mianowicie z dużą liczbą bezrobotnych. Jeśli nadal będzie ono przeważać wśród młodych osób, mogą one wyjeżdżać za granicę, a tym samym powiat opustoszeje z młodych, wykształconych i kreatywnych osób.

Rolnictwo stanowiące ważną sferę w powiecie i będące źródłem dochodu wielu mieszkańców, może hamować rozwój gospodarczy innych sfer i utrudniać znajdowanie inwestorów chętnych zainwestować pewien w kapitał w tym regionie.

ANALIZA SWOT – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ duża średnia powierzchnia mieszkania – dająca komfort mieszkania w powiecie▪ droga międzynarodowa, drogi krajowe i wojewódzkie przebiegające przez teren powiatu czynią je miejscem łatwo dostępnym▪ umiarkowana gęstość sieci dróg powiatowych o zadowalającym stanie nawierzchni w przeważającej części▪ działanie MPK i prywatnych przewozów zapewniających mobilność mieszkańcom powiatu▪ położenie stacji kolejowej w Brzesku Okocim▪ dobre połączenie z portem lotniczym Kraków-Balice, oddalonym od Brzeska o ok. 50 km▪ gęsta sieć gazowa zapewniająca bezpieczne dostarczenie gazu do budynków mieszkalnych▪ wykorzystywanie przez władze powiatu nowoczesnych metod do komunikacji z mieszkańcami i załatwiania spraw▪ utworzenie Brzeskich Hotspotów pozwalających na swobodny dostęp do Internetu	<ul style="list-style-type: none">▪ niewystarczająca długość sieci wodociągowej oraz słaba sieć kanalizacyjna (2 gminy nie mają jej wcale) przyczyniają się do obniżenia standardów życia w powiecie oraz utrudniają przeprowadzenie inwestycji ze względu na brak uzbrojenia terenu▪ występowanie aż 18 dzikich wysypisk śmieci psujących krajobraz i będących siedliskiem bakterii
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ podejmowanie rozbudowy i wydłużania sieci wodno-kanalizacyjnej▪ wyeliminowanie problemu dzikich wysypisk śmieci poprzez wzrost świadomości ludności▪ wykorzystanie położenia powiatu wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych do rozwoju działalności powiązanej np. z transportem	<ul style="list-style-type: none">▪ degradacja krajobrazu i środowiska ze względu na problem dzikich wysypisk śmieci▪ zanieczyszczenie powietrza i skażenie gleb ze względu na wzmożony ruch na drogach przebiegających przez powiat▪ niechęć do rozbudowy sieci gazowej, ze względu na wysokie ceny gazu

Mocne strony

W powiecie panują bardzo dobre warunki do mieszkania, ponieważ średnia powierzchnia mieszkania wynosi 89,1 m² i jest wyższa niż wskaźnik dla województwa i kraju. Duży metraż mieszkania zapewnia komfort, sprzyja pozostawaniu rodzin z dziećmi w powiecie oraz może zachęcać do powiększenia rodziny.

Istotną kwestią w rozwoju powiatu brzeskiego jest bliskie położenie dróg o dużym znaczeniu komunikacyjnym. Takie miasta jak Kraków czy Tarnów są osiągalne w ciągu kilkunastu minut. Daje to szerokie perspektywy mieszkańcom, ale również osoby poruszające się drogami krajowymi czy drogą międzynarodową nabierają świadomości o istnieniu gmin w powiecie brzeskim i mogą potencjalnie brać te tereny pod uwagę przy rozwijaniu działalności gospodarczej. Ceny wynajmu powierzchni użytkowej w powiecie są z pewnością niższe niż w Krakowie, dodatkowo dobre połączenie czyni powiat atrakcyjną bazą wypadową. Stan większości dróg w powiecie można uznać za dobry, co ułatwia poruszanie się wewnątrz powiatu, a przede wszystkim zapewnia bezpieczeństwo. Mieszkańcy, którzy nie są zmotoryzowani mają do dyspozycji połączenie MPK, prywatnych przewoźników oraz połączenie kolejowe.

Na uwagę zasługuje rozwinięta sieć gazowa w powiecie. Jest to bardziej ekologiczne źródło dostarczania ciepła od wciąż popularnego opalania węglem, a dzięki licznym przyłączom jest to sposób bezpieczny.

W sferze infrastruktury technicznej ważne jest też podążanie z duchem postępu. Starostwo Powiatowe w Brzesku czyni to poprzez prowadzenie strony internetowej na wysokim poziomie. Mieszkańcy, turyści, inwestorzy – wszyscy zainteresowani znajdują tam potrzebne informacje. Ponadto stworzenie w Brzesku stref darmowego Internetu, czyli tzw. Hot spotów, stanowi dowód na czerpanie inspiracji z innych większych miast oraz przystosowywanie miasta do oczekiwań mieszkańców i turystów.

Słabe strony

Problemem w powiecie jest słaba sieć wodno-kanalizacyjna. Choć długość wodociągów jest większa niż sieci kanalizacyjnej, to i tak należy uznawać ją za niewystarczającą i rozpatrywać w kategoriach słabych stron powiatu. Natomiast sieć kanalizacyjna, po mimo corocznych inwestycji, nadal nie jest dostępna na większości mieszkańców powiatu, gdyż ogół ludności korzystającej z niej w roku 2012 wynosił 30,7%. Niepokojący jest fakt, że gminy Borzęcin i Iwkowa w ogóle nie mają sieci kanalizacyjnej. Braki w tej sferze niosą ze sobą duże zagrożenie epidemiologiczne, ze względu na trudności w zachowaniu higieny. Może to też zniechęcać turystów do odwiedzania tego regionu.

Inną trudnością z jaką boryka się powiat brzeski są dzikie wysypiska śmieci. Od roku 2013 gminy same odpowiadają za gospodarkę odpadami, a wszelkie przeszkody w tym zakresie odbijają się na wizerunku powiatu. Na omawianym terenie jest kilkanaście dzikich wysypisk śmieci. Psują one krajobraz, ale stanowią też duże zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt ze względu na rozwijanie się tam bakterii. Występowanie dzikich wysypisk w regionie zorientowanym na turystykę (a takim jest powiat brzeski) obniża jego atrakcyjność.

Szanse

Rozwiązaniem wyżej wymienionych przeszkód w rozwoju powiatu, jest przede wszystkim dalsze rozbudowywanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz utworzenie tej ostatniej w Iwkowej i Borzęcinie. Poprawa dostępności urządzeń sieciowych korzystnie wpłynie na standard życia mieszkańców, ułatwi również prowadzenie działalności gospodarczych, gdzie przestrzeganie wymogów sanitarnych jest bezwzględnie obowiązujące.

W celu uporania się z problemem dzikich wysypisk śmieci należy przeprowadzić kampanię społeczną uświadamiającą ludziom jakie negatywne skutki dla środowiska ma wyrzucanie śmieci w niedozwolonych miejscach. Dobrym nawykiem, poza składowaniem śmieci w koszach, jest ich segregacja, tak by nadawały się do recyklingu. Działania takie podejmuje większość mieszkańców gmin. Dobra wola ludzi oraz promowanie pozytywnych zachowań są kluczem do sukcesu.

Szansy rozwoju można upatrywać również w położeniu ważnych szlaków komunikacyjnych na terenie powiatu. Dzięki temu możliwe jest powstawanie lokali gastronomicznych, które obsługiwałyby podróżnych. Niezbędne jest też funkcjonowanie stacji paliwowych. Wszystkie punkty sprawiające, że podróżny zatrzyma się właśnie w jednej z gmin powiatu, może zaowocować tym, że zapadanie mu w pamięć i wróci tu w przyszłości.

Zagrożenia

Brak zdecydowanych działań może doprowadzić do pogłębiania problemów panujących w powiecie. Jeśli walka z dzikimi wysypiskami śmieci nie będzie skuteczna, w konsekwencji może dojść do degradacji środowiska. Nikt też nie zdecyduje się na mieszkanie, przeprowadzenie inwestycji czy założenie firmy w pobliżu wysypiska, co ma bezpośredni wpływ na gospodarczą kondycję powiatu. Walory krajobrazowe powiatu znacznie zmniejszą, zniechęcając turystów do wybierania się na wycieczki w tym regionie.

Wspomniane wcześniej liczne drogi krajowe i wojewódzkie z jednej strony mogą przynieść wiele korzyści dla gospodarki powiatu, ale z drugiej intensywny ruch samochodowy wpływa degradująco na środowisko: powietrze i gleby. Nie można zapominać, że powiat ma częściowo charakter rolniczy i stan gleb jest ważny dla jakości upraw. Natomiast czystość powietrza odgrywa istotną rolę przy promocji powiatu w sferze rekreacyjnej.

Innym zagrożeniem mogącym dotknąć powiat brzeski jest niechęć mieszkańców do rozbudowy sieci gazowej. Choć swym zasięgiem obejmuje ona przeważającą część ludności, nie czyni tego w 100%, dlatego w przyszłości będą podejmowane działania w celu jej wydłużenia. Opinia mieszkańców może być negatywna, ze względu na wysokie ceny gazu oraz niestabilną politykę państwa w zakresie umów o dostarczanie gazu.

ANALIZA SWOT – POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ przynależność do Związku Powiatów Polskich, który ma liczne powiązania z organizacjami, dzięki temu powiat brzeski bierze udział w realizacji projektów z wielu różnorodnych dziedzin▪ podjęcie współpracy na szczeblu lokalnym z powiatem łębarskim głównie w zakresie turystyki i rekreacji▪ nawiązywanie współpracy przez gminy, również na skalę międzynarodową	<ul style="list-style-type: none">▪ gminy Czchów i Gnojnik są pasywne w sferze międzynarodowych powiązań zewnętrznych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ umacnianie istniejących powiązań i wdrażanie jak najwięcej sprawdzonych rozwiązań na terenie powiatu▪ uzyskanie członkostwa w Europejskiej Sieci Samorządów Lokalnych▪ nawiązanie współpracy przez gminy nieposiadające dotychczas partnerów	<ul style="list-style-type: none">▪ odgórnie narzucona realizacja projektów w powiecie nie odpowiadające wizji jego władz▪ zbyt duże zaangażowanie powiatu w działalność organizacji polegające na czynieniu większych wydatków dla wsparcia innych jednostek niż odnoszeniu korzyści wynikających z współpracy

Mocne strony

Posiadanie licznych powiązań zewnętrznych jest bardzo pozytywnym przejawem aktywności władz powiatu. Każde zacieśnienie współpracy z inną jednostką niesie wiele cennych doświadczeń. ZPP, do którego przynależy powiat brzeski nawiązał współpracę z zagranicznymi powiatami na zachodzie, ale swoje działania kierują również na wschód – na Ukrainę i Białoruś. To powiązanie może mieć bardzo interesujące efekty, a z pewnością przysporzy wiele korzyści krajom zza naszej wschodniej granicy. Działania podejmowane przez ZPP mają dużą szansę powodzenia ze względu na przynależność ponad 300 powiatów. Cele stawiane sobie przez Związek mają charakter kompleksowy – dotyczą wielu sfer funkcjonowania powiatów, przez co rozwój jednostki następuje równomiernie.

Powiat brzeski inicjuje również działania na szczeblu krajowym, czego wyrazem jest współpraca z powiatem łębarskim. Jednostki z tego samego szczebla podziału terytorialnego państwa mają wiele wspólnych cech, przez co wypracowują wspólne cele wdrażane odpowiednimi środkami. Współpraca ma dotyczyć głównie turystyki i promocji regionów, dlatego też posiadanie partnera przez powiat brzeski w tym zakresie jest dla niego bardzo korzystne.

Dodatkowo, gminy z omawianego regionu same podejmują działania w sferze powiązań wewnętrznych i zewnętrznych. Sprzyja to, poza ogólnym rozwojem gmin, aktywizacji mieszkańców do zaangażowania w ciekawe projekty, nauki języków przez młodzież szkolną i poszerzania horyzontów mieszkańców.

Słabe strony

Powiązania zewnętrzne mają przynosić korzyści jednostkom współpracującym. Słabą stroną tej sfery w powiecie brzeskim, jest fakt, że dwie gminy – Gnojnik i Czchów nie posiadają żadnych partnerów zagranicznych. Pasywność pod tym względem niekorzystnie odbija się na gminach, biorąc pod uwagę, że wszystkie pozostałe gminy z powiatu brzeskiego mają nawet po kilku partnerów międzynarodowych. Gnojnik i Czchów tracą cenną nić kontaktu, a mieszkańcy możliwość nauki języków obcych i wymiany doświadczeń kulturowych. Brak powiązań zagranicznych jest przeszkodą w pozyskaniu inwestorów z innych państw, czyni gminy mniej konkurencyjne w oczach ludzi z sąsiednich regionów, jak i samych mieszkańców.

Szanse

Powiat brzeski powinien dbać o kontakty, które już nawiązał. Wiele działań prowadzonych przez ZPP może przynieść powiatowi wymierne korzyści. Szczególne znaczenie ma inicjowanie i opiniowanie aktów prawnych dotyczących samorządów terytorialnych, dzięki czemu powiat brzeski ma szansę brać czynny udział w procesie podejmowania decyzji wpływających na kompetencje i obowiązki jednostek. Dodatkowo, uzyskanie członkostwa w Europejskiej Sieci Samorządów Lokalnych rozszerzy zasięg terytorialny działań ZPP.

Nawiązanie współpracy na skalę międzynarodową przez Gnojnik i Czchów również będzie miało pozytywny wpływ na powiat. Gminy te powinny czerpać z doświadczeń swoich sąsiadów i poszukiwać miast partnerskich w różnych zakątkach Europy, tak by współpraca miała jak najbardziej różnorodny wymiar.

Zagrożenia

Bycie członkiem w jakiejś organizacji zawsze niesie za sobą konieczność współdecydowania i podporządkowania się większości. Szerokie kompetencje partnerów powiatu brzeskiego niosą ze sobą ryzyko wyznaczania celów i działań różniących się od indywidualnych zamierzeń władz powiatu. Ponadto specyfiką działania związków i stowarzyszeń jest pomoc słabszym jednostkom przez te silniejsze i bardziej rozwinięte. Istnieje zagrożenie, że wraz z upływem czasu omawiany powiat będzie zobligowany do przeprowadzania określonych działań i ponoszenia nakładów finansowych na rzecz innych członków, nie odnosząc przy tym wymiernej korzyści.

ZAŁĄCZNIK NR 3. SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU SPOTKAŃ DOTYCZĄCYCH TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU BRZESKIEGO NA LATA 2014–2020

WSTĘP

Podstawowym celem przeprowadzania spotkań na terenie Powiatu Brzeskiego było: stworzenie możliwości udziału w pracach nad Strategią Rozwoju Powiatu Brzeskiego jak najszerszemu kręgowi zainteresowanych podmiotów; możliwie jak najszersze poinformowanie społeczności o budowaniu Strategii Rozwoju; wybór optymalnych, akceptowalnych przez społeczność założeń i kierunków rozwoju do Strategii Rozwoju; wsparcie w procesie decyzyjnym związanym z budowaniem Strategii Rozwoju. Proces ten stwarzał możliwość przedstawienia uwag, opinii i propozycji zapisów do dokumentów strategicznych partnerom społecznym i gospodarczym, a także wszystkim zainteresowanym obywatelom. Niewątpliwie taka partycypacja przyczynia się do budowania pozytywnego wizerunku administracji publicznej, w tym administracji samorządowej i transparentności podejmowanych przez nią działań oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Łącznie, na terenie Powiatu Brzeskiego, odbyły się trzy spotkania w dniach **20–21.03.2014**, których tematyka dotyczyła tworzonej Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego. Spotkania te odbyły się w **Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Brzesku w sali z multimediami, przy ul. Piastowskiej 2B**.

Mając na uwadze zapewnienie możliwości udziału w spotkaniu jak najszerszemu kręgowi podmiotów, spotkanie miało charakter otwarty, a informacja o ich organizacji była dostępna na stronie internetowej Starostwa oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Brzesku.

KOMUNIKACJA Z UCZESTNIKAMI SPOTKANIA

Mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, pracownicy administracji samorządowej, mieli możliwość udziału w badaniu ankietowym przeprowadzonym w lutym 2014 r. Oprócz pytań zamkniętych, ankietę zawierała pytania otwarte, dzięki czemu zainteresowany podmiot mógł dodatkowo wskazać obszary istotne z jego punktu widzenia. Do ankiet została dołączona karta zadań. Ankiety były przeprowadzone zarówno w formie papierowej (dostępne w Starostwie Powiatowym w Brzesku), jak i w formie elektronicznej.

Pierwsze spotkanie w dniu 20.03.2014 r. rozpoczęło się o godz. 10. Uczestnikami spotkania byli m.in. samorządowcy oraz przedstawiciele instytucji świadczących kluczowe usługi dla ludności. Podczas spotkania omówiono założenia Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego w kontekście m.in. infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego oraz współpracy samorządowej.

Spotkanie odbyło się według następującego porządku:

1. Powitanie gości przez Starostę Powiatu Brzeskiego, p. Andrzej Potępa;
2. Omówienie problematyki oraz metod pracy;
3. Prezentacja raportu z badań ankietowych (stanowiącego załącznik do niniejszego sprawozdania);
4. **Warsztaty** – wypracowanie założeń strategicznych Powiatu Brzeskiego w ramach perspektywy 2014–2020, w tym:
 - identyfikacja celów i kierunków rozwoju w podziale na kluczowe obszary problematyczne w szczególności służba zdrowia, rynek pracy i przedsiębiorcy, opieka społeczna, oświata, policja i OSP,
 - kluczowe inwestycje w okresie 2014–2020;
5. Podsumowanie.

WARSZATY

Część pierwsza: wizja Powiatu za 10 lat

- Powiat, na którego terenie znajdują się aktywne strefy ekonomiczne,
- Region o ustabilizowanym poziomie życia, gdzie powstają nowe miejsca pracy,
- Rozwinięte więzi społeczne,
- Zmodernizowane drogi i obiekty inżynierskie,
- Poprawiona infrastruktura drogowa oraz zwiększone poczucie bezpieczeństwa,
- Rozwój firm spożywczych; powstanie grup producenckich,
- Wsparcie przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej,
- Powiat z wysoką aktywnością seniorów przy jednoczesnym zapewnieniu warunków do tej aktywności (np. otwarte place ćwiczeń),
- Przyjazny samorząd pomagający rozwijać przedsiębiorczość np. poprzez publikacje „Przewodnik inwestora”,
- Za 10 lat poprawi się w Powiecie dostępność do służby zdrowia; jako oferowanych usług w ramach opieki zdrowotnej będzie na najwyższym poziomie,
- Rozwój turystyczny poprzez powstanie sieci tras i ścieżek rowerowych; rozwój agroturystyki oraz akwenów wodnych,
- Rozwój przedsiębiorstw – powstanie stref aktywności gospodarczej,
- Za 10 lat powiat będzie wykorzystywał swój atut w postaci położenia,
- Nastąpi zmiana charakteru prowadzonej działalności gospodarczej na terenie Powiatu (z aktualnie rozdrobnionego rolniczego) na: specjalistyczne rolnictwo na południu oraz północy Powiatu; rozwój turystyczny na północy oraz południu; rozwój przemysłu oraz usług w Brzesku i okolicy,
- Rozwinie się turystyka kwalifikowana dająca miejsca pracy; rozwój turystyki wodnej; zostaną zagospodarowane wyrobiska poźwirowe,
- Powstanie droga szybkiego ruchu w kierunku południowym; powstanie zintegrowana sieć rowerowa oraz sprawna komunikacja publiczna, w szczególności szybka kolej,
- Za 10 lat Powiat Brzeski będzie przyjaznym obszarem z miejscami pracy,
- Zostanie przebudowany dworzec; powstanie rowerowy szlak wzdłuż Wisły „Szlak europejski”,
- Zostaną scalone grunty, dając tym samym możliwość rozwoju np. przetwórstwa,
- Powiat będzie bezpiecznym i przyjaznym obszarem dla mieszkańców,
- Zostanie połączona w jedną całość istniejąca infrastruktura drogowa (chodniki, ścieżki) w poszczególnych gminach w jeden spójny układ w Powiecie,
- Powiat za 10 lat otworzy się na biznes; nastąpi spadek bezrobocia oraz wzrośnie konkurencyjność,
- Nastąpi dalsza poprawa jakości życia (m.in. Poprzez dalszą modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej).

Podsumowując: podczas przeprowadzonego pierwszego spotkania z przedstawicielami administracji samorządowej oraz kluczowych instytucji dla mieszkańców działających na terenie Powiatu zostały przedstawione bogate i różnorodne wyobrażenia Powiatu Brzeskiego za 10 lat. Świadczy to o wysokiej aktywności lokalnej wspólnoty oraz o zaangażowaniu przedstawicieli wspólnoty lokalnej w rozwój Powiatu. Wśród najczęstszych wymienianych obszarów znalazła się wizja Powiatu Brzeskiego, jako miejsca:

- Z szeroko rozwiniętą turystyką,
- Innowacyjności gospodarczej, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną oraz komunikacyjną,
- Posiadającego jednostki oświatowe świadczące wysoką jakość edukacji; rozwiniętym zapleczem sportowym i technicznym,
- Przyjaznego; bezpiecznego; otwartego na: dialog; potrzeby mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego,
- Zapewniającego dostęp do wysokiej jakości świadczeń opieki zdrowotnej.

Część druga: priorytetowe kierunki rozwoju (zadania strategiczne) na lata 2014 – 2020.

GRUPA I

ROZWÓJ RYNKU PRACY

poprzez:

→ ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- Zmniejszenie obciążeń,
- Przyjazne urzędy, w tym rozwój e-administracji,
- Przewodnik dla przedsiębiorcy,
- Uproszczenie procedur,
- Wspieranie innowacyjnych technologii.

→ TWORZENIE STREF AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- Zachęty finansowe,
- Rezerwacja terenów w miejscowym planie zagospodarowania terenu,
- Uzbieranie terenów.

→ POPRAWA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

- Budowa dróg powiatowych oraz gminnych,
- Budowa oświetlenia i chodników.

→ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ

- Tworzenie nowych szlaków i ścieżek turystycznych,
- Zagospodarowanie atrakcyjnych miejsc,
- Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej.

GRUPA II

WZROST POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

poprzez działania w sferze:

→ EKONOMICZNEJ,

mających na celu podniesienie poziomu dochodów indywidualnych:

- Wzrost ilości miejsc pracy,
- Ułatwienie administracyjne w tworzeniu miejsc pracy,
- Rozwój infrastruktury drogowo-technicznej,
- Zachęty (ulgi podatkowe) dla powstających firm.

→ SOCJALNO-ŚRODOWISKOWEJ:

- Rekreacja, wypoczynek,
- Ochrona zdrowia,
- Bezpieczeństwo,
- Edukacja,
- Komunikacja,
- Kultura.

GRUPA III

ROZWÓJ RYNKU PRACY

poprzez:

- Rozwój infrastruktury komunikacyjnej,
- Tworzenie stref przemysłowych,
- Wspieranie przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej,
- Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia,
- Dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy,
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkalnych,
- Aktywizacja społeczna i zawodowa seniorów.

GRUPA IV

TWORZENIE MIEJSC PRACY

w szczególności poprzez:

→ LIKWIDACJĘ BARIER PRAWNYCH:

- Sprawne urzędy,
- Plany zagospodarowania przestrzennego,
- E-administrację,
- Platformę współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a samorządem.

→ WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW:

- Lokalne zabytki i zasoby kulturowe,
- Pożwirowe zbiorniki wodne,
- Turystyka i rekreacja.

a także poprzez:

- Tworzenie stref aktywności gospodarczej,
- Elastyczne szkolnictwo zawodowe,
- Rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej (w szczególności budowa drogi ekspresowej, parkingów),
- Innowacyjne technologie,

Część trzecia: zadania szczegółowe

Wśród przykładowych zadań w podziale na cztery obszary, które powinny być ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 znalazły się:

I. WSPÓŁPRACA SAMORZĄDOWA:

- Wspólne projekty z udziałem środków europejskich,
- Koordynacja strategii,
- Bieżący przepływ informacji,
- Wymiana doświadczeń,
- Współpraca kulturalna, sportowa,
- Wzajemna promocja,
- Wspólne rozwiązywanie problemów z zakresu obsługi mieszkańców,
- Współpraca w ramach lokalnych grup działania.

II. INFRASTRUKTURA DROGOWA

- Budowa docelowego zjazdu z autostrady A4 (Węzeł Brzesko),
- Budowa drogi ekspresowej na odcinku Węzeł Brzesko–Nowy Sącz,
- Budowa północnego zjazdu z autostrady A4 (połączenie z drogą wojewódzką nr 768),
- Budowa południowej obwodnicy Szczurowej,
- Modernizacja dróg gminnych oraz powiatowych,
- Budowa szybkiej kolei aglomeracyjnej oraz towarzyszącej jej infrastruktury (węzły przesiadkowe, parkingi),
- Budowa infrastruktury około drogowej: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie.

III. OCHRONA ZDROWIA:

- Rozwój infrastruktury, w szczególności z zakresu:
 - Rehabilitacji,
 - Geriatrii,
 - Psychiatrii i uzależnień,
 - Kardiologii,
 - Opieki długoterminowej.
- Wzmocnienie funkcji lekarza rodzinnego,
- Rozwój lecznictwa specjalistycznego i ambulatoryjnego,
- Profilaktyka i promocja zdrowia,
- Zmiana (urealnienie) finansowania usług zdrowotnych,
- Podjęcie działań mających na celu weryfikację ustalonych przez Narodowy Fundusz Zdrowia zasad udzielanych świadczeń.

IV. BEZPIECZEŃSTWO:

- Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej,
- Monitorowanie stref publicznych,
- Profilaktyka oraz edukacja z zakresu bezpieczeństwa,
- Prowadzenie przemyślanej polityki kadrowej,
- Profilaktyka przeciwpożarowa (np. z zakresu wypalania traw),
- Poprawa techniczna wyposażenia jednostek odpowiedzialnych za szeroko pojęte bezpieczeństwo (np. wspólna łączność),
- Budowa centrum zarządzania bezpieczeństwem,
- Monitorowanie zagrożeń powodziowych.

Drugie spotkanie w dniu 20.03.2014 r. rozpoczęło się o godz. 15. Uczestnikami spotkania byli m.in. przedsiębiorcy, przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu, przedstawiciele szkół ponadgimnazjalnych. Podczas spotkania omówiono założenia Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego w kontekście m.in. podnoszenia jakości zasobów rynku pracy; innowacyjnych w skali Powiatu narzędzi współpracy samorządu powiatowego z przedsiębiorcami i ponadgimnazjalnymi placówkami edukacyjnymi; perspektywy współpracy z samorządem gminnym w zakresie poradnictwa zawodowego na poziomie gimnazjalnym.

Spotkanie odbyło się według następującego porządku:

1. Omówienie problematyki oraz metod pracy;
2. **Warsztaty** – wypracowanie założeń strategicznych Powiatu Brzeskiego w ramach perspektywy 2014–2020, w tym:
 - identyfikacja celów i kierunków rozwoju w podziale na kluczowe obszary problematyczne w szczególności rynek pracy, edukację, oświatę, opiekę społeczną,
 - kluczowe inwestycje w okresie 2014–2020;
3. Podsumowanie.

WARSZATY

Część pierwsza: wizja Powiatu za 10 lat

- Powiat jako miejsce pracy i wypoczynku,
- Powiat przyjazny dla obywateli; uwzględniający potrzeby zwłaszcza osób potrzebujących pomocy,
- Stworzone zostaną sprzyjające warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w Powiecie Brzeskim,
- Zwiększona zostanie ilość miejsc pracy poprzez wzrost liczby małych i dużych przedsiębiorstw,
- Rozszerzona zostanie oferta edukacyjna,
- Wykorzystanie zasobów ludzkich, ich potencjału do rozwoju przedsiębiorczości w obszarach, które mają szanse funkcjonowania w Powiecie Brzeskim,
- Powiat z nowoczesnymi, bezpiecznymi i przyjaznymi uczniom szkołami,
- Szkolenia zawodowe powiązane z potrzebami rynku pracy,
- Powiązanie tworzenia nowych miejsc pracy ze szkolnictwem zawodowym,
- Za 10 lat w Powiecie Brzeskim będą realizowane projekty pomocowe w sprawie rozbudowy firm.

Część druga: priorytetowe kierunki rozwoju (zadania strategiczne) na lata 2014–2020.

GRUPA I

WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI

przez:

→ DOFINANSOWANIE OŚWIATY

- Systematyczna modernizacja bazy edukacyjnej.
- Wprowadzenie nowoczesnych narzędzi m.in. informatyzacja, cyfryzacja szkoły.
- Środki na rozwijanie kompetencji uczniów oraz nauczycieli.
- Środki na kształcenie dorosłych.

→ UWARUNKOWANIA PRAWNE I MERYTORYCZNE

- Dostosowanie prawa oświatowego do współczesnych wyzwań oraz rynku pracy.
- Pomoc merytoryczna ośrodków doskonalenia.
- Włączenie otoczenia w kształtowanie systemu edukacji.

GRUPA II

OGRANICZENIE BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU BRZESKIEGO

→ DOFINANSOWANIE OŚWIATY

- Wypracowanie współpracy jednostek edukacyjnych z pracodawcami.
- Dostosowanie ofert edukacyjnych do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy.
- Stworzenie centrum kształcenia ustawicznego.
- Aktywizacja gmin do współpracy w procesie tworzenia stref aktywności gospodarczej.
- Dostosowanie modelu kształcenia do innowacyjnych technologii.
- Racjonalne wykorzystanie środków na aktywizację zawodową z Funduszu Pracy do obszaru edukacji zawodowej.
- Obiektywna ewaluacja efektów angażowanych na aktywizację zawodową.

GRUPA III

ROZWÓJ RYNKU PRACY

przez:

→ ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- Przyjazne urzędy (e- Administracja).
- Uproszczenie procedur.
- Zmniejszenie obciążeń finansowych (system podatkowy).

→ STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- Zabezpieczenie terenów pod działalność gospodarczą (MPZP).
- Uzbrojenie terenów pod inwestycje.
- Zachęty finansowe.

→ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

- Budowa i modernizacja dróg.
- Szybka kolej aglomeracyjna (parkingi, węzły przesiadkowe).
- Budowa chodników, oświetlenia, ścieżki rowerowe.

→ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ

- Baza noclegowa i gastronomiczna.
- Budowa infrastruktury – ścieżki rowerowe, szlaki.
- Zagospodarowanie atrakcyjnych miejsc i ich promocja.

Część trzecia: zadania szczegółowe

Wśród przykładowych zadań w podziale na cztery obszary, które powinny być ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 znalazły się:

I. INSTRUKTURA

- Budowa docelowego zjazdu z autostrady.
- Budowa drogi ekspresowej Brzesko–Nowy Sącz.
- Budowa północnego zjazdu z autostrady.
- Budowa południowej obwodnicy Szczurowej.
- Modernizacja dróg lokalnych (gminne, powiatowe).
- Szybka kolej aglomeracyjna (parkingi, węzły przesiadkowe).
- Budowa i modernizacja chodników, ścieżek rowerowych.
- Budowa i modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej.
- Zagospodarowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie (wzrostki, parki).
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z budową parkingów.

II. ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH WŚRÓD UCZNIÓW.

- Dostosowanie bazy szkół do przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych.
- Cyfryzacja szkół m.in. wyposażenie w dzienniki elektroniczne, platformy edukacyjne, specjalistyczne oprogramowania, nowoczesne łącza internetowe.
- Praktyczne kształcenie zawodowe – staże, praktyki u pracodawców krajowych i zagranicznych.
- Utworzenie Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli. Wspomaganie w tworzeniu programów nauczania (w szczególności programy modułowe). Stworzenie nowoczesnej bazy narzędzi wykorzystywanych w szkołach.

Trzecie spotkanie odbyło się w dniu **21 marca 2014 r.** Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Podczas spotkania omówiono założenia Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego w kontekście rozwoju organizacji pozarządowych, wykluczenia społecznego, zaangażowania społecznego. Zaplanowano czas na tematy zgłoszone przez uczestników.

1. Omówienie problematyki oraz metod pracy;
2. **Debata** – wypracowanie założeń strategicznych do Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego w ramach perspektywy 2014–2020, w tym:
 - kierunków rozwoju dotyczących w szczególności kapitału ludzkiego i organizacji pozarządowych;
3. Podsumowanie.

Główne zidentyfikowane problemy dotyczące działalności organizacji pozarządowych oraz wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Powiatu Brzeskiego to:

- wymagania formalne w zakresie sprawozdawczości finansowej, rachunkowej;
- brak lokali dla organizacji pozarządowych;
- trudności w pozyskaniu dofinansowania dla OPP z 1% podatku od osób fizycznych;
- brakuje rozwiązań w zakresie wspierania osób, które zakończyły uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zajęciowych;
- za krótki okres na realizację zadań. Najczęściej projekty z konkursów realizuje się w okresie maj–grudzień. Od stycznia do kwietnia organizacje nie mają finansowania na realizację działań statutowych. Jest wyraźna potrzeba realizacji m.in. dwuletnich projektów.

Planowane kierunki działania, to:

- znalezienie lokali dla organizacji pozarządowych;
- poszukiwanie rozwiązań systemowych, aby organizacje pozarządowe mogły realizować m.in. 2-letnie projekty;
- rozwój transportu publicznego; uczestnicy mają problemy z dotarciem na zajęcia realizowane przez organizacje pozarządowe w szczególności po godzinie 17.00 oraz w weekendy.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone spotkania miały na celu otwarcie dyskusji nt. kierunków rozwoju Powiatu Brzeskiego, wytyczenie wizji, celów a także zaproponowanie konkretnych rozwiązań. Proces ten nie jest zamknięty. W dalszej części prac nad budową Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014–2020 zainteresowane podmioty będą miały możliwość wypowiedzania się w sprawie, zgłaszania uwag, opinii.

ZAŁĄCZNIK NR 4. RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH

1. WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Starosty Powiatu Brzeskiego w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego. Objęto nim reprezentatywną grupę mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, pochodzących z obszaru Powiatu.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Powiatu Brzeskiego w lutym 2014 r., na potrzeby którego przygotowano 3 rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców Powiatu Brzeskiego,
- dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze Powiatu Brzeskiego,
- dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze Powiatu Brzeskiego.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie otrzymanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

1.1. CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad „Strategią rozwoju Powiatu Brzeskiego”. Zgodnie z założeniem dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Powiat Brzeski w perspektywie 2014–2020¹.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu widzenia rozwoju Powiatu Brzeskiego.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w Powiecie Brzeskim. A zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i oczekiwaniach poszczególnych obywateli z Powiatu. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa Powiatu Brzeskiego w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie Powiatu w podziale na kategorie takie, jak: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań Powiatu w latach 2014–2020.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/ rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze Powiatu Brzeskiego.

Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w Powiecie Brzeskim.

Należy przy tym zaznaczyć, iż kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie Powiatu, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie Powiatu, czy innych jednostek centralnych realizujących zadania kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa. Takie podejście związane jest z podstawowym założeniem badania, którego celem było kompleksowe spojrzenie na ogół życia mieszkańców – obywateli w danym regionie zawężonym jego granicami administracyjnymi, a nie ocena stopnia wywiązywania się Powiatu z przypisanych jemu zadań własnych.

¹ Termin Powiat jest rozumiany w niniejszym raporcie jako obszar terytorialny. Nie należy go mylić z organem administracji publicznej jakim jest Starosta oraz Starostwem Powiatowym, który jest jednostką pomocniczą dla Starosty.

Każdy wypełniający ankietę – niezależnie od tego czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej – mógł zaproponować zadanie jego/ jej zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie zakresu zadania (inwestycji lub projektu miękkiego) wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców Powiatu Brzeskiego w proces uspołeczniania i wspólnego budowania jego Strategii Rozwoju. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości Powiatu, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formacie DOC, PDF, jak i stworzono ich wersję elektroniczną udostępnioną na portalu www.ebadania.pl. Dokumenty w formacie DOC miały utworzone i włączone makra, celem ułatwienia i zautomatyzowania wyboru preferowanej przez respondenta odpowiedzi.

Kwestionariusze były dystrybuowane wieloma drogami:

- poprzez Starostwo Powiatowe;
- informacja pojawiła się na stronie internetowej Starostwa Powiatowego, a także w regionalnej zakładce ngo.pl;
- mailing do przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Brzeskiego z prośbą o udział w badaniu wraz z linkiem do ankiety oraz wersja PDF ankiety;
- mailing do jednostek organizacyjnych Powiatu Brzeskiego z prośbą o udział w badaniu ankietowym i rozpowszechnienie informacji;
- pismo do Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku z prośbą o rozpowszechnienie informacji o badaniu ankietowym wśród klientów PUP;
- pismo do Dyrektora Wydziału Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Brzesku z prośbą o rozpowszechnienie informacji o badaniu ankietowym zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej wśród klientów Urzędu;
- dystrybucja wydrukowanych ankiet w punkcie informacyjnym Starostwa Powiatowego w Brzesku oraz w sekretariacie Starosty;
- informacja o przeprowadzaniu badania ankietowego była rozpowszechniana przez pracowników Starostwa Powiatowego wśród znajomych i rodziny.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną jak i w wersji papierowej ankiety. Zebrano łącznie 247 wypełnionych kwestionariuszy, tj. w wersji elektronicznej: 168 ankiet dla mieszkańca, 17 ankiet dla przedsiębiorstwa, 18 dla organizacji pozarządowej; a w wersji papierowej: 34 ankiety dla mieszkańca, 4 ankiety dla przedsiębiorstw, 6 ankiet dla organizacji pozarządowych.

Przygotowane ankiety tj. dla mieszkańca, przedsiębiorstwa, organizacji pozarządowej, przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto pojawiły się w poszczególnych ankietach pytania ze skalą odpowiedzi.

Sposób pozyskiwania respondentów warunkował strukturę próby badawczej. Wyłożenie ankiet w urzędach, czy też zamieszczenie ich w Internecie powodowało, że wypełniały je w głównej mierze osoby zainteresowane Powiatem Brzeskim, bardziej aktywne i lepiej zorientowane w sprawach swojego regionu.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi. W przedstawionych tabelach są również takie, w których wynik może przekroczyć wartość 100%, co wiąże się z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzywej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

2. POWIAT BRZESKI W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną dane ilościowe i jakościowe pozyskane w badaniu ankietowym. Pierwsza część dotyczy ankiet skierowanych do mieszkańców z Powiatu Brzeskiego, druga koncentruje się na przedsiębiorstwach, a ostatnia na organizacjach pozarządowych funkcjonujących w granicach Powiatu Brzeskiego.

2.1. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawierała 8 pytań oraz metryczkę tj. dane o grupie poddanej badaniu. Autorzy ankiety sformułowali 6 pytań zamkniętych oraz 2 pytania otwarte.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące zagadnienia:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego.
2. Ogólna ocena życia w Powiecie Brzeskim.
3. Ogólna ocena sytuacji w Powiecie Brzeskim.
4. Ocena poczucia przynależności do Powiatu Brzeskiego.
5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Powiatu Brzeskiego.
6. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie Powiatu Brzeskiego w latach 2014–2020.
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie Powiatu Brzeskiego w okresie 2014–2020 z punktu widzenia respondenta.
8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie maksymalnie do 7 lat.

METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia oraz zatrudnienia respondenta.

Tabela 1. Struktura płci respondentów

PŁEĆ RESPONDENTÓW	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	125
Mężczyzna	77
Razem	202

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowanie grupą dominującą w badaniu ankietowym pod względem płci były kobiety. Stanowią one 62% wszystkich respondentów. Z kolei udział mężczyzn w badaniu to 38%.

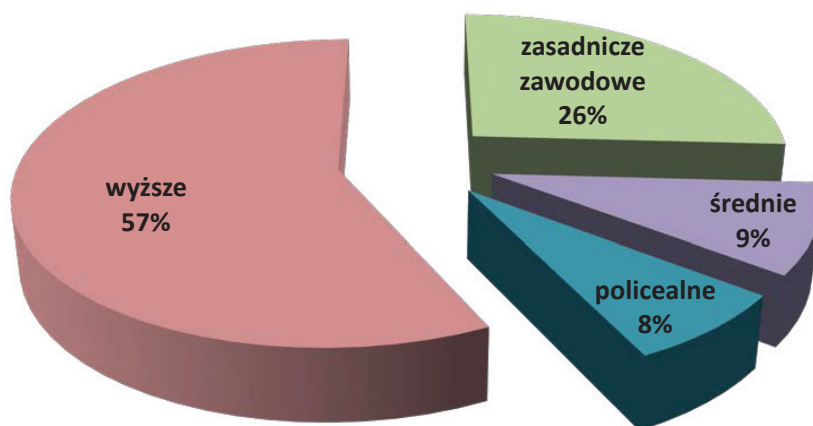
Tabela 2. Struktura wiekowa respondentów

WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
15–20	3
21–30	62
31–40	75
41–50	20
51–60	36
Powyżej 60	6
Razem	202

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największa grupa badanych to osoby w wieku pomiędzy 31 a 40 rokiem życia. Stanowią oni 37% ogółu respondentów. Liczny udział mają mieszkańcy Powiatu Brzeskiego w przedziale wiekowym: od 21 do 30 lat (31%). Z kolei mniejszy procent w badaniu reprezentuje grupa wiekowa między 41 a 50 rokiem życia (10%) oraz od 51 do 60 roku życia (18%). Pozostałe osoby w wieku 15–20 lat oraz powyżej 60 lat stanowią łącznie 4% badanych.

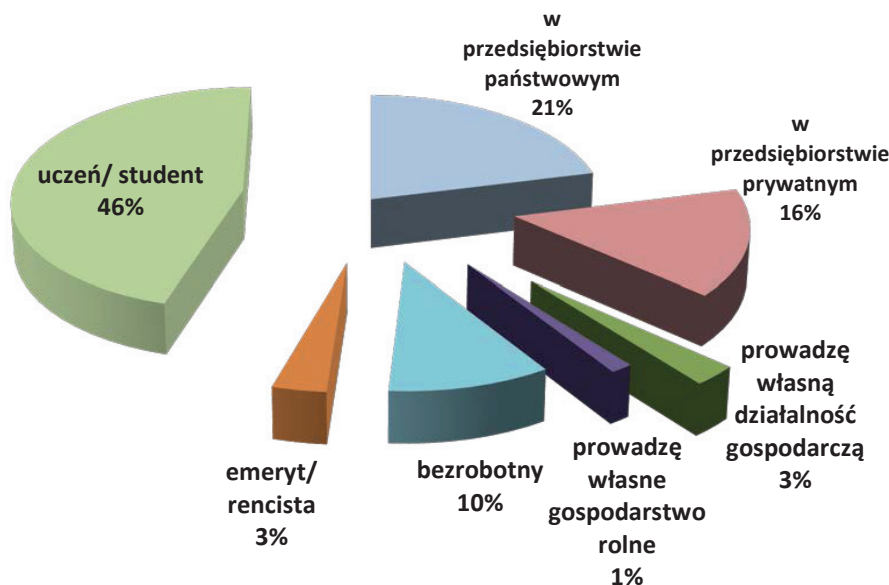
Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dominującą grupą w badaniu ankietowym są osoby deklarujące wykształcenie wyższe (57%). Z kolei na drugim miejscu są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%). Istotne jest także spostrzeżenie jakich grup brakuje w badaniu ankietowym tj. mieszkańców z wykształceniem podstawowym oraz gimnazjalnym.

Wykres 2. Struktura zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Według wyników badań ankietowych największa grupa to uczniowie oraz studenci (46% ogółu). Z kolei na drugim miejscu są pracownicy przedsiębiorstw państwowych (21%) oraz zatrudnieni w przedsiębiorstwach prywatnych (16%). Znacząca jest także grupa bezrobotnych (10%). Istotne jest to, że każda grupa zawodowa wymieniona w strukturze zawodowej ma swoje przedstawicielstwo w badaniu ankietowym.

POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU BRZESKIEGO

Uznano za zasadne zapytanie respondentów indywidualnie o subiektywne odczucie, czy uważają za potrzebne zbudowanie Strategii Rozwoju. Celem pytania było zaprezentowanie podejścia mieszkańców do tworzenia dokumentu strategicznego, a także pośrednio ich angażowania w wytyczanie kierunków rozwoju Powiatu Brzeskiego.

Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

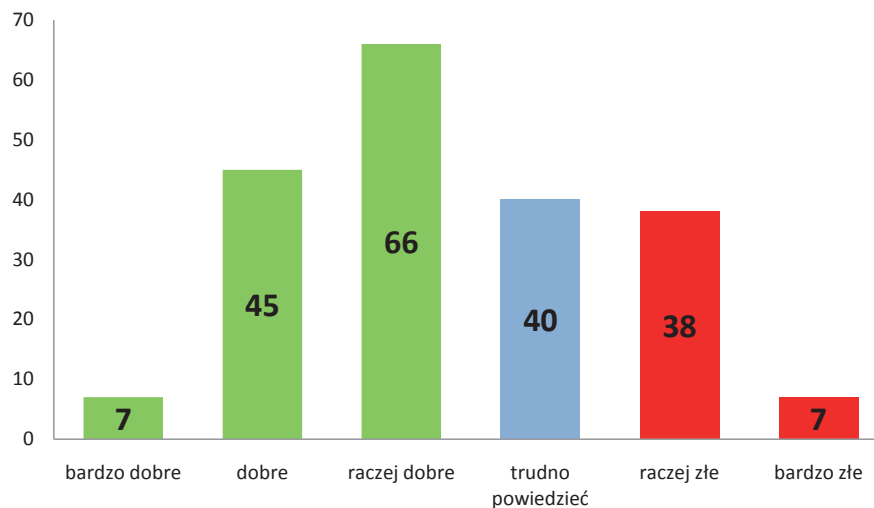
Spośród ogółu ankietowanych 93% osób czuje potrzebę budowania Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego. Jedynie 6 osób na 202 respondentów nie uważa za potrzebne tworzenia Strategii. Z kolei 8 osób stwierdza, że trudno powiedzieć, czy istnieje potrzeba Strategii Rozwoju.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA W POWIECIE BRZESKIM

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu zadowolenia z życia w Powiecie Brzeskim. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju Powiatu, które mają za zadanie podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w Powiecie Brzeskim.

Wykres 4. Ogólna ocena życia w Powiecie Brzeskim

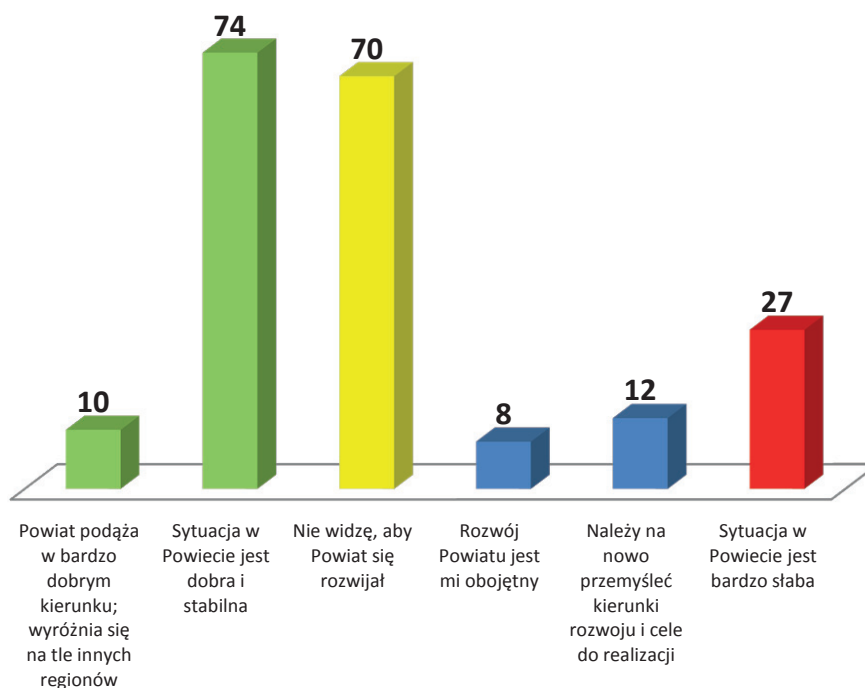

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość badanych deklaruje, że ich poziom życia w Powiecie Brzeskim jest raczej dobry (33% odpowiedzi), dobry (22%), bardzo dobry (3%). Stosunkowo duża jest grupa osób niezdecydowanych odnośnie zaklasyfikowania własnego poziomu życia, a łącznie 45 mieszkańców deklaruje, że jest on negatywny (22%). Należałoby się zastanowić nad przyczynami, zakresem niezadowolenia mieszkańców w procesie uspołecznienia Strategii, możliwościami rozwiązań.

OCENA SYTUACJI W POWIECIE BRZESKIM

Wykres 5. Ocena sytuacji w Powiecie Brzeskim

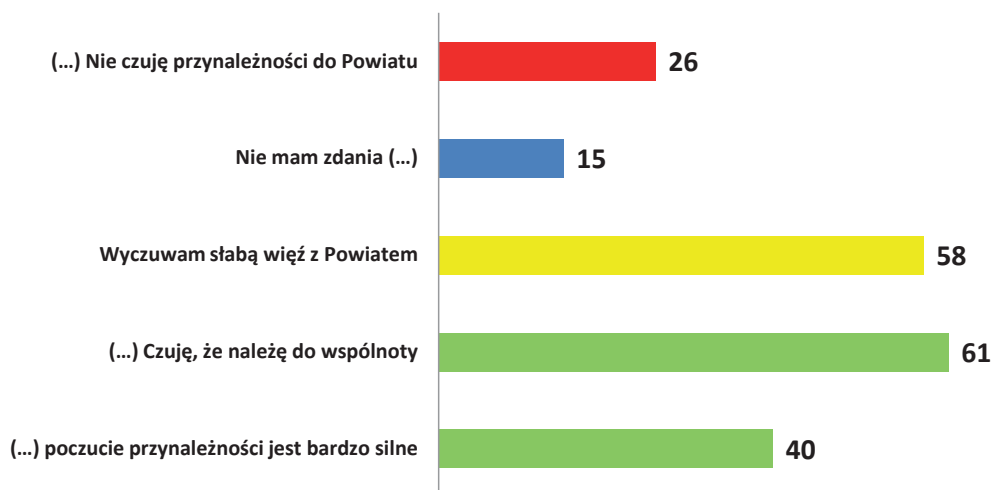

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największa grupa odpowiedzi dotyczy: „Sytuacja w Powiecie jest dobra i stabilna” (37% badanych). Na drugim miejscu są osoby, które twierdzą, że nie widzą, aby Powiat się rozwijał (35%). Spośród wszystkich badanych 10 osób uznaje, że „Powiat podąża w bardzo dobrym kierunku” oraz, że „wyróżnia się na tle innych regionów”. Stosunkowo duży udział mają osoby, które są niezadowolone z życia w Powiecie, a także oceniają, że sytuacja w Powiecie jest bardzo słaba (13%). Należy zwrócić uwagę w procesie uspołeczniania na aspekty związane z rozwojem, inwestycjami, planami na lata 2014–2020.

OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO POWIATU BRZESKIEGO

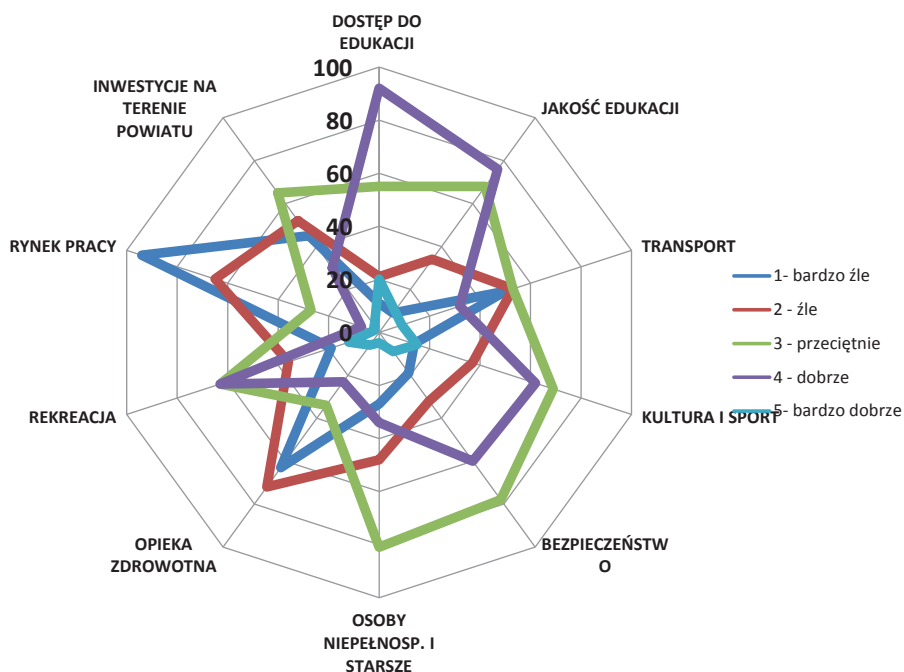
Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do Powiatu Brzeskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Połowa respondentów czuje się związana z Powiatem Brzeskim. Z tego 20% osób deklaruje swój lokalny patriotyzm, silne poczucie przynależności do Powiatu. Na drugim miejscu są ankietowani, którzy czują słabą więź z Powiatem (29%). Należy także zastanowić się w procesie uspołeczniania nad przyczynami i rozwiązaniami dla zwiększenia poczucia przynależności do Regionu.

Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia linie, która odzwierciedlają skalę oceny od 1 do 5 (1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

1. Dostęp do edukacji
2. Jakość edukacji
3. Transport
4. Kultura i sport
5. Bezpieczeństwo
6. Osoby niepełnosprawne i starsze
7. Opieka zdrowotna
8. Rekreacja
9. Rynek pracy
10. Inwestycje na terenie Powiatu

Liczby 0, 20... aż do 100 oznaczają liczbę wskazań na konkretną ocenę (1–5), wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii.

Kategorie zakwalifikowane przez największą część respondentów jako **przeciętne (3) lub dobre (4)** to:

- dostęp do edukacji (55 osób – przeciętnie; 92 – dobrze);
- jakość edukacji (68 osób – przeciętnie; 76 – dobrze);
- kultura i sport (69 osób – przeciętnie; 62 – dobrze);
- bezpieczeństwo (78 – przeciętnie; 60 – dobrze);
- rekreacja (63 – przeciętnie; 63 – dobrze).

Z kolei ankietowani gorsze noty – głównie między 1 a 3 – otrzymały kategorie:

- transport (50 osób – bardzo źle; 53 – źle; 53 – przeciętnie);
- inwestycje na terenie Powiatu (45 osób – bardzo źle; 52 – źle; 65 – przeciętnie);
- osoby niepełnosprawne i starsze (48 osób – źle, 81 – przeciętnie).

Spośród kategorii **najsłabiej** zostały ocenione:

- opieka zdrowotna (63 osoby – bardzo źle; 72 – źle);
- rynek pracy (94 osoby – bardzo źle; 65 – źle).

Jest to bardzo znaczący sygnał, że opieka zdrowotna oraz rynek pracy to muszą być obszary, które powinny zostać głębiej przeanalizowane w zakresie diagnozowania problemów, celów, rozwiązań.

PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE POWIATU

Kolejne pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie Powiatu Brzeskiego. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich kluczowymi obszarami do rozwoju w okresie 2014–2020.

Tabela 3. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie Powiatu w latach 2014–2020

NAZWA OBSZARU ROZWOJU	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Ochrona środowiska, ekologia	31
Dostępność do edukacji	62
Transport	33
Kultura	19
Bezpieczeństwo	31
Osoby starsze	6
Opieka zdrowotna	93

Rekreacja	12
Rynek pracy	157
Inwestycje na terenie powiatu	49

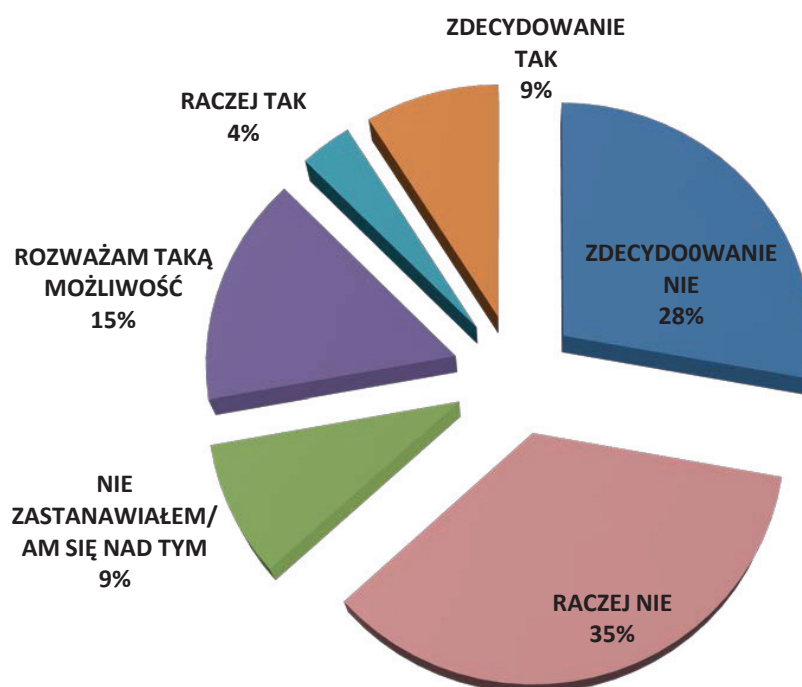
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2014–2020. Spośród wszystkich ankietowanych 157 osób stwierdziło, że istotne jest skoncentrowanie się na szukaniu rozwiązań w obszarze rynku pracy. Na drugim miejscu ankietowani wytypowali opiekę zdrowotną. Kolejnym problematycznym obszarem są: dostęp do edukacji, inwestycje na terenie Powiatu. Mieszkańcy także zwracają uwagę na konieczność zadbania o ochronę środowiska na terenie Powiatu Brzeskiego.

RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW POWIATU BRZESKIEGO

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar Powiatu Brzeskiego. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie Powiatu Brzeskiego.

Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość ankietowanych (63% osób) nie zamierza zmienić miejsca zamieszkania poza obszar Powiatu Brzeskiego. Z ogółu badanych 13% mieszkańców zadeklarowało chęć relokacji poza Powiat Brzeski. Z kolei 15% respondentów rozważa możliwość przeprowadzenia się, a 9% nie zastanawiało się nad zmianą miejsca zamieszkania.

2.2. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Kolejną grupą docelową badania ankietowego są przedstawiciele przedsiębiorstw. Badane były nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie Powiatu Brzeskiego, ale także te, które prowadzą działalność w jej granicach. Ważne było wydzielenie tematu rynek pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, gdyż już na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej ten obszar pojawił się jako problematyczny. Ponadto, przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny Powiatu niż pozostałe grupy interesariuszy.

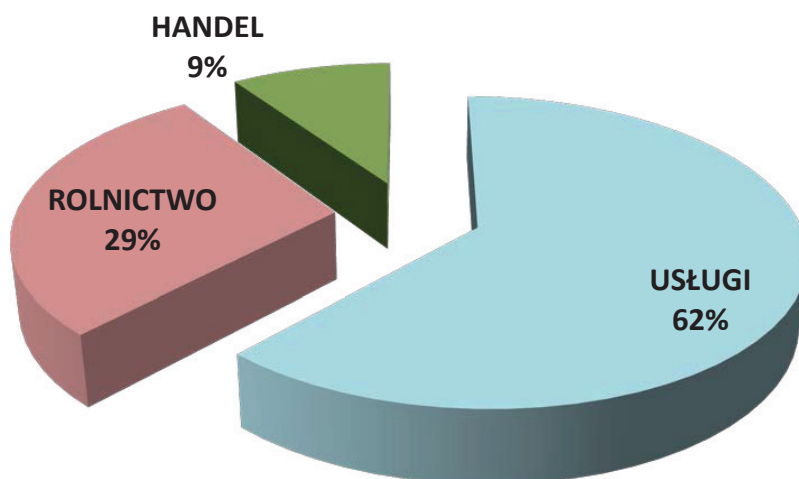
Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena rozwoju prowadzonej działalności;
2. Ocena bieżącej sytuacji finansowej;
3. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego;
4. Warunki prowadzenia działalności;
5. Wsparcie lokalnej działalności;
6. Propozycja zadania do realizacji na terenie Powiatu Brzeskiego;
7. Relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego w stosunku do przedsiębiorstw.

DANE O FIRMIE

Na początku ankiety należało scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu.

Wykres 9. Rodzaje branż

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to przedstawiciele branż usługowych (62% osób). Z kolei na drugim miejscu jest reprezentacja branży rolniczej (29%). Najmniejszy odsetek jest wśród kadry zatrudnionej w handlu (9%).

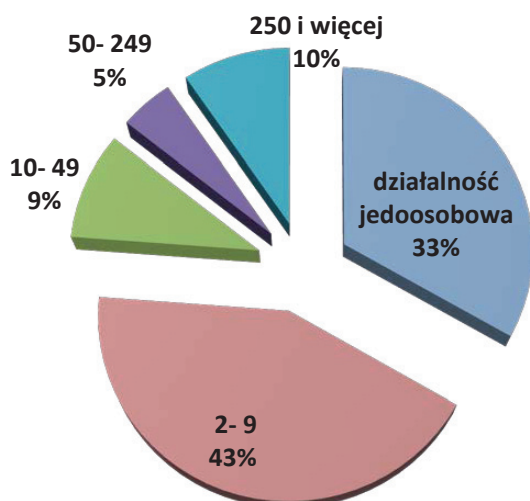
Tabela 4. Rok rozpoczęcia działalności

ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Do 1989 r.	4
1990–2004	3
2005–2013	13
2014	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największy udział w badaniu mają osoby reprezentujące przedsiębiorstwa powstałe pomiędzy 2005 r. a 2013 r. Jest to 62% ogółu respondentów. Na drugim miejscu są pracujący w firmach powstałych przed 1989 r. Należy także zauważyć, że w badaniu wzięli udział przedsiębiorcy reprezentujące wszystkie kategorie związane z latami powstania poszczególnych działalności gospodarczych/ rolniczych.

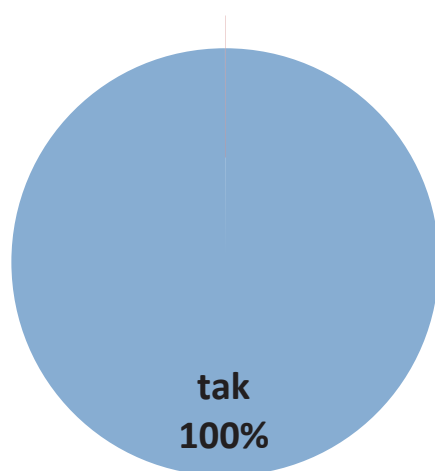
Wykres 10. Struktura wielkości zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największy jest udział mikroprzedsiębiorstw zatrudniających od 2 do 9 pracowników (43% ogółu badanych). Na drugim miejscu są osoby prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. W badaniu ankietowym wzięli udział reprezentanci wszystkich wymienionych kategorii ze struktury wielkości zatrudnienia. Są małe przedsiębiorstwa (10–49 pracowników), średnie przedsiębiorstwa (50–249 osób) oraz duże firmy tj. zatrudniające powyżej 250 ludzi.

Wykres 11. Pierwsza siedziba firmy/ pierwsze miejsce wykonywania działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

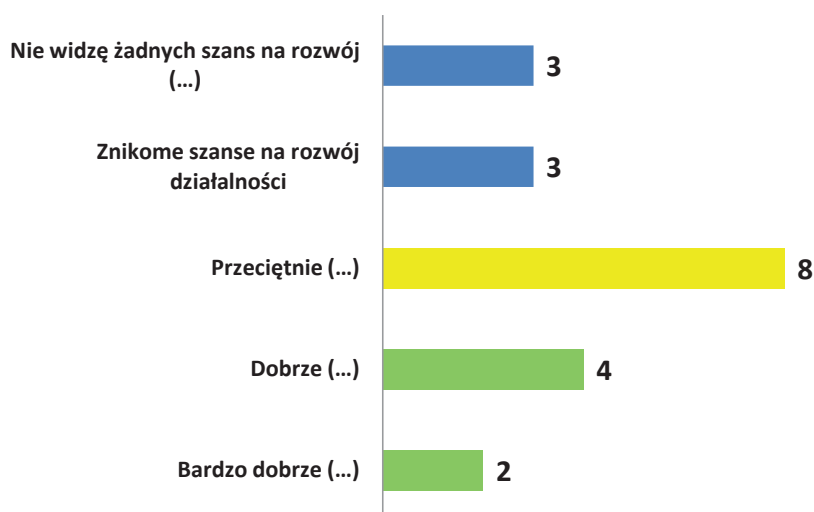
Wszyscy respondenci, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym mają swoją pierwszą siedzibę firmy lub pierwsze miejsce wykonywania działalności gospodarczej/ rolniczej na terenie Powiatu Brzeskiego. W trakcie uspołeczniania należy się zastanowić nad przewagami konkurencyjnymi Powiatu Brzeskiego, ofertą Powiatu dla przedsiębiorców, inwestorów, planowanymi zadaniami dotyczącymi rozwoju rynku pracy.

OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Pytanie dotyczyło zarówno możliwości rozwoju samej działalności gospodarczej na terenie Powiatu Brzeskiego jak i elementu współpracy, relacji przedsiębiorca – samorząd terytorialny.

Wykres 12. Jak ocenia Pan/ Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na obszarze Powiatu?

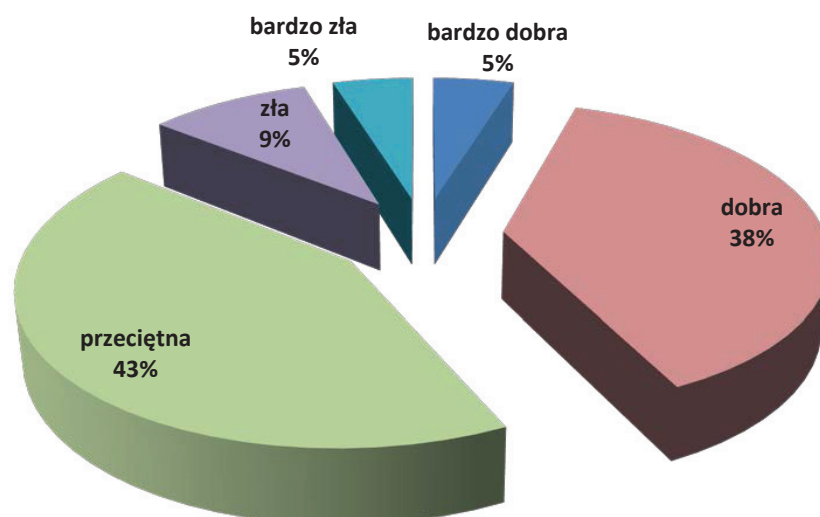

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość badanych (62%) twierdzi, że możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie Powiatu, są przeciętne. Z kolei łącznie 46% respondentów deklaruje, że możliwości są dobre lub bardzo dobre, a współpracę z samorządem terytorialnym oceniają pozytywnie. W procesie uspołeczniania należy się zastanowić nad szansami i zagrożeniami dla rozwoju przedsiębiorczości na terenie Powiatu Brzeskiego.

OCENA BIEŻĄCEJ SYTUACJI FINANSOWEJ

Wykres 13. Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/ firmy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów (43% ogółu) deklaruje, że bieżąca sytuacja finansowa jest przeciętna. Na drugim miejscu są ankietowani, którzy twierdzą, że jest ona dobra. Negatywną ocenę sytuacji finansowej przedstawia 14% badanych, zaś jedynie 5% ocenia ją na bardzo dobrą.

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

Tabela 5. Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?

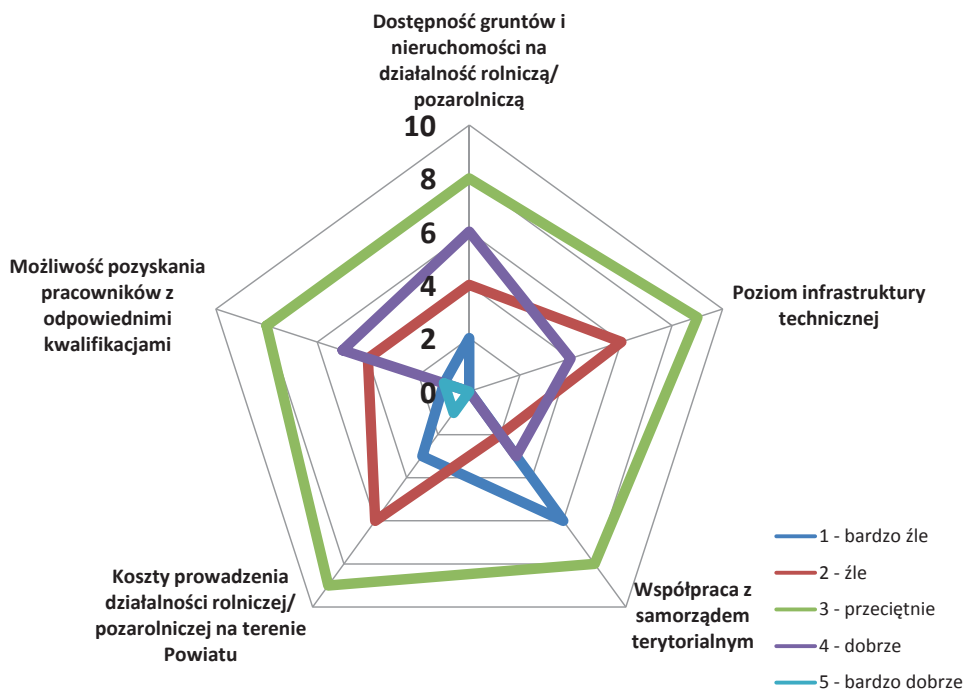
KATEGORIA	TAK	NIE
Instrumenty finansowe o charakterze komercyjnym (pożyczki, kredyty, inne)	8	13
Finansowanie ze środków europejskich (np. POKL, PO IG, pożyczki Jeremie)	4	17
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (np. Funduszu Pracy, PFRON, inne)	7	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów deklaruje, że nie korzystało z żadnych instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym tj. pożyczek, kredytów (62%), ani ze środków Unii Europejskiej (81%) oraz dotacji ze Skarbu Państwa (67%). W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych dla firm ze źródeł zewnętrznych.

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

Wykres 14. Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie Powiatu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów oceniło jako przeciętne wyszczególnione kategorie warunków prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie Powiatu. Średnia ocen waha się od 3,2 do 3,5. Najlepiej została oceniona kategoria: dostępność gruntów oraz nieruchomości (3,5). Najstąbiej z kolei oceniono koszty prowadzenia działalności oraz współpracę z samorządem terytorialnym (3,2).

WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI

Tabela 6. Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie Powiatu?

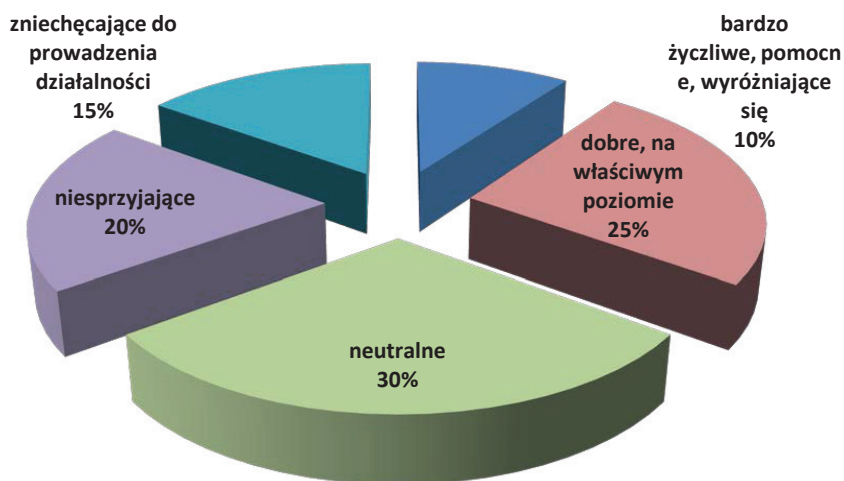
KATEGORIA	TAK	NIE
Tworzenie stref ekonomicznych	7	12
Zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	9	8
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	5	13
Poziom infrastruktury technicznej	13	3
Poziom infrastruktury logistycznej	7	9
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	8	9
Promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	2	13
Pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry	3	13
Wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy	10	7
Pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości	4	12
Brak danych	2	

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci w większości są zadowoleni z poziomu infrastruktury technicznej do prowadzenia działalności, a także ze wspierania w zakresie zatrudniania pracowników, doposażenia stanowisk pracy. Duża część respondentów wskazuje, że są realizowane takie formy wsparcia jak: zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników; jest stworzona strefa ekonomiczna; jest udzielana pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności. Najmniej osób wskazuje, że są realizowane takie formy wsparcia na terenie Powiatu Brzeskiego jak: pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry; pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości. Ponadto 86 % osób wskazuje, że lokalne przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa nie są promowane na terenie Powiatu.

PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO PRZEDSIĘBIORSTWA

Wykres 15. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/ pozarolniczą?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W ostatnim pytaniu z ankiety skierowanej do przedsiębiorstw zadano pytanie o ocenę podejścia przedstawicieli samorządu terytorialnego do przedsiębiorstw. Najwięcej osób odpowiedziało, że ta relacja jest neutralna (30%). Z kolei 25% ankietowanych uznaje, że grunt współpracy jest dobry, na właściwym poziomie. Łącznie 35% respondentów postrzega negatywnie podejście samorządu do przedstawicieli firm/ gospodarstw. A 10% ze wszystkich badanych jest bardzo zadowolonych z relacji; deklarują, że jest ono bardzo życzliwe, pomocne, wyróżniające się.

2.3. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Ostatnia grupa docelowa, która poddana została badaniom ankietowym to przedstawiciele organizacji pozarządowych. Środowiska organizacji pozarządowych są ważnym źródłem informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomowi rozwoju kapitału społecznego w Powiecie Brzeskim.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Obszar działalności organizacji pozarządowej
2. Ocena kondycji organizacji pozarządowej
3. Mocne strony organizacji pozarządowej
4. Słabe strony organizacji pozarządowej
5. Rozwój regionu, a fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
6. Współpraca z samorządem terytorialnym
7. Formy współpracy organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym
8. Rada działalności organizacji pozarządowej
9. Potrzeby organizacji pozarządowych

Na początku należy określić do jakich organizacji pozarządowych należą respondenci niniejszego badania ankietowego oraz jaki jest ogólny obraz środowiska NGO w Powiecie Brzeskim. A zatem należy odpowiedzieć na pytania dotyczące obszaru działań (tutaj można wskazać więcej niż jeden), kondycji trzeciego sektora, jego słabych i mocnych stron.

OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 7. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej.

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Pomoc społeczna	6
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	6
Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	15
Edukacja i wychowanie	8
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	1
Ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich	0
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	9
Ochrona i promocja zdrowia	9
Profilaktyka uzależnień	13
Wspomaganie i/ lub zrzeszanie organizacji	4
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	0
Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	6
Inne	1

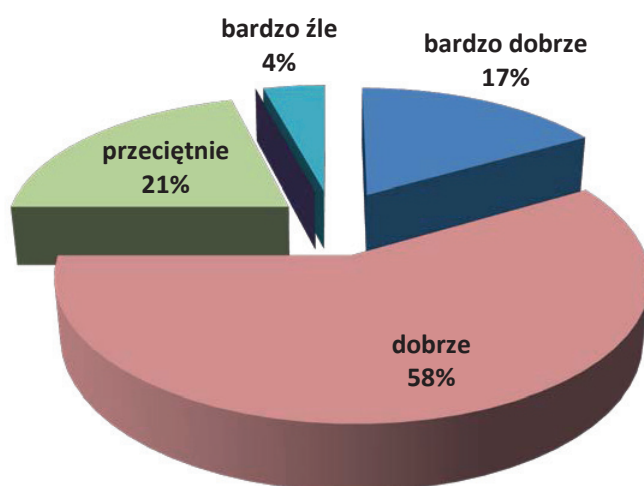
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Należy zwrócić uwagę na zróżnicowany zakres realizacji zadań przez środowisko pozarządowe na terenie Powiatu Brzeskiego. Obszary działalności organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Brzeskiego dotyczą większości z wymienionych wyżej w Tabeli 7. Najwięcej osób deklaruje działania upowszechniające kulturę fizyczną i sport (15 wskazań w ankietach) oraz profilaktykę uzależnień (13). Po 9 osób twierdzi, że ich organizacje prowadzą zadania w ramach: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji; a także w ramach ochrony i promocji zdrowia. Nieco mniej osób deklaruje zadania w obszarze edukacji, wychowania (8 ankietowanych), a także pomocy społecznej, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych (6 respondentów).

OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Wykres 16. Jak ocenia Pan/ Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 70% ankietowanych ocenia pozytywnie kondycję organizacji pozarządowej – 58% uważa, że stan jest dobry, a 17%, że bardzo dobry. Z kolei 21% ankietowanych deklaruje, że kondycja organizacji jest przeciętna. Bardzo źle widzi swoją organizację 1 osoba.

MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 8. Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Wysokie przychody	1
Duża liczba członków/ pracowników	3
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	16
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	13
Wysokie kwalifikacje pracowników	6
Zaangażowanie członków/ pracowników	13
Realizacja ciekawych projektów	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 10 respondentów wskazało, że silnymi stronami ich organizacji pozarządowych są: rozpoznawalność organizacji w otoczeniu, owocna współpraca ze społecznością lokalną, zaangażowanie członków organizacji, a także realizacja ciekawych projektów. Głównymi zaletami środowiska pozarządowego jest zatem społeczność lokalna, jej kapitał społeczny, chęć do angażowania się w sprawy społeczne, kulturalne.

SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Tabela 9. Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?

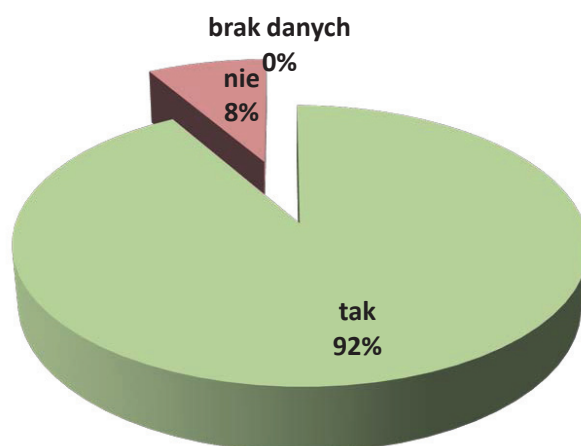
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Niskie przychody	18
Mała liczba członków/ pracowników	5
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	5
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	4
Niskie kwalifikacje pracowników	1
Niskie zaangażowanie członków/ pracowników	7
Brak realizacji ciekawych projektów	0
Inne	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowani podają, że główną słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie dochody (18 wskazań). Nie wielkie środki finansowe – pozyskiwane albo z grantów albo ze składek członkowskich, funduszy prywatnych – mogą wpływać bezpośrednio także na możliwości realizowania ciekawych projektów.

ROZWÓJ REGIONU, A FUNDUSZE POZYSKIWANE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wykres 17. Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Niemal wszyscy respondenci (92%) zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Jest to istotne w kontekście potencjału organizacji, wskazywanych przez przedstawicieli silnych i słabych stron. Środki finansowe dla NGO nie są postrzegane tylko jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Wykres 18. Czy Państwa organizacja pozarządowa współpracuje z samorządem terytorialnym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wszyscy respondenci deklarują współpracę z samorządem. Warto by przemyśleć w jaki sposób do tej pory była prowadzona współpraca jednostek samorządowych ze środowiskiem pozarządowym, a także jak poprawić te relacje, jak rozwinąć działania partnerskie.

FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Tabela 10. Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w Powiecie. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

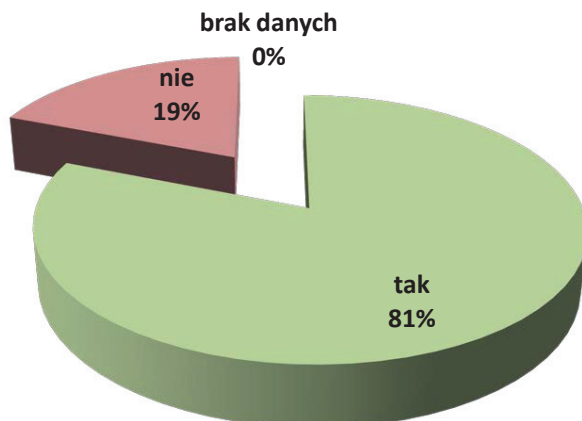
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	11
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	3
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	9
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	2
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	4
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	14
Inne	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej osób wskazało, że na terenie Powiatu Brzeskiego są konsultowane z organizacjami projekty aktów prawnych (11 wskazań). Ankieterzy deklarują, że działania organizacji pozarządowych są popularyzowane przez samorząd terytorialny (14 odpowiedzi), a także, że jest realizowane doradztwo w zakresie przygotowywania projektów i pisania wniosków o dofinansowanie.

RADA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Wykres 19. Czy na terenie Powiatu działa rada działalności pożytku publicznego?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Aż 81% osób odpowiedziało twierdząco, że na terenie Powiatu działa rada pożytku publicznego. Należy jednak zwrócić uwagę na grupę osób, która deklaruje, że na terenie Powiatu taka rada nie działa lub nie mają wiedzy na temat jej działalności. Odpowiedź taka może wskazywać także na brak danych o działaniach rady oraz słaby przepływ informacji między radą a członkami innych organizacji pozarządowych.

POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Tabela 11. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa Powiatu?

KATEGORIE	LICZBA WSKAZAŃ
Brak odpowiedniej liczby członków/ pracowników/ wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	3
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu do partnerstw z innymi podmiotami z Powiatu/ spoza Powiatu	9
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	1
Brak środków finansowych na działalność statutową	15
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	13
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	2
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej osób reprezentujących organizacje pozarządowe wskazuje, że potrzebne są: środki finansowe na działalność statutową (15 wskazań) oraz na trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym (13 wskazań).

3. SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU BRZESKIEGO

Każda ankieta – zarówno skierowana do mieszkańców, przedsiębiorstw jak i organizacji pozarządowych – zawierała tzw. kartę zadania. Poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie Powiatu Brzeskiego w okresie programowania na lata 2014–2020. Respondenci zostali poproszeni o wskazanie nazwy zadania, krótkiego opisu oraz miejsca jego realizacji.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Dzięki uwzględnieniu tzw. karty zadania w każdej z ankiet, w badaniu tym uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie Powiatu Brzeskiego. Ponadto, dzięki takiemu podejściu uwzględniono zróżnicowanie potrzeb u różnych grup docelowych, gdyż inne potrzeby ma przedsiębiorstwo, które działa na terenie Powiatu Brzeskiego, inne zaś mieszkańiec, a jeszcze inne organizacja pozarządowa. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb Powiatu.

Celem karty zadań jest także wytyczenie przykładowych kierunków rozwoju Powiatu Brzeskiego.

Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadania należy traktować jako pewną próbę wskazania kierunku rozwoju dla Powiatu Brzeskiego. Elementem uzupełniającym będą m.in. konsultacje społeczne, na które zaproszeni zostaną wszyscy zainteresowani. Sam sposób dotarcia do respondentów sprawia, że katalog zadań na lata 2014–2020 należy potraktować jako otwarty. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt ze administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU BRZESKIEGO

– PROPOZYCJA Z ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

INWESTYCJE

- Utworzenie strefy ekonomicznej, która będzie odpowiadała wymaganiom inwestorów.
- Modernizacja infrastruktury dla nowych przedsiębiorstw.
- Budowa chodników na terenie Powiatu w szczególności przy drogach krajowych (np. K-75).
- Modernizacja stanu dróg na terenie Powiatu.
- Budowa oświetlenia we wsi Kąty. Ważne jest poprawa widoczności pieszych i zagwarantowanie bezpieczeństwa (zmniejszenie liczby wypadków na drogach).
- Budowa kanalizacji na terenie Powiatu Brzeskiego.
- Modernizacja rowów przeciwpowodziowych.
- Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż dróg powiatowych.
- Remont remizy Państwowej Straży Pożarnej.
- Budowa zbiornika retencyjnego na rz. Uszwicy.
- Modernizacja drogi Dębno – Melsztyn.
- Budowa oczyszczalni ścieków.
- Modernizacja drogi przy ul. Ogrodowej.
- Rewitalizacja centrum w Brzesku – pomiędzy os. Jagiełły a cmentarzem żydowskim.
- Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie Powiatu Brzeskiego.
- Budowa nowych bloków – tanie mieszkania bezczynszowe.
- Modernizacja Ośrodka Wczasowego w Czchowie.
- Budowa sal gimnastycznych przy każdej szkole na terenie Powiatu Brzeskiego.
- Budowa kina, parku rozrywki dla dzieci; miejsce sportowo-rekreacyjnego dla młodzieży np. skatepark.
- Budowa zakładu produkcyjnego.
- Dostosowanie infrastruktury dla potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Budowa otwartego kąpieliska.
- Rozbudowa szpitala powiatowego.
- Zakup nowych autobusów.
- Budowa parkingu wielopoziomowego, parkingów osiedlowych. Konieczność ze względu na niewielką liczbę miejsc.
- Budowa inkubatorów przedsiębiorczości.

- Dokończenie budowy obiektów m.in. hali przy 3 (?).
- Budowa dworca autobusowego z zadaszonymi peronami, poczekalnią, kasami, interaktywną informacją dla pasażerów. Lokalizacja w Brzesku w miejscu obecnego dworca lub w pobliżu dworca PKP.
- Wydzielenie terenu pod strefę przemysłową.

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Organizacja Targów Pracy z udziałem przedsiębiorstw.
- Szkolenia dla bezrobotnych w tym dla kobiet.
- Rozwój przedsiębiorczości młodych ludzi.
- Przekwalifikowanie mieszkańców – poszerzenie umiejętności zawodowych.
- Zwiększenie liczby czasu pracy lekarzy specjalistów w ośrodkach zdrowia na terenie Powiatu Brzeskiego.
- Poprawa sytuacji szkoły muzycznej w Brzesku (uregulowanie).
- Poprawa dostępności dla dzieci i młodzieży do basenu, lodowiska, teatru. Zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych takich jak: angielski i karate.
- Zadbanie o ekologiczny wizerunek Powiatu Brzeskiego.
- Ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych m. in. w Szczurowej. Budowa obwodnicy.
- Organizacja wydarzeń sportowych i kulturalnych dla mieszkańców.
- Rozwiązanie problemu bezpańskich psów, aby nie stwarzały zagrożenia dla mieszkańców.
- Wprowadzenie karty ze zniżkami dla rodzin wielodzietnych. Wprowadzenie rozwiązań dla rodzin wielodzietnych.
- Zadbanie o estetykę miasta m.in. poprzez usunięcie tablic upamiętniających 625-lecie Brzeska.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU

– PROPOZYCJA Z ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

INWESTYCJE

- Budowa strefy ekonomicznej w Buczu.
- Powszechny Internet w Powiecie Brzeskim.
- Modernizacja i rozbudowa parkingu przy szpitalu powiatowym.
- Rozbudowa ośrodka leczenia odwykowego w szpitalu.
- Modernizacja pomieszczeń pod potrzeby oddziału geriatrycznego.
- Utworzenie strefy przemysłowej oraz dróg i infrastruktury technicznej w Brzesku.
- Plan zagospodarowania przestrzennego – wytyczenie terenów pod budownictwo wielorodzinne (uzbrojonego, skomunikowanego).
- Zakup nowych ambulansów.
- Utworzenie strefy gospodarczej w Gminie Gnojnik.
- Budowa nowych parkingów.

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Przeszkolenie z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem.
- Ograniczenie biurokracji.
- Pozyskanie inwestorów zewnętrznych.
- Promocja Powiatu Brzeskiego w zakresie turystyki i kultury.
- Podjęcie działań w zakresie ochrony mikro i małych przedsiębiorców, lokalnego handlu.
- Przeszkolenie ludzi w zakresie ekologii i dbania o ochronę środowiska.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE POWIATU – PROPOZYCJA Z ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

INWESTYCJE

- Budowa boiska przyszkolnego m.in. przy szkole przy ul. Browarnej 39 w Brzesku. Obiekt powinien służyć nie tylko dzieciom, ale i innym mieszkańcom.
- Rewitalizacja centrów miejscowości w Powiecie Brzeskim.
- Budowa Centrum Edukacji Ekologicznej.

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Wsparcie finansowe działań związanych z upowszechnieniem sportu i rekreacji. Zatrudnienie trenerów w każdej gminie.
- Organizacja imprez sportowych m.in. ogólnopolskiego maratonu w Brzesku.
- Wsparcie w znalezieniu lokali dla organizacji pozarządowych na działalność statutową.
- Przeciwdziałanie powstawania dzikich wysypisk śmieci.
- Przeszkolenie z zakresu księgowości dla organizacji pozarządowych.
- Aktywizacja osób starszych, integracja osób w różnym wieku. Stworzenie miejsca przyjaznego integracji.
- Utworzenie Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych z dyżurami pracownika Urzędu Skarbowego, doradcy podatkowego, koordynatora Centrum Wolontariatu, radcy prawnego.
- Organizacja Święta Powiatu, w której uczestniczą przedstawiciele wszystkich gmin. Impreza o charakterze cyklicznym w Brzesku lub Czchowie.
- Organizacja szkoleń, spotkań dla organizacji pozarządowych w zakresie zarządzania organizacją pozarządową, wymiana doświadczeń.

4. WNIOSKI

MIESZKAŃCY

Uczestnicy, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, tworzą różnorodny obraz mieszkańców Powiatu Brzeskiego. Zainteresowanie sprawami Powiatu jest tutaj udziałem wielu grup społecznych, co jest istotne z perspektywy aktywności obywatelskiej w skali całego Powiatu. Otrzymano wyniki ankiet przede wszystkim od kobiet (125 formularzy). W badaniu wzięły udział osoby głównie w wieku 21–40 oraz 51–60 lat. Największa grupa ankietowanych posiada wykształcenie wyższe; na drugim miejscu są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Spośród tych osób 58% deklaruje ogólny dobry poziom jakości z życia. Połowa badanych czuje się związana z Powiatem Brzeskim, a 20% wyczuwa słabą więź z Powiatem. Nie zamierza zmienić miejsca zamieszkania 63% badanych.

Spośród tak określonej grupy ankietowej, 93% osób twierdzi, że jest potrzebne budowanie Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego. Ze wszystkich respondentów 37% postrzega sytuację w Powiecie jako dobrą i stabilną; z kolei 35% nie widzi rozwoju Powiatu. Mieszkańcy postrzegają większość zadań i inwestycji na terenie Powiatu jako przeciętne. Najbardziej oceniają rynek pracy oraz opiekę zdrowotną. Uważają, że to one przede wszystkim powinny stanowić przedmiot zainteresowania, obszar rozwojowy w okresie 2014–2020. Ponadto badani uznają za istotne poszukiwanie rozwiązań w zakresie ochrony środowiska oraz dostępu do edukacji.

PRZEDSIĘBIORSTWA

W większości uczestnicy badania to osoby reprezentujące branże usługowe (62%), a także rolnictwo (29%). Najwięcej badanych reprezentuje jednoosobowe działalności gospodarcze (33%) oraz mikroprzedsiębiorstwa (43%). Ankietowani to osoby pracujące w firmach powstałych głównie w latach 2005–2013. Wszyscy, którzy wzięli udział w badaniu, założyli firmy na terenie Powiatu Brzeskiego albo jest to pierwsze ich miejsce działania.

Respondenci oceniają warunki prowadzenia działalności jako przeciętne. W uszczegóławiającej charakterystyce twierdzą, że w skali 1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze, **postrzegają na ocenę 3 m.in. dostępność gruntów i nieruchomości, współpracę z samorządem terytorialnym, wspieranie w zakresie pozyskiwania** wykwalifikowanej kadry. Najmniej przychylnie ankietowani widzą współpracę z jednostkami samorządowymi (JST) oraz koszty prowadzenia działalności. Samo podejście JST do przedsiębiorstw badani oceniają neutralnie (30% z nich) oraz jako dobre (25%).

Badani orzekają w większości, że na terenie Powiatu jest realizowane wsparcie przy pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników, a także pomoc formalna w zakresie zakładania i prowadzenia działalności. Ponadto infrastruktura techniczna jest wystarczająca dla prowadzenia ich działalności. Część badanych także zauważa potencjał strefy ekonomicznej.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Głównym obszarem działania respondentów reprezentujących organizacje pozarządowe jest upowszechnienie kultury fizycznej i sportu oraz profilaktyka uzależnień. Spośród uczestników badania 75% twierdzi, że ogólna kondycja ich organizacji jest dobra.

Ankietowani podają, że kluczową silną stroną trzeciego sektora działającego na terenie Powiatu Brzeskiego jest ich kapitał społeczny – zarówno pod względem zaangażowania członków jak i posiadanych kompetencji. Z kolei główną słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie dochody. Respondenci w większości zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Środki finansowe nie są postrzegane jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. WIZJA I MISJA POWIATU BRZESKIEGO	5
1.1. Wizja	5
1.2. Misja	5
1.3. Pola strategiczne i operacyjne	5
2. POLE STRATEGICZNE 1. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	7
2.1. Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	7
2.2. Pole operacyjne 1.2. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna	7
2.3. Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji	8
2.4. Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i opieki społecznej	8
2.5. Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	9
2.6. Pole operacyjne 1.6. Wysoki poziom infrastruktury bezpieczeństwa publicznego	9
3. POLE STRATEGICZNE 2. KAPITAŁ LUDZKI	10
3.1. Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych	10
3.2. Pole operacyjne 2.2. Uelastycznienie zasobów rynku pracy	10
3.3. Pole operacyjne 2.3. Kreowanie trendów nowoczesnej edukacji	11
3.4. Pole operacyjne 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego	11
4. POLE STRATEGICZNE 3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA	12
4.1. Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa	12
4.2. Pole operacyjne 3.2. Profesjonalne kadry administracji publicznej	12
5. WSKAŹNIKI REALIZACJI	14
6. FINANSOWANIE	16
7. KOHERENTNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	17
7.1. Strategia rozwoju kraju 2020	17
7.2. Strategia Sprawne Państwo 2020	17
7.3. Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011–2020	17
8. PROCEDURA MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI	18

ZAŁĄCZNIK NR 1.	
SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU BRZESKIEGO	19
1. Historia	19
2. Położenie	19
2.1. Lokalizacja	19
2.2. Układ przestrzenny	21
2.3. Stan zagospodarowania	22
2.4. Własność terenów	22
2.5. Tereny inwestycyjne	23
3. Zasoby naturalne	24
3.1. Położenie	24
3.2. Klimat	24
3.3. Wody	24
3.4. Gleby	26
3.5. Fauna i flora	27
3.6. Złoża kopalin	29
3.7. Odnawialne źródła energii	29
4. Procesy demograficzne	30
4.1. Ludność	30
5. Infrastruktura społeczna	35
5.1. Oświata	35
5.2. Kultura i sztuka	42
5.3. Sport i rekreacja	45
5.4. Bezpieczeństwo publiczne	46
5.5. Ochrona zdrowia	49
5.6. Pomoc społeczna	53
5.7. Organizacje pozarządowe	56
5.8. Społeczeństwo obywatelskie	56
6. Sytuacja gospodarcza	57
6.1. Podmioty gospodarcze	57
6.2. Otoczenie biznesu	60
6.3. Izba Przemysłu Gospodarczego	60
6.4. Innowacyjność regionu	61
6.5. Rolnictwo	61
6.6. Rynek pracy	64
6.7. Turystyka	70
7. Infrastruktura techniczna	75
7.1. Mieszkalnictwo	75
7.2. Sieć komunikacyjna	76
7.3. Sieć energetyczna	78
7.4. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	78
7.5. Sieć gazowa	79
7.6. Gospodarka odpadami	79
7.7. Nowoczesne technologie	80
8. Powiązania zewnętrzne	81

ZAŁĄCZNIK NR 2.	
ANALIZA SWOT	82
ZAŁĄCZNIK NR 3.	
SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU SPOTKAŃ DOTYCZĄCYCH TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU BRZESKIEGO NA LATA 2014–2020	98
ZAŁĄCZNIK NR 4.	
RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH	107
1. Wstęp	107
1.1. Cel i metoda badań	107
2. Powiat brzeski w percepcji mieszkańców, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych	109
2.1. Analiza na podstawie ankiet dla mieszkańców	109
2.2. Analiza na podstawie ankiet dla przedsiębiorstw	116
2.3. Analiza na podstawie ankiet dla organizacji pozarządowych	121
3. Sugerowane kierunki rozwoju powiatu brzeskiego	126
4. Wnioski	129

SPIS ILUSTRACJI I MAP

Rysunek 1. Harmonogram prac	3
Mapa 1. Położenie powiatu brzeskiego w województwie małopolskim	19
Mapa 2. Powiat brzeski w podziale na gminy	19

SPIS TABEL

Tabela 1. Matryca pól strategicznych i operacyjnych	5
Tabela 2. Wskaźniki ogólne	14
Tabela 3. Wskaźniki – Pole strategiczne 1.	14
Tabela 4. Wskaźniki – Pole strategiczne 2.	15
Tabela 5. Wskaźniki – Pole strategiczne 3.	15

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Tabela 1. Powierzchnia gmin wchodzących w skład powiatu brzeskiego (stan na 2012 rok)	21
Tabela 2. Powierzchnia powiatu brzeskiego na tle województwa małopolskiego i Polski (stan na 2012 rok)	21
Tabela 3. Stan zagospodarowania terenów w powiecie brzeskim na dzień 1.01.2013	22
Tabela 4. Podział własności gruntów powiatu brzeskiego (stan na 1.01.2013)	22
Tabela 5. Powierzchnia gruntów leśnych i lasów powiatu brzeskiego (stan na 2012 rok)	28
Tabela 6. Liczba ludności i gęstość zaludnienia powiatu brzeskiego w podziale na gminy (stan na 2012 rok) ...	30
Tabela 7. Liczba ludności powiatu brzeskiego na tle województwa małopolskiego i Polski (stan na 2012 rok) .	30
Tabela 8. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w latach 2007–2012	32
Tabela 9. Saldo migracji w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	33
Tabela 10. Liczba gminnych placówek edukacyjnych na terenie powiatu brzeskiego w latach 2010–2012	35
Tabela 11. Charakterystyka Szkoły dla Dorosłych w Brzesku w latach 2009–2013	35
Tabela 12. Charakterystyka ZSP nr 1 w Brzesku w latach 2009–2013	36
Tabela 13. Charakterystyka ZSP nr 2 w Brzesku w latach 2009–2013	37

Tabela 14. Charakterystyka ZSTiO w Łysej Górze w latach 2009–2013	38
Tabela 15. Charakterystyka ZS w Czchowie w latach 2009–2013	38
Tabela 16. Charakterystyka ZS w Szczurowej w latach 2009–2013	39
Tabela 17. Liczba wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Złotej w latach 2009–2013	40
Tabela 18. Współczynnik skolaryzacji w szkołach na terenie powiatu brzeskiego, województwa małopolskiego i Polski w 2012 roku	41
Tabela 19. Wskaźnik komputeryzacji szkół na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku	41
Tabela 20. Charakterystyka bibliotek na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku	43
Tabela 21. Przestępczość ogółem – przestępstwa stwierdzone i wykryte w powiecie brzeskim w latach 2009–2013	46
Tabela 22. Przestępczość ogółem c.d. – przestępstwa stwierdzone i wykryte w powiecie brzeskim w latach 2009–2013	46
Tabela 23. Przestępstwa drogowe w powiecie brzeskim w latach 2009–2013	47
Tabela 24. Czyny karalne popełniane przez nieletnich na terenie powiatu brzeskiego w latach 2009–2013	47
Tabela 25. Przestępstwa narkotykowe na terenie powiatu brzeskiego w latach 2009–2012	48
Tabela 26. Ilość przeprowadzonych Akcji Straży Pożarnej w powiecie brzeskim w latach 2010–2013	49
Tabela 27. Statystyki przychodni zlokalizowanych na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku	49
Tabela 28. Apteki na terenie powiatu brzeskiego w 2012 roku	50
Tabela 29. Statystyki Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Brzesku w latach 2009–2013	50
Tabela 30. Liczba zatrudnionych lekarzy i pozostałego personelu według oddziału w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Brzesku w 2013 roku	51
Tabela 31. Klasyfikacja personelu medycznego Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brzesku w 2013 roku	52
Tabela 32. Liczba pacjentów w Powiatowym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Brzesku w latach 2010–2013	52
Tabela 33. Zatrudnienie w Powiatowym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Brzesku w 2013 roku	52
Tabela 34. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 roku	53
Tabela 35. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 roku	54
Tabela 36. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w powiecie brzeskim w 2012 r.	55
Tabela 37. Podmioty gospodarcze według sektorów w latach 2007–2012 na terenie powiatu brzeskiego	57
Tabela 37. Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiecie brzeskim w 2012 roku ze względu na formę własności	57
Tabela 39. Podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w 2012 roku w powiecie brzeskim	58
Tabela 40. Pracujący wg sektorów w powiecie brzeskim w latach 2007–2011	58
Tabela 41. Powierzchnia zasiewów w powiecie brzeskim w 2010 roku	62
Tabela 42. Zwierzęta gospodarskie w powiecie brzeskim w 2010 roku	63
Tabela 43. Liczba bezrobotny w poszczególnych gminach powiatu brzeskiego w latach 2007–2012	64
Tabela 44. Liczba bezrobotnych w powiecie brzeskim, województwie małopolskim i Polsce w latach 2007–2012	65
Tabela 45. Programy skierowane do osób bezrobotnych w latach 2007–2012 w powiecie brzeskim	69
Tabela 46. Obiekty noclegowe w powiecie brzeskim w podziale na gminy w 2012 roku	73
Tabela 47. Obiekty agroturystyczne w powiecie brzeskim w 2013 roku	74
Tabela 48. Zasoby mieszkaniowe powiatu brzeskiego w 2012 roku	75
Tabela 49. Zasoby mieszkaniowe w powiecie brzeskim według gmin w 2012 roku	75
Tabela 50. Stan nawierzchni dróg powiatu brzeskiego na dzień 01.01.2013	76
Tabela 51. Sieć energetyczna w powiecie brzeskim w 2012 roku	78
Tabela 52. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wg gmin w powiecie brzeskim w 2012 roku	79
Tabela 53. Gospodarka odpadami w powiecie brzeskim w 2012 roku	80

ZAŁĄCZNIK NR 4.

Tabela 1. Struktura płci respondentów	109
Tabela 2. Struktura wiekowa respondentów	110
Tabela 3. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie Powiatu w latach 2014–2020	114
Tabela 4. Rok rozpoczęcia działalności	116
Tabela 5. Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?	119
Tabela 6. Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie Powiatu?	120
Tabela 7. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej.	121
Tabela 8. Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?	122
Tabela 9. Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?	123
Tabela 10. Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w Powiecie. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.	124
Tabela 11. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa Powiatu?	125

SPIS WYKRESÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Wykres 1. Liczba ludności powiatu brzeskiego w latach 2007-2012	31
Wykres 2. Liczba urodzeń wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	31
Wykres 3. Liczba zgonów wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	31
Wykres 4. Przyrost naturalny w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	32
Wykres 5. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w latach 2007–2012	33
Wykres 6. Struktura wiekowa ludności powiatu brzeskiego w podziale na gminy w 2012 roku	33
Wykres 7. Pracujący wg sektorów w powiecie brzeskim w latach 2007 i 2012	59
Wykres 8. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie brzeskim w 2010 roku	62
Wykres 9. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych wg wielkości w powiecie brzeskim 2010 roku	62
Wykres 10. Bezrobocie wg płci w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	64
Wykres 11. Udział liczby bezrobotnych mieszkańców gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych osób w powiecie brzeskim w 2012 roku	65
Wykres 12. Stopa bezrobocia dla powiatu brzeskiego, województwa małopolskiego i Polski w latach 2007–2012	65
Wykres 13. Bezrobotni z prawem do zasiłku w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	66
Wykres 14. Bezrobocie w powiecie brzeskim według grup wiekowych w latach 2007–2012	66
Wykres 15. Bezrobocie wg wykształcenia w powiecie brzeskim w 2012 roku	67
Wykres 16. Liczba ofert pracy oraz liczba ofert pracy na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2007–2012 w powiecie brzeskim	67
Wykres 17. Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie brzeskim w 2012 roku	68
Wykres 18. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w powiecie brzeskim w latach 2007–2012	79

ZAŁĄCZNIK NR 4.

Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów	110
Wykres 2. Struktura zatrudnienia	111
Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego	111
Wykres 4. Ogólna ocena życia w Powiecie Brzeskim	112
Wykres 5. Ocena sytuacji w Powiecie Brzeskim	112
Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do Powiatu Brzeskiego	113
Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Powiatu	113
Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat	115
Wykres 9. Rodzaje branż	116
Wykres 10. Struktura wielkości zatrudnienia	117
Wykres 11. Pierwsza siedziba firmy/ pierwsze miejsce wykonywania działalności	117
Wykres 12. Jak ocenia Pan/ Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na obszarze Powiatu?	118
Wykres 13. Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/ firmy?	118
Wykres 14. Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie Powiatu?	119
Wykres 15. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/ pozarolniczą?	120
Wykres 16. Jak ocenia Pan/ Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?	122
Wykres 17. Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?	123
Wykres 18. Czy Państwa organizacja pozarządowa współpracuje z samorządem terytorialnym?	124
Wykres 19. Czy na terenie Powiatu działa rada działalności pożytku publicznego?	125